

SEE BOTTOM OF PAGE FOR SPECIAL CONTROLS, IF ANY.

**C-O-N-F-I-D-E-N-T-I-A-L
INFORMATION REPORT**

This material contains information affecting the National Defense of the United States within the meaning of the Espionage Laws, Title 18, U.S.C. Secs. 793 and 794, the transmission or revelation of which in any manner to an unauthorized person is prohibited by law. 50X1-HUM

PREPARED AND DISSEMINATED BY

CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY

COUNTRY

Hungary

SUBJECT

Operations of Hungarian Border Guard Forces

DATE DISTRIBUTED

3 Jul 53

NO. OF PAGES

2

NO. OF ENCLS.

50X1-HUM

SUPPLEMENT TO REPORT #

DISTRIBUTE TO

THIS IS UNEVALUATED INFORMATION

50X1-HUM

a Study of the Hungarian Border

Guard ;
covered

outline of the subjects 50X1-HUM

- I. Foreword (Definition of the purpose of the study) 50X1-HUM
- II. Table of Contents.
- III. A List of the Abbreviations Employed Officially by the Ministry of Interior Borderguards.
- IV. Formation of the Borderguards.
- V. The Borderguard Force.
1. Commander in Chief Headquarters.
  2. Division Headquarters: Headquarters of Important Traffic Inspection Units. (F.E.P.-s)
  3. Battalion Headquarters.
  4. Outpost headquarters. Less important Traffic Inspection Point Headquarters.
- VI. Borderguard Training of Drafted Non-Commissioned Officers.
- VII. Training of Officers and those NCO-s who remained on Active Duty.
- VIII. The Means Employed by the Borderguard.
1. For the maintenance of order on the border:
    - a. Various border zones.
    - b. Enforcement and maintenance of order on the border.
  2. Re-enforced technical blockades.
  3. Track-zones.
  4. Lookout posts.
  5. Telephone-sets on the border.
  6. Signal apparatus.

C-O-N-F-I-D-E-N-T-I-A-L

DISTRIBUTION

STATE

ARMY

NAVY

AIR

50X1-HUM

C-O-N-F-I-D-E-N-T-I-A-L

50X1-HUM

- 2 -

- a. Flare signals.
- b. Noise-making devices.
- c. Halasi-type electric signal devices.

- 7. Track tracing and guard-dogs.
- 8. Horses used on guard-duty.
- 9. Buildings: (Headquarters and Barracks of Divisions, Battalions, Outposts, and small Outposts.)
- 10. Communication Instruments: *
  - a. Telephones.
  - b. Teletypes.
  - c. Radios.

11. Means of transportation:

- a. Motor vehicles.
- b. Motorcycles.
- c. Horse-drawn vehicles.

IX. Arms and Military Equipment.*

X. Co-operating Units and Organs. *

XI. Activities of the Borderguards of the Ministry of Interior.*
(For illustration use is made of a few actual border incidents.)

XII. Charts and Map Sketches:

- 1. Organizational Chart of the Borderguard Force.
- 2. Traffic Inspection Points, their strength and Organization.
- 3. Detailed layout of the Borderguard District Headquarters at Csoraa, Hungary. (4 sheets)
- 4. Complementary location charts and map sketches. *

50X1-HUM

[redacted] Comment: Some of the above material [redacted] 50X1-HUM
 [redacted] is in Hungarian. It was not put in finished form completely because of the possible limited interest in the material. The items above which are marked with an asterisk are in Hungarian.]

- end -

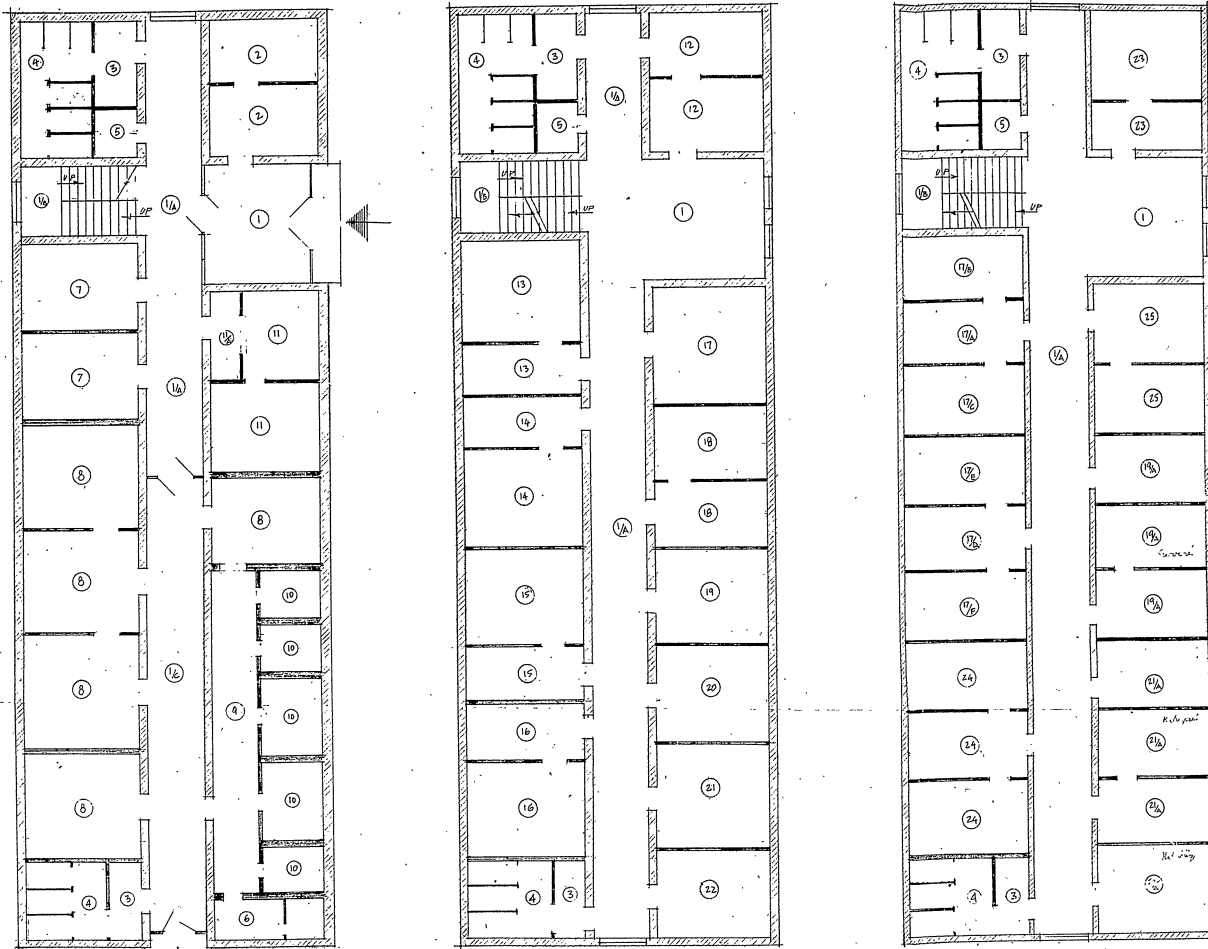
C-O-N-F-I-D-E-N-T-I-A-L

50X1-HUM

50X1-HUM

Page Denied

Next 2 Page(s) In Document Denied

NOTE:
SEE SHEET NO 4
FOR FURTHER
INFORMATION

FIRST FLOOR

SECOND (MAIN) FLOOR

THIRD FLOOR

④ MAIN BUILDING

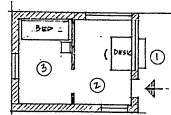
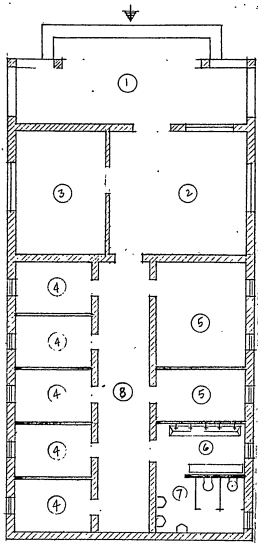
SCALE: 1CM = 1METER

SHEET NO.

3

BUILDING #4 of BORDERGUARD DISTRICT HEADQUARTERS
GROENA, HUNGARY - WESTERN BORDER - NOVEMBER, 1952

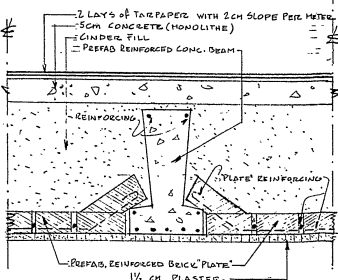
2. BUILDING FOR OFFICER OR NCO ON DUTY AT THE MAIN ENTRANCE.
SCALE: 1 CM = 2 METERS

- ① COVERED PORCH For Bench See Detail
- ② OFFICE
- ③ REST ROOM

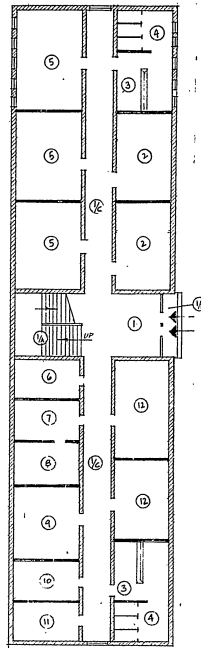
1. BUILDING OF THE GUARD & JAILS.
SCALE: 1 CM = 2 METERS

- ① COVERED PORCH
- ② GUARD ROOM
- ③ REST ROOM FOR GUARD CREW
- ④ JAILS FOR BORDERS & NCO'S
- ⑤ OFFICERS
- ⑥ LAVATORIES
- ⑦ TOILETS
- ⑧ COLLECTOR

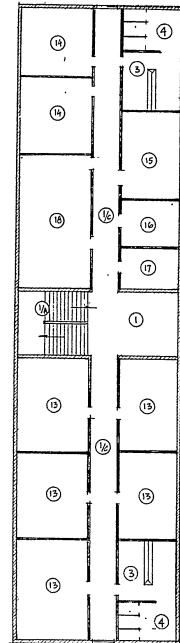
NOTE: ALL INDICATED WALLS ARE BUILT OF BRICK INCLUDING PARTITIONS. ROOF STRUCTURE IS MADE OF PRECAST REINFORCED CONCRETE BEAMS & REINFORCED BRICK PLATES. SEE DETAIL - ALL FLOORS ARE CONCRETE & CON. TILE EXCEPT REST ROOM w/ WOOD FLOOR. THE BUILDING IS FIREPROOF.

TYPICAL SECTION THRU ROOF STRUCTURE (NO AIR ATTACK RESISTANCE)

FIRST FLOOR

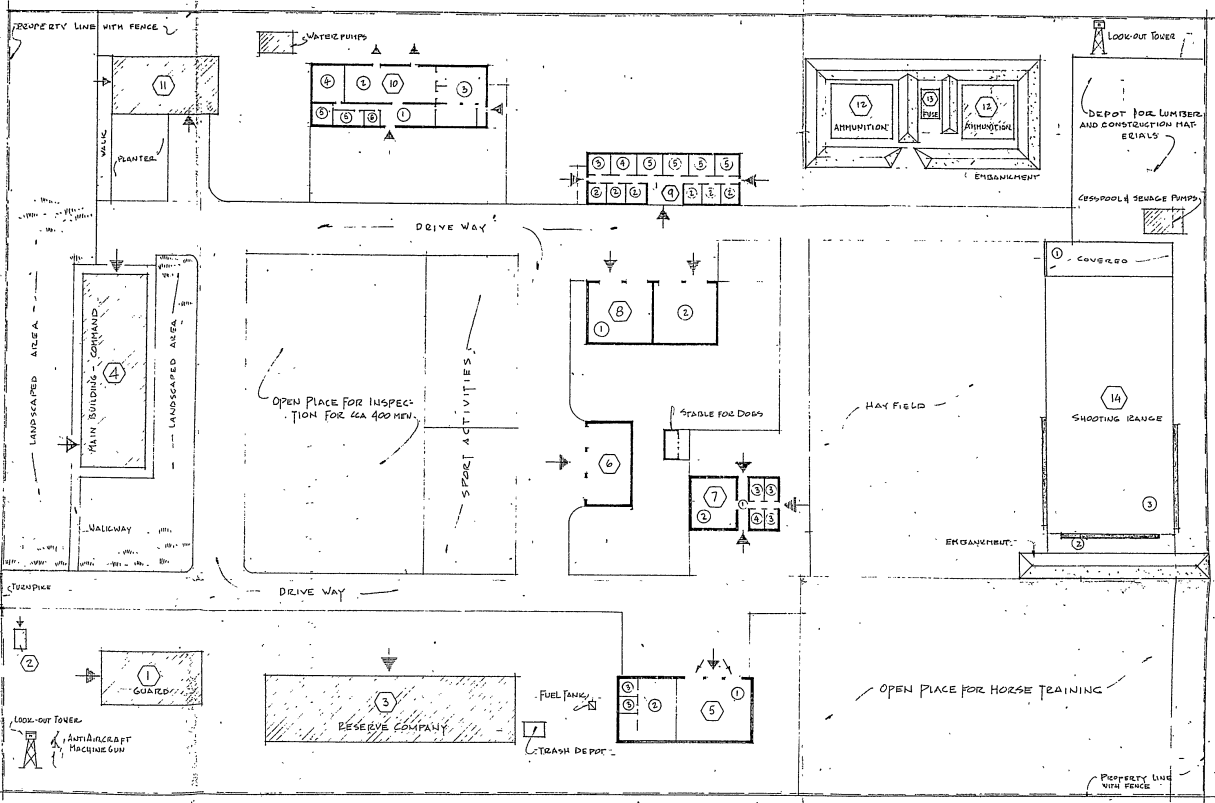
SECOND FLOOR

3. BUILDING FOR THE RESERVE COMPANY.
SCALE: 1 CM = 2 METERS

NOTE: ALL WALLS ARE MADE OF BRICK INCLUDING PARTITIONS - FOR 2ND FLOOR & ROOF'S STRUCTURE SEE DETAIL ON THIS SHEET - (IN CASE OF 2ND FLOOR NO TAPEPAPER) - WINDOW OPENINGS ARE INDICATED IN ROOMS ①-⑩ 1ST FLOOR ONLY. WINDOW OPENINGS ARE IN GENERAL: 1/8 OF TOTAL SA FOOTAGE OF ROOM FOR SLEEPING ROOMS, 1/10 FOR STORAGE, 1/5 FOR OFFICES & CLASS ROOM (THESE FIGURES ARE REQUIRED MINIMUMS IN HUNGARY)

- ① LOBBY WITH GLASS PARTITION AT OFFICE
- ② HEAVY DUTY REINFORCED CONCRETE STAIRWAY
- ③ COVERED PORCH
- ④ CORRIDOR WITH FIREARM HOLDERS (WOOD SHELVING)
- ⑤ CLASS ROOM
- ⑥ LAVATORIES
- ⑦ TOILETS
- ⑧ RESERVE SLEEPING ROOMS FOR PIONEER TROOPS
- ⑨ OFFICE OF POLITICAL DEPUTY OF RESERVE COMPANY
- ⑩ OFFICE OF COMMANDER OF RES. COMPANY
- ⑪ SAME AS ⑦
- ⑫ OFFICE OF SUPPLY & ARMS OF RES. COMPANY
- ⑬ OFFICE
- ⑭ OFFICE OF ECONOMIC DEPARTMENT
- ⑮ SLEEPING ROOM FOR THE CREW OF RES. COMP. ADMINISTRATORS
- ⑯ SLEEPING ROOM FOR THE CREW OF RES. COMP. (CAN 150 MEN)
- ⑰ RESERVE ROOM FOR REINFORCERS
- ⑱ OFFICE OF SUPPLY & ARMS OF RES. COMPANY
- ⑲ STORAGE FOR CLOTHS
- ⑳ STORAGE FOR ARMS
- ㉑ CREW OF RES. COMPANY

NOTE: FOR FIGURES INFORMATION SEE SHEET #74 UNDER CORRESPONDING NUMBER OF BUILDING.
 FIGURES IN HEXAGON (⑥) INDICATES BUILDING NUMBER - FIGURE IN CIRCLE INDICATES ROOM NUMBER BELONGING TO INDICATED BUILDING.

SITE PLAN
 SCALE: 1:1000 METERS

SHEET NO: BUILDINGS #1 to 13 & SITE of BORDERGUARD DISTRICT HEADQUARTERS
 CSORNA, HUNGARY - WESTERN BORDER - NOVEMBER 1950

MAIN BUILDING - No. 4

- ① LOBBY (WITH MAIN ENTRANCE ON 1st FLOOR)
- ② CORRIDOR
- ③ STAIRWAY
- ④ TELEPHONE SUBCENTER
- ⑤ LAVATORY
- ⑥ TOILETS
- ⑦ STORAGE
- ⑧ TOILET FOR PRISONERS
- ⑨ OFFICE
- ⑩ INTELLIGENCE ("RECONNOITER") DEPARTMENT - SEPARATED & HIGHLY GUARDED CORRIDOR WITH ENTRANCE IN USE BY INTELLIGENCE OFFICIALS ONLY
- ⑪ JAIL CORRIDOR
- ⑫ INTELLIGENCE DEPT'S JAILS
- ⑬ ACCOUNTING
- ⑭ ENTRY
- ⑮ TELETYPE
- ⑯ DISTRICT POLITICAL DEPUTY COMMANDER
- ⑰ SOVIET ADVISER
- ⑱ INTELLIGENCE (RECONNOITER) DEPT OFFICER
- ⑲ SUPPLY DEPT CHIEF
- ⑳ DEPUTY DISTRICT COMMANDER
- ㉑ ORGANIZATION AFFAIRS I
- ㉒ BORDER AFFAIRS
- ㉓ TRAINING AFFAIRS
- ㉔ CODE AFFAIRS
- ㉕ RADIO
- ㉖ ENTRY
- ㉗ OFFICE OF DEMS SUPPLY
- ㉘ AMMUNITION SUPPLY
- ㉙ CLOTHING
- ㉚ ENTRY
- ㉛ OFFICE OF FOOD SUPPLY
- ㉜ ENGINEER (PONNEC) DEPARTMENT
- ㉝ COMMUNICATION DEPT
- ㉞ ORGANIZATION AFFAIRS
- ㉟ TELETYPE AFFAIRS
- ㊱ BORDER AFFAIRS

NOTES: INDICATED LOCATION OF DEPARTMENT OFFICES. MIGHT BE CHANGED SINCE NOVEMBER 1958. HOWEVER, GUARDS COULD BE MADE ON THE SAME FLOOR ONLY. FLOOR PLANS DO NOT ALLOW TO MOVE DEPARTMENT HEADS OFFICES OR INTELLIGENCE DEPARTMENT TO UPPER FLOOR BECAUSE OF THEIR FUNCTIONAL REQUIREMENTS. ALL IMPORTANT DEPARTMENT HEADS OFFICES WHICH WORKED WITH COMMANDER FROM ⑩ TO ⑫ IN CLOSE COOPERATION WERE LOCATED ON SAME FLOOR AS DISTRICT COMMANDER'S OFFICE (2ND FLOOR). FOR CEILING, ROOF, STAIRWAY-BEARING WALL ETC. DETAILS SEE SKETCHES ①, ② WHICH HAVE IDENTICAL DETAILS RESPECT TO OFFICE FLOOR FINISHES: WOOD. 2ND FLOOR OFFICES WITH LETTERS (FOR EXAMPLE ⑩) ARE CORRESPONDING WITH DEPARTMENT HEADS OFFICES (FOR EXAMPLE ⑩) ON SECOND FLOOR.

GARAGE & CARE & TRUCK SERVICE - No. 5

- ① GARAGE FOR 10 TRUCKS (1/2 TON EACH)
- ② REPAIRS & SERVICE - ALSO GARAGE FOR CARS
- ③ OFFICE FOR VEHICLE MANAGEMENT

COACH-HOUSE 6

CCA 10 CARRIAGES & 2 FIELD KITCHENS

STABLE 7

- ① CORRIDOR
- ② STABLE FOR CCA 10 HOUSES
- ③ MANAGEMENT
- ④ STORAGE

STORE 8

- ① ARMS STORE
- ② CLOTHING STORE

SHOPS 9

- ① COVERED PLACE FOR LOADING
- ② SHOP MANAGEMENT
- ③ BOOT & SHOE SHOP
- ④ CLOTHING SHOP
- ⑤ GUN REPAIR SHOP

MESS BUILDING 10

- ① LOBBY WITH CORRIDOR & BUFFER
- ② MESS HALL FOR MEN
- ③ KITCHEN
- ④ MESS FOR OFFICERS
- ⑤ GUEST ROOM FOR OFFICERS
- ⑥ TOILETS

MEDICAL BUILDING 11

BASEMENT: HARD FUEL STORE & BUILDING EQUIPMENT STORAGE & BOILER ROOMS

FIRST FLOOR: ROOMS FOR MEDICAL & DENTAL TREATMENT & HOSPITALIZATION, DIFFERENT STORAGE & SUNDRIES FOR MEN, DECONTAMINATION SYSTEMS & ROOMS

AMMUNITION STORE 12

HEAVY GUARDED & SURROUNDED WITH CCA 10 FEET HIGH BARRICADEMENT: SPECIAL (LIGHT) STORE CEILING.

FUSE STORE 13

SEPARATED FROM AMMUNITION STORES BY FOUNDATIONS (CCA 7 FEET HIGH) SPECIAL LIGHT STORE CEILING

SHOOTING RANGE 14

- ① COVERED PLACE FOR CCA 14 BATTLEMEN IN LINE
- ② TARGET AREA WITH MOVABLE TARGETS
- ③ 50 METER RANGE

NOTE: FOR CEILING & ROOF STRUCTURE SEE DETAIL ON SHEET #2 AND CEILING WALLS BUILDING NO 1 & 3 WHICH ARE TYPICAL FOR BUILDING NO 4-14 UNLESS OTHERWISE SHOWN

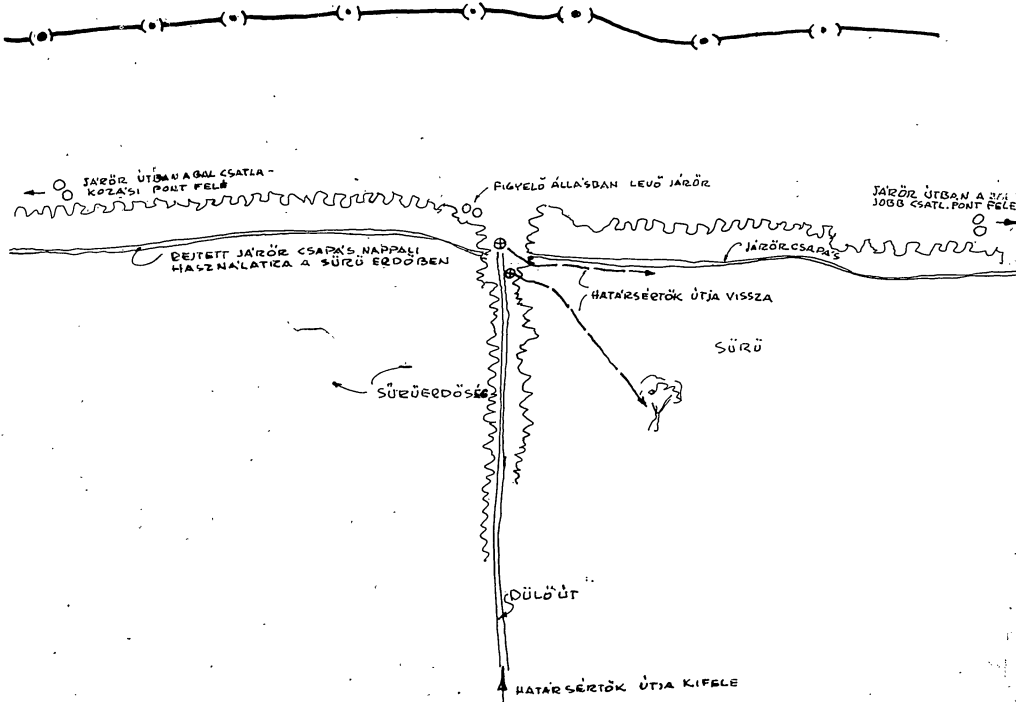
GENERAL NOTES:

BORDERGUARD DISTRICT HEADQUARTERS IN CSORNA, HUNGARY WAS CONSTRUCTED IN 1949-50 USING ADAPTED SOVIET PLANS. SUBJECT BUILDINGS & SITE PLAN TYPICAL FOR ALL BORDERGUARD DISTRICT ON WESTERN & SOUTHERN BORDERS OF HUNGARY EXCEPT MINOR ADAPTATIONS REQUIRED BY LOCATIONS

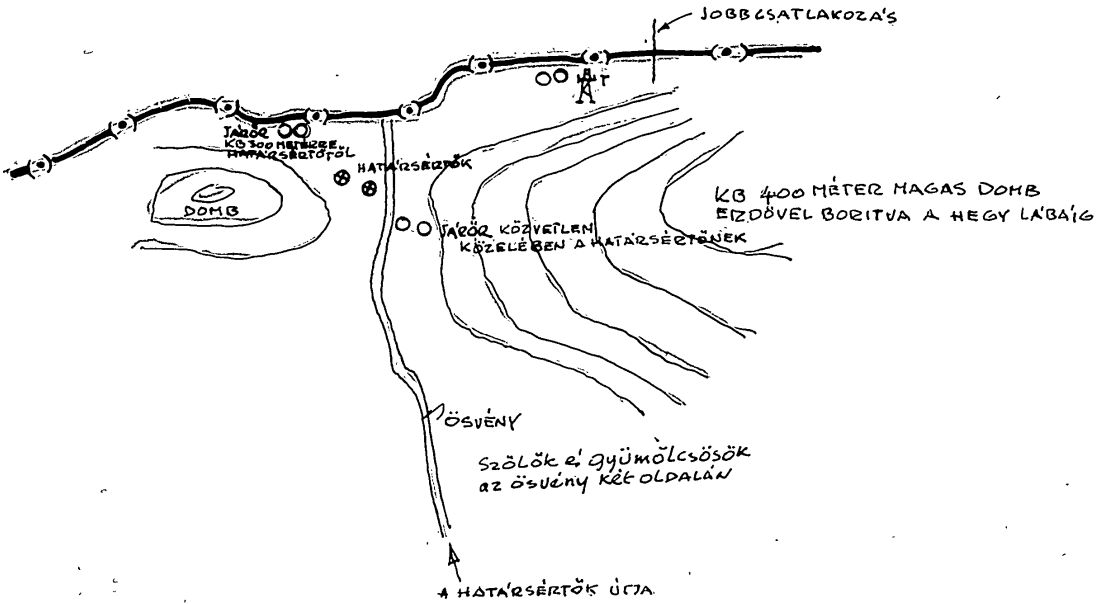
ALL BUILDINGS ARE CONSTRUCTED OF BRICK BEARING WALLS & PARTITIONS WITH 21, 30, 25, 12 CM THICKNESSES - ROOF & CEILING STRUCTURES ARE MADE OF PREFABRICATED REINFORCED CONCRETE BEAMS WITH REINFORCED BRICK PLATES - SEE DETAIL ON SHEET 10-2 - ALL WINDOW OPENINGS ARE DETERMINED BY STATE STANDARDS - SEE NOTE ON SHEET NO 2, BUILDING F3 - FLOOR FINISHES ARE IN OFFICES & MEDICAL ROOMS WOOD, ALL OTHERS CONCRETE & CONC. TILE. - ALL ROOF FINISHES ARE TARPAPEL & GRAVEL - SEE DETAIL - ALL DRIVEWAYS ARE MACADAM THERE IS NO AIR ATTACK RESISTENT BUILDING ON SUBJECT SITE (DOWN TO 100 LBS BOMB)

ALL INDICATED DIMENSIONS & SQ FOOTAGES OF ROOMS & BUILDINGS ARE BASED ON SOURCE'S MEMORY SKETCHES. FLOOR PLANS WERE DEVELOPED WITH ACCORDANCE OF HUNGARIAN MINIMUM SPACE REQUIREMENTS

MUCK
1952. JÚLIUS
HAJNAI ÓRAK

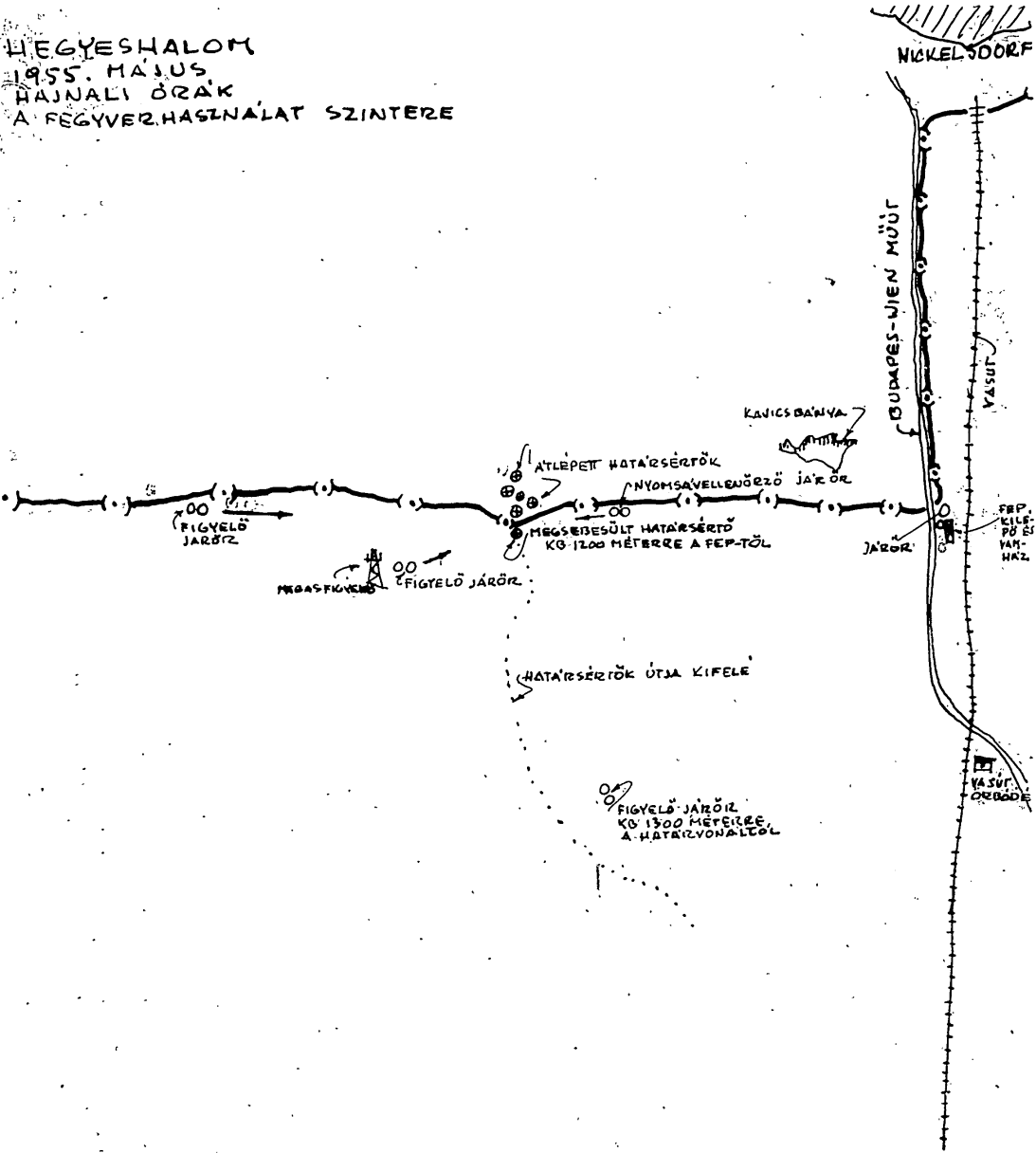
MAGYARFALVA
1954. APRILIS.-
ÉJSZAKA
AZ ELFOGÁS SZINTERE.

ÖRS - KB. 3 1/2 KM-RE AHATÁRTÓL

HEGYESHALOM
1955. MÁJUS
HAJNALI ÓRAK
A FEGYVERHASZNÁLAT SZINTERE

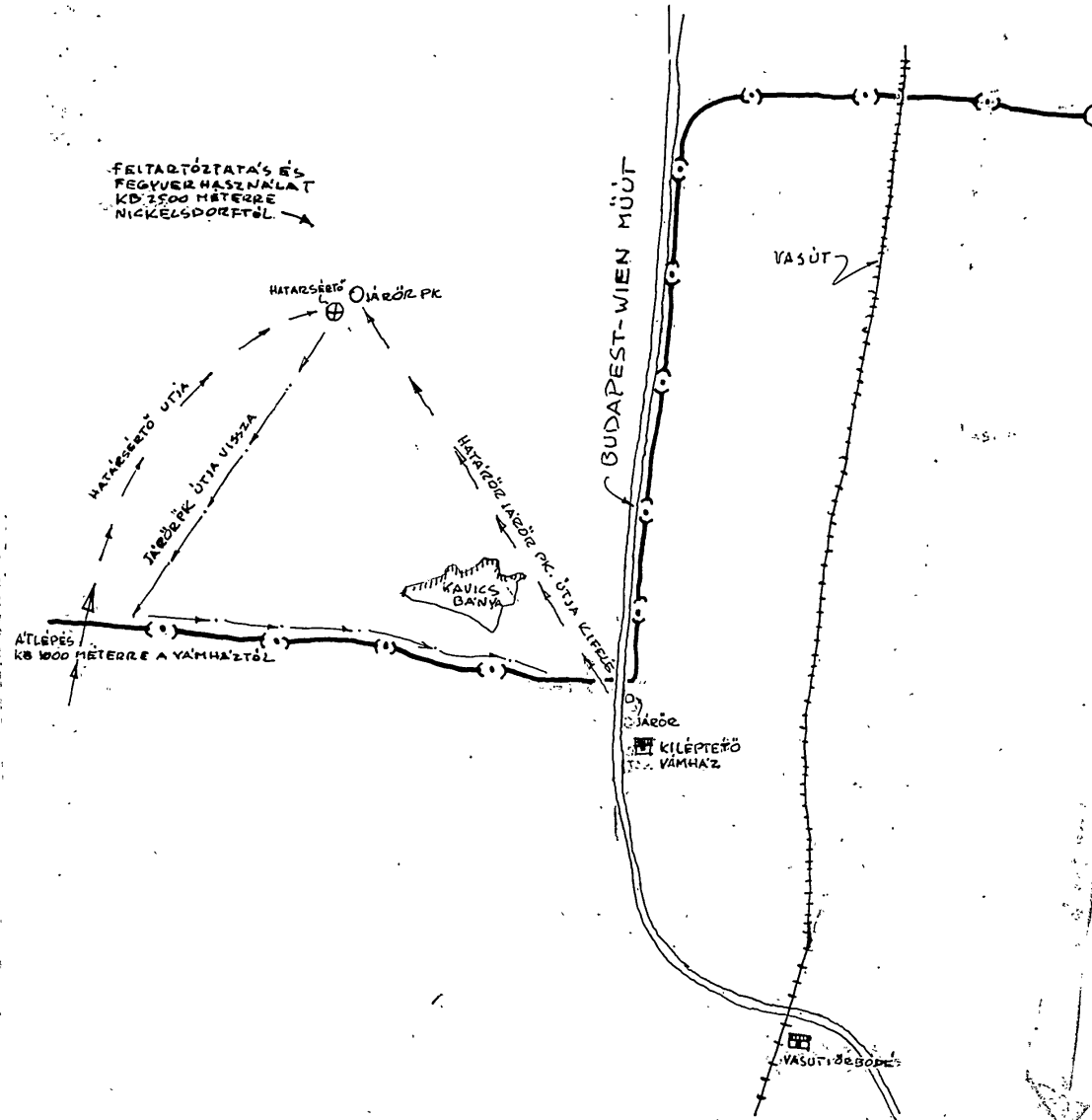

HEGYESHALOM
1952 NYAR
DELUTAN
A FEGYVER HASZNALAT SZINTERE

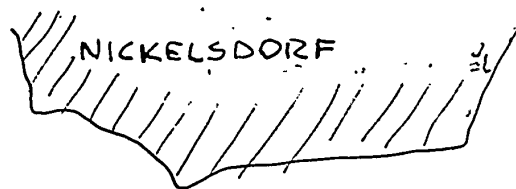

NICKELSDORF

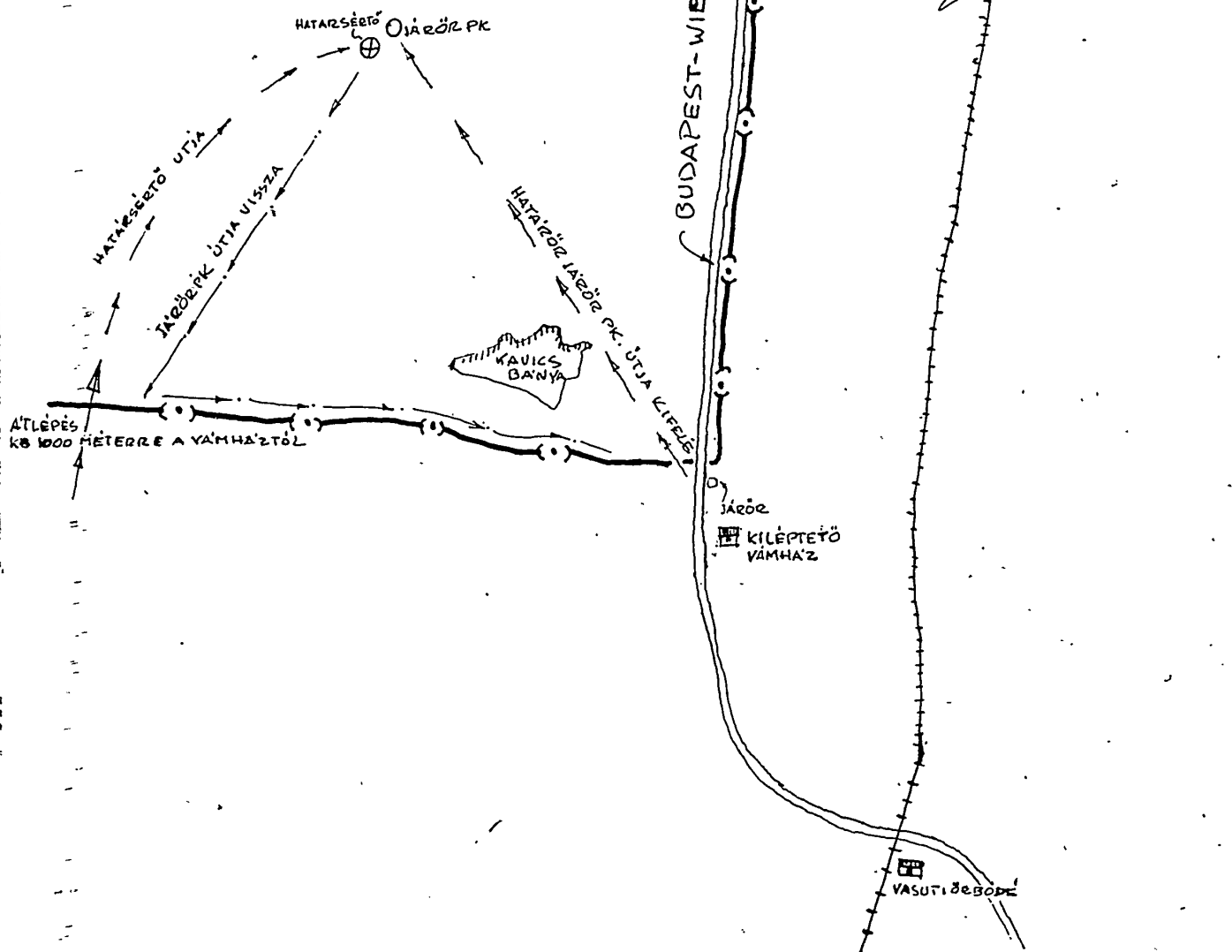
FELTARTOZTATÁS ÉS
FEGYVER HASZNALAT
KB. 7500 METERRE
NICKELSDORTÓL.

HEGYESHALOM
1952. NYÁR
DÉLUTAN
A FEGYVER HASZNÁLAT SZINTEREE,

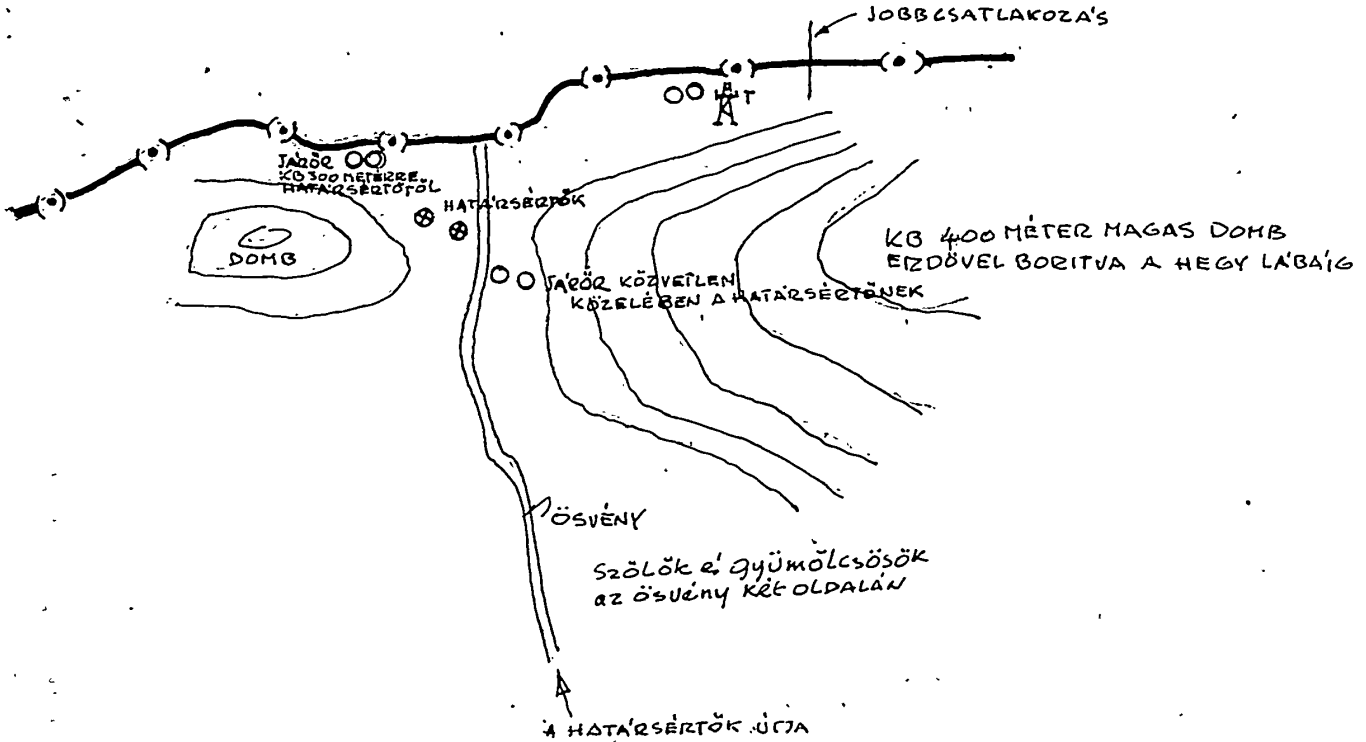

FELTARTÓZTATÁS ÉS
FEGYVER HASZNÁLAT
KB 2500 MÉTERRE
NICKELSDORFTÓL

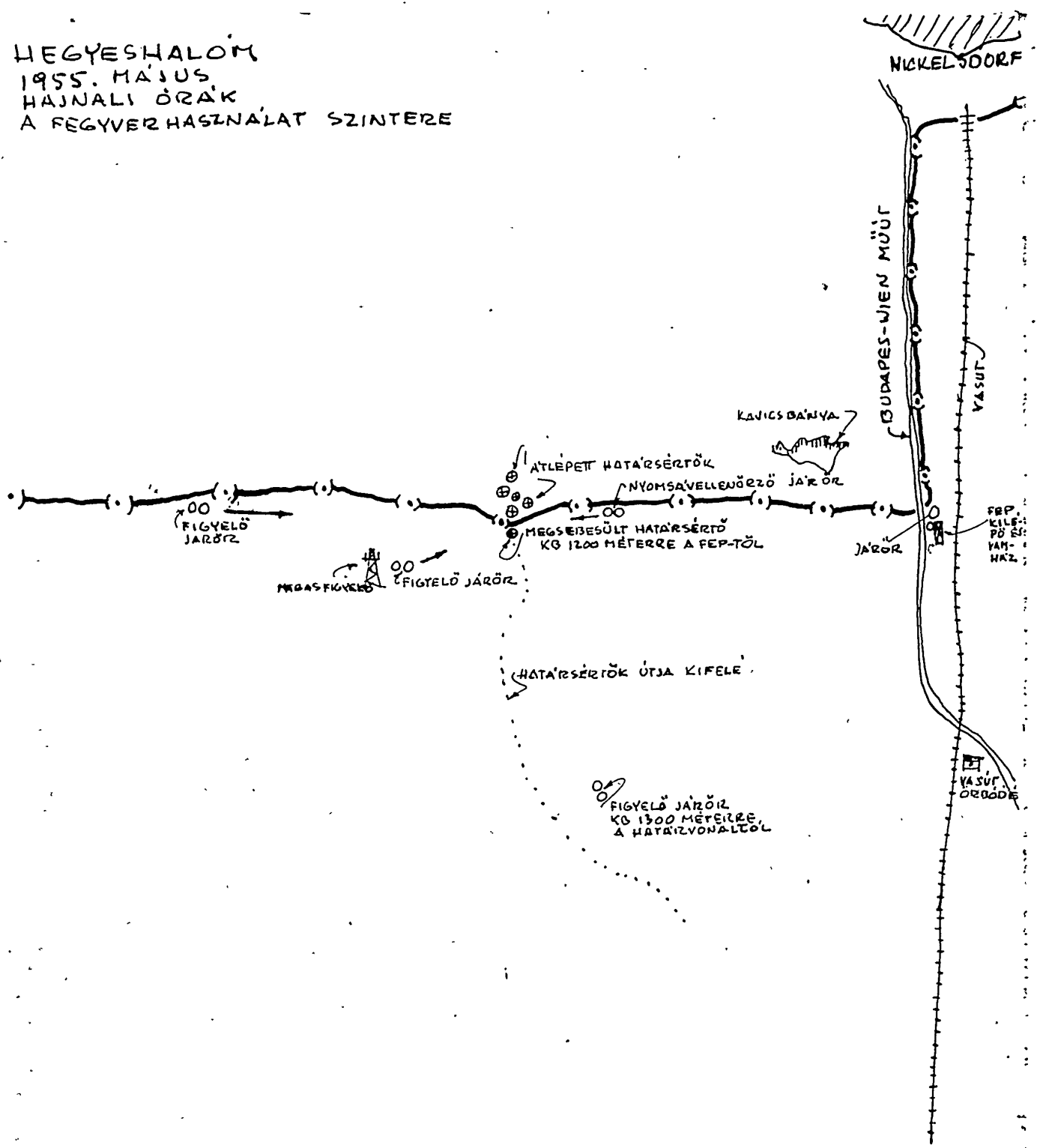
MAGYARFALVA
1954. ÁPRILIS. -
ÉJSZAKA
AZ ELFOGÁS SZINTERE.

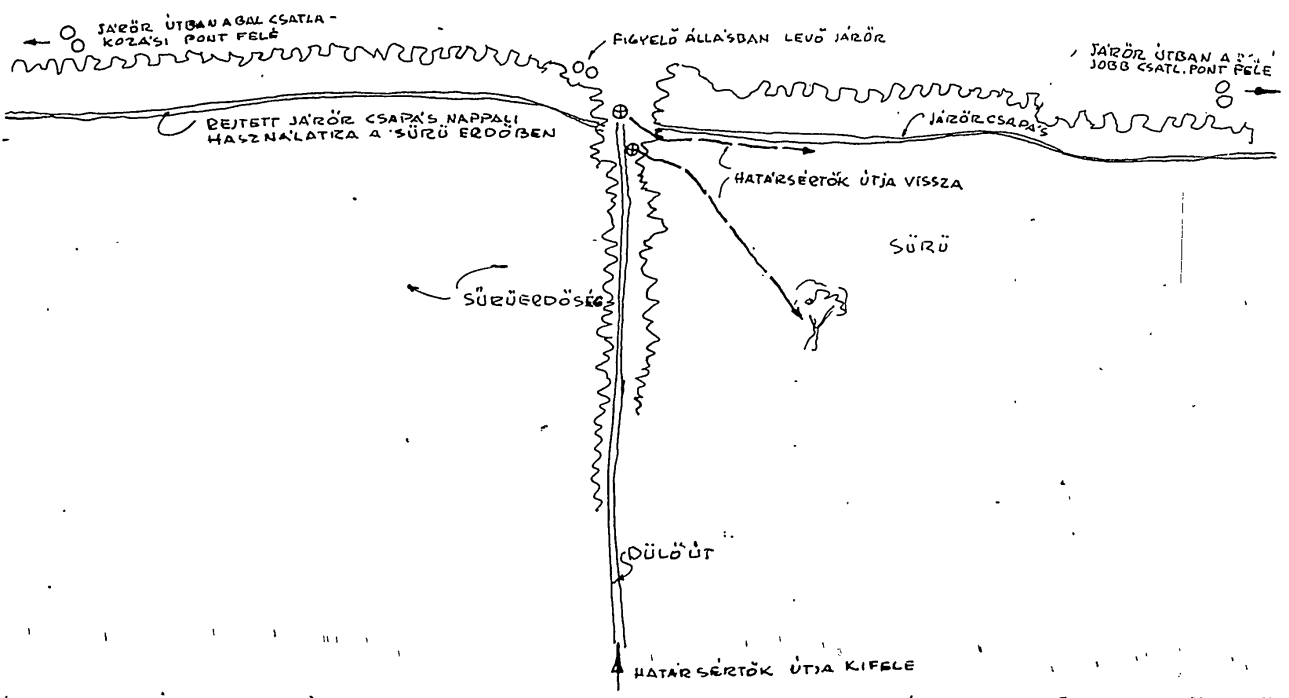
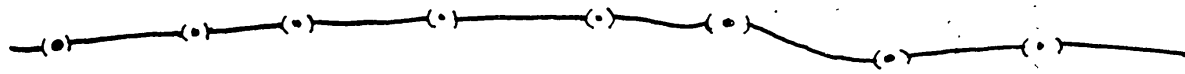
ÖRS - KÖRÜMÉRE HATÁRSÉRTŐTŐL

HEGYESHALOM
1955. MÁJUS
HAJNALI ÓRAK
A FEGYVER HASZNÁLAT SZINTERE

MUCK.
1952. JÜLIUS
HAJNALI ÓRÁK

GLOSSARY OF TERMS

<u>NATIONAL DEFENCE BORDER PATROL:</u>	<u>HONVÉD HATÁRVÉDŐSZ</u>
<u>STATE DEFENCE SECTION:</u>	<u>ÁLLAMVÉDELMI OSZTÁLY</u>
<u>STATE DEFENCE AUTHORITY:</u>	<u>ÁLLAMVÉDELMI HATÓSÁG</u>
<u>INTERNAL SECURITY POLICE FORCE:</u>	<u>BELŐ KARHATALOM</u>
<u>BORDERGUARD:</u>	<u>HATÁRŐRSEG</u>
<u>BORDERER:</u>	<u>HATÁRŐR</u>
<u>TRAFFIC INSPECTION POINTS:</u>	<u>FORGALOM ELLENŐRZŐ PONTOK</u>

OUTLINE TO A STUDY ENTITLED THE BORDERGUARD OF THE MINISTRY OF
OF INTERIOR

I. FOREWORD (Definition of the purpose of the study and a few words about the source and extent of my knowledge.)

II. TABLE OF CONTENTS.

III. A LIST OF THE ABBREVIATIONS EMPLOYED OFFICIALLY BY THE
MINISTRY OF INTERIOR BORDERGUARDS.

IV. FORMATION OF THE BORDERGUARDS.

V. THE BORDERGUARD FORCE:

1. Commander in Chief Headquarters.
2. Division Headquarters: Headquarters of important Traffic Inspection Points. (F.E.P.-s)
3. Battalion Headquarters.
4. Outpost headquarters. Less important Traffic Inspection Point Headqtrrs.

VI. BORDERGUARD TRAINING AND TRAINING OF DRAFTED NON-COMMISSIONED OFFICERS.

VII. TRAINING OF OFFICERS AND THOSE NCO-S WHO REMAINED ON ACTIVE DUTY.

VIII. THE MEANS EMPLOYED BY THE BORDERGUARD.

1. For the maintenance of order on the border:
  - a. Various border zones
  - b. Enforcement and maintenance of order on the border.
2. Re-enforced technical blockades
3. Track-zone
4. Lookout posts
5. Telephone-sets on the border
6. Signal apparatus:
  - a. Flare signals
  - b. Noise-making devices

4 am 57 ✓

6. Signal-apparatus' (cont'd)

c. Halasi-type electric signal devices

7. Track tracing and guard-dogs.

8. Horses used on guard-duty.

9. Buildings: (Headquarters and Barracks of Divisions, Battalions, Outposts, and small Outposts.

10. Communication Instruments:

- a. Telephones
- b. Teletypes
- c. Radios

11. Means of transportation:

- a. Motor vehicles
- b. Motorcycles
- c. Horse-drawn vehicles

402157 ✓

IX. Arms and Military Equipment.

402157 ✓

X. CO-OPERATING UNITS AND ORGANS.

402157 ✓

XI. ACTIVITIES OF THE BORDERGUARDS OF THE MINISTRY OF INTERIOR.

(For illustration use is made of a few actual border incidents.)

XII. CHARTS AND MAP SKETCHES:

1. Organizational Chart of the Borderguard-Force.
2. Traffic Inspection Points, their strenght and organization.
3. Complementary location-charts and map-sketches.

Outline

Vázlat a Belügyminisztérium Hatarorseg cinu tanulmányhoz.

- I. Elo szo. (A tanulmany celja, ismeretben hatarai, valamint szarmazasa.)
- II. Tartalomjegyzek.
- III. A B.M. Hatarorsegnel alkalmazott hivatalos roviditesek jegyzete.
- + IV. A Hatarorseg kialakulasa.
- V. A Hataroseg eroi: 1. Foparancsnoksag.
2. Kerulet Parancsnoksagok, - Nagyforgalmu For-
galom Ellenorzo Pontok parancsnoksagai. (F.E.P.-
ek parancsnoksagai.)
3. Zaszloalj parancsnoksagok.
4. Ors parancsnoksagok. - Kisfor almu F.E.P.-ek
parancsnoksagai.
- VI. Hatarorok es szozott Tiszthelyettesek kikepzese.
- VII. Tisztek es tova bb szolgalo tiszthelyettesek kikepzese.
- VIII. A Hatarorseg eszkosei: + I. A Hatarmenti Rend: a. Kulonbozo atar-
savok.
b. A Hatarmenti Rend
betartasa es betar-
tatasa.
+ 2. Nejerositett muszeki zarok.
+ 3. Nyomsav.
+ 4. Hatasfigyelok.
+ 5. Hatarmenti telefonkeszulekek.
+ 6. Jelzo keszulekek; a. Raketa jelzok.
b. Zorgo-keszulekek.
c. Halasi fele elektromos
jelzokeszulekek.
+ 7. Nyomozo es jaror-kutyak.
+ 8. Jaror lovak.
+ 9. Epuletek. (Keruletek, zaszloaljak szekhe-
lyeinek laktanyaepuletei, orsok es kis-
orsok epuletei.
10. Hirado eszkozok; a. Telefon,
b. Geptaviro,
c. Radio.
11. Kozlekedesi eszkozok: a. Gepkocsik,
b. Motorkereparok.
c. Fogatolt jarmuvek.
- II. Fegyverzet es katonai felszerelések.
- X. Egyuttmukodo alakulatok es szervek.
- XI. A B.M. Hatarorseg mukodese. (A Hatarorseg vegrehajto szolgalatanak
ill. ezen szolgalat ellatasanak bemutatasa. Nehany megtortent hatar-
ese meny leirasa.)

- XII. Tablázatok es térképvezlatok
- a. A Hatarország eroi es szervezete.
  - + b. A Forgalom Ellenorzo Pontok (F.E.P.) eroi es szervezete.
  - c. Kisejito helyszinrajzok es terkep vezlatok.

Jegyzetek:

- + * Angol nyelvben átadva.
- * Magyar nyelvben átadva
- + * Angol nyelvben átadva 1957 május 28-án

+ (később)
 elismerték
 az E. K. R. R. R.
 - k...
 + k... in total
 (R.C.R.) (mai 28, 57)

Chapter IV

(1)

THE FORMATION OF THE MINISTRY OF INTERIOR BORDERGUARD.

Immediately after the second World War Hungary had no Army. In the summer of 1945 the temporary National Government began to organize the first military units, which were for the most part National Defence Border Patrol units. The professional duty of the members of such units was the guarding of the nation's borders.

Previous to World War II. Hungary had Border Patrol units and in the post war years it seemed logical to continue this practice.

Toward the end of 1947 and early in 1948 governmental power was seized by the Communists, consequently reenforced border-patrol strenght became a necessity. At this time within the frame-work of the National Police Force the so called National Defence Section was organized and entrusted with the most important interior special constable duties, whose sphere of activity included inspection of the border traffic as well.

During the course of 1948 Yugoslavia separated itself from the Soviet Block. Now, reenforcement of the Border-Patrol strenght became decisively important. So far the political passivity of the border-guards made it possible for the now incriminated titoist politicians of Hungary to flee to Yugoslavia.* Similarly between 1945 and 1948 rightist politicians who were in danger of liquidation fled westward, daily. It became increasingly clear to the Communist regime in power that the Border-Patrol units are almost to one man unreliable in the service of

*General Palfy Commdr. in Chief of the Army and Borderpatrol was one of the titoists, and was for this executed. See Rajk-case)

2

the regime's interests. Just as the members of the Police Force were unreliable at the time, as many among them received their training during the Horthy-regime. Nothing but the so called National Defence Section within the frame-work of the National Police proved altogether reliable for the purposes of the Communist government. Therefore the Government set out to gradually replace the men in the Border-patrol units with definitely reliable and more drastically energetic men.

This may explain why the Traffic Inspection Points, or Exit and Entrance Stations on the border, were the first ones to be placed directly under the direction of the State Defence Section. (1948.)

When in 1949 the State Defence Section apparatus was fully developed in the frame work of the National Police it was separated from the Police Force and made independent of the Interior Ministry, under the name of State Defence Authority. This meant its establishment as an independent police organ. On the agenda of this organ were State security tasks, such as the execution of so called defensive duties, the gathering of information in the country's interior and in foreign countries and on the other hand the guarding of the nation's borders.

Thus in the year 1949 the National Border-patrol units were in their entirety replaced by the border-guard units of the State Defence Authority. This organizational move brought another and not in the least unimportant advantage to the government. According to the peace-treaty Hungary's military strength was to be limited to 651,000 men. The 25,000 strength of the State Defence Authority's borderguard units did not figure in the military strength of the nation.

(2)

During the course of 1949 and 1950 the guarding of the nation's borders was exclusively in the hands of professional State-Defence Authority men appointed for this duty. An effort was made to increase the number of the men in these border-guard units, and they began to recruit men to the Border-guard. Political reliability was one of the most important requirements in the recruit, and by this was meant at the time the greatest possible loyalty to the Soviet Union. Consequently, the first recruits were either Party members or came from the ranks of recently returning Hungarian PW-s who have merited some sort of distinction for themselves in the U. S. S. R. Whether they had previous training or not was not important, because they were to be trained in the border-guard units. These men enjoyed then the lot of the politically and materially privileged in the country.

But the exceptionally good pay for these State Defence Authority men was found to be a great financial burden to the government. From 1951 on, the Communist regime tried gradually to rid itself of this expense. The economic burdens of the 5-year plan with its heavy industrial and military investments, together with the economic sanction in effect on the part of the Western powers ripened the governmental decision that those members of the State Defence Authority's Border-guard units whose duty was the actual guarding of the border, should be replaced by young men of military age who were liable to conscription, and were drafted, subsequently.

Thus beginning with 1950 and in the year 1951 many of the State Defence Authority's appointed professional men were either discharged or transferred to other units, where

(14)

either as NCO-s or as officers they were given commanding or leading positions.

From 1951 on the borderguard personnel consisted wholly of drafted enlisted men. Their tour of duty was 3 years and the only advantage they had over the other enlisted men in the army was that their food rations were better. This however was not as great an advantage as were the physical and mental hardships involved in actual guard duty, a disadvantage.

In this way the regime rid itself of the financial burden placed upon it earlier, and at the same time, achieved maximum strength in guard personnel. The whole re-organization was achieved on the basis of Soviet experience and practice.

Needless to say that the new situation brought with it the danger of passivity on the part of the borderguard's drafted enlisted men, who were not concerned with communist (Soviet) interests and did not see their borderguard duties in the light of these interests.

Duty on the border was a strain on the personnel physically and mentally and it was disadvantageous financially. Therefore the strictness of the military discipline became more and more far reaching and tight. On or off duty, the personnel was ceaselessly subject to supervision, an obligation not neglected by the commanders. The enlisted man was forbidden to leave the barracks or the territory of the particular outpost. He would get leave once yearly, but never on the more important holidays, for at such times the number of men on duty was usually increased. Action contrary to regulations, infraction of discipline, or the least mistake while on duty was promptly punished. A borderguard was court-martialed if found asleep on guard-duty or if an unpunished border-violation took

place while he was on duty. If found guilty, he was liable to serve several years in prison.

In 1953 Imre Nagy proclaimed the "new government program" and openly admitted to encroachments and violations of law by the State Defence Authority men. In the mind of the people and in the thought of some Party members the covert dissatisfaction with the actions of the State Defence Authority men increased. Presumably the government was influenced by this when in 1953 the State Defence Authority was denied its independence and both the Internal Security Police Force and the Border-guard was given jointly a Commander in Chief and placed under the authority of the Interior Ministry.

Simultaneously with these reorganizational changes the enlisted men in the Border-guard units saw changes in the ranks of their officers, as well. For the officers, special training in the field was made an increasingly important requirement. The officers who could not meet these requirements or did so only in part were given less important assignments or transferred to other organizations (to the Police, to Prisons, or to Government owned Co.'s). The vacancies were given to young Borderguard Officers who just then got out of officer's training school. These new men were better trained and had more education than their predecessors.

Beginning with 1953 an increasingly large number of the highschool graduates and men who had special training of some sort were drafted into the borderguards. This changed the situation again, to where now there were among the borderguard personnel a considerable number of men who did not agree with the politics of the communist regime. This circumstance did not weaken the

6

borderguard units, however, because each borderer knew that should he prove "disloyal" or be pronounced a "traitor" (should he have fled to Austria) his wife, or father or mother or brothers were to be penalized for his deed, with as much as a ten year prison-term. This circumstance, of course, greatly increased the restive sense and dissatisfaction in the personnel and brought the feeling of being at the mercy of the government, resulting in the thought of active resistance. The events in Oct. 1956 proved this to be the case. In the most decisive hours, the units of the Borderguard either remained passive or sided with the revolutionaries.

The above mentioned situation is typical of how the communist government in Hungary used the citizens of that nation against their own will in the service of its own purposes, for years now.

①

The Borderguard of the
Ministry of Interior.

FORCES

Headquarters of the Borderguard of
the M. of I. (Budapest, Mányi building)
Co. in Chief: F. Valásah m. g. e.

The headquarters was subordinated
to the Central Vertősz, resp. to the
Political Committee of the party through
the persona of the Minista of I. Under
the instructions of above organization its
sphere of activity comprised the totality
of the ~~borderguard~~ state defense func-
tion. This activity consisted of

(a) the kinetic closure and defense
of the borders of the Hung. People's Dem.
and the strict supervision of the entering
and leaving of Hungary

(b) the policing of the interior order
and security of the people's dem.

To provide this two-directional activity
Headquarters had 2 armed formations at
its command: The Borderguard and

the Interior Security Police Force

The defense of the border was orga-
nized according to the following system:

The entire borderline of the People's
Democracy (2... kms) was divided into
11 sections. For the purpose of shut down
and defense of these sections Borderguard
Districts have been organized in nearby
towns wherefrom the entire border-section
of the district could be approached.

on the ~~main~~^{best} and shortest roads. Within the district battalions were organized and the border-section of the district was proportionately divided among them. The viewpoints in selection of the seats of the battalions were identical with those for the District's. To close resp. to defend the border-section of the battalion units (O's) have been organized. These have been posted in the immediate vicinity of the border, the border-section of the battalion being divided among them. The duties of these units comprised the patrolling resp. menholic closure and defense of their section with their available forces.

BELUGYMINI SZTERIUM HATAROR SEGEROI:B.M.HATAROR SEG FOPARANC SNOK SAG BUDAPEST. (Manreza epulet.)

Foparancsnok: Valencsak Janos av. vezernagy.

A Foparancsnoksag a Belugymini szteren keresztul a Part Kozponti Vezeto serenek, ill. Politikai Bizottsagnak volt alarendelve. Ezen szerv instructioja alapján totalis hataskorrel vegezte az allamvedelmi munkat. Ez a tevekennyseg

(a.) a Nepkoztarsasag hatarainak hermetikus lezarasaban es vedelmeben, a ki es beleptetes (Magyarorszagrol es K.orszagba) szigoru ellenorzesben,

(b.) a Nepkoztarsasag belso rendje ek es biztonsaganak karhatalmi vedelmeben nyilvánult meg.

Ezt a ketto siranyu tevekennyseget a Foparancsnoksag ket feyveres alakulat seritsegevel a Hatarorsegel es

a Belso Karhatalommal

latta el. Ezen ket alakulat teljesmerteku iranyitasa es fe tartasa volt a feladata.

A hatarok orzeset a kovetkezo szisztema szerint szervezte meg:

A Nepkoztarsasag mintegy 2 km. hosszusagu hatarvonalat 11 szakaszra osztotta fel. Ezen szakaszok lezarasara ill. vedelmere egy-egy Hataror Keruletet szervezett, az illeto hatarszakasz kozelében fekvő olyan varosban melybol a Kerulet egész hatarszakaszat a legrovidebb es legjobb utakon meg lehetett közelíteni. A Kerulet hatarszakaszán belül pedig Zaszloaljakat szervezett, amyo san felosztva kozottuk a Kerulet hatarszakaszat. A Zaszloalj szekhely kivelasztasanak szempontjai megegyeztek a Keruletével. A Zaszloalj hatarszakaszának orzesere, ill. lezarasara Orsoket szervezett. Ezeket kozvetlen a hatar kozelében helyezte el, felosztva kozottuk a Zaszloalj hatarszakaszat. Az Orsok feladatava tette a rajukbizott hatarszakasz jarorokkal valo allando ellatasat ill.

a rendel-

2.

There was close collaboration between the units, the Battalion, the District and even the Headquarters of the Borderguard in carrying out these activities. The functions of the units have been closely supervised, in case of need they received reinforcement (the Headquarters from among the Internal Security police forces) they have been notified of the expected activity signaled ahead by the Reconnaissance ~~units~~ forces (especially illegal crossing of the border in a part of Hungary) the area in the rear of the unit has been combed and closed in a depth of 50 kms., if requested in the whole country etc.

For the sake of completeness it has to be mentioned that above organizational form has been applied by the Headquarters only on the Western border - as the most important border-section - in 1956. Before 1955 the same organizational building (Hungarian) border, but after the reconciliation with Titov's the battalions of the southern Districts have been transposed to reinforce the districts, battalions and units of the Western border. - The closure and defense of the other border-sections (northern north-eastern and eastern) was effected without battalions. The less intensive borderguard-activity on these border-sections was indicated by the fact that the stricter surveillance of these sections was entertained at these sections has been entertained by neighboring, also popular demonstrated at these locations. The units (or) at the ~~direct~~ immediate direction of Headquarters through the Districts.

The following were the seats of the districts organized by Headquarters on the border of the People's Democracy (The name of the district is identical with the name of the seat):

T
u
-

etc.

XI.

kezesre allo erovel es eszkozokkal valo hermetikus lezarasat es vedelmet. Az ors ezen tevekenny segeben szoros an egyuttmukodott a zaszloalj, a Kerulet, illetve maga a Foparancsnoksag, amennyiben az ors munkajat allandoan ellenorizte, szukseg eseten saját kebel ebol ero sitest adott (a Foparancsnoksag a Bel sokarhatalom egysegeibol), kozolte vele e Felderito szervek által előre jelzett varhato esemenyeket(fokent kifelé vagy befelé irányuló hatarsertes), elzarta es atfeszulte az ors mogotti nelysegi területet szukseg eseten 50 km széles savban vagy az egész ország területen stb.

A teljesség kedveert meg kell említeni, hogy a Foparancsnoksag ezt a szervezeti format 1956-ban csak a nyugati hataron mint a legfontosabb hatarszakaszon alkalmazta. 1955 előtt ugyan ilyen szervezeti felépítéssel oldotta meg a déli (Jugoszlav-Magyar) hatar orzeset, a Titoizmussal valo kibekules utan azonban a déli keruletet zaszloaljait kiiktatta es atcsoportosította a nyugati hatar keruleteinek, zaszloaljainak es orseinek megerositesere. A tobbi hatrok (keleti esza-keleti es eszaki) lezarasat es vedelmet zaszloaljak nélkül oldotta meg. - A kisebb intenzivitasu hatarorzeset ezen hatarszakaszokon az indokolta, hogy ezen hatarszakaszok intenzivebb orzeset a szomszed szinten nepi-demokratikus allamok lattak el. Ezen hatarszakaszokon tehát a Foparancsnoksag az orsoket kozvetlen a Keruletet ala rendelve irányította.

A Foparancsnoksag a Nepkoztar sasag hatarain a kovetkezo szekhelyekkel szervezte meg a Keruleteteket (A Kerulet neve e szekhely nevel azonos):

I. Győr	VI. Pécs
II. Gőrna	VII. Kiskunhalas
III. Szombathely	VIII. Oroshaza
IV. Zalaegerszeg	IX. Nyirbator
V. Nagykanizsa	X. Miskolc
XI. Balasagyarmat.	

3.

Besides to control the inward and outward bound passenger and freight traffic Traffic inspection points were organized at all border-stations, these Traffic inspection points being under the direction of the resp. District. These Traffic inspection points dealing with the largest volume of traffic (so-called heavy-traffic T.I.P.s) were under the immediate direction of Headquarters. These were the following (their names are identical with their seats)

Ferily (aerial)
 Klyesh. (waterway, highway, railway)
 Grob
 ↓
 Lotish.

The districts have been organized by Headquarters to correspond ^{in strength} to a wartime infantry regime. (Approximately 2000 soldiers). (This comprises the total personnel of all the units, battalions of the district including the force of these light-traffic T.I.P.s situated in the area.)

From among this force an infantry company (approx. 120 men) the reserve companies plus the officers, NCO's and troops of the special-service branches of the district were stationed at the seat of the District.

According to battalion-organization an infantry platoon (approx. 40 men) the reserve of the special-service branches of the battalion were stationed at the Battalion.

At the level of the Unit 60 men troops were stationed plus the officers and NCO's of the unit.

Depending on local factors (volume of traffic, number of entry and exit points, their distance from each other) the Traffic I. P.s.

were 30-80 men strong according to organization
Headquarters maintained resp. directed its
Districts through its special organs resp. special
service branches.

Ezenkívül, az ország területére érkező, illetve az ország területet elhagyó személyek és teherforgalom ellenőrzésére az ország határain lévő összes ki- és beleptető állomásokon u.n. Forgalom Ellenőrző Pontokat (F.E.P.-ek) szervezett, a területileg illetékes Kerület irányítása alatt. A legnagyobb forgalmat lebonyolító F.E.P.-eket, (u.n. Nagyforgalmu FEP-ek) azonban a Foparancsnokság közvetlenül irányította. Ezek a következők voltak (nevük a székhellyel azonos): Ferihely (legi)

Herveshalom (közuti és vasuti)

Szob (vizi, közuti és vasuti)

Lokoshaza (közuti és vasuti) FEP.

A Foparancsnokság egy-egy Kerületet egy hadiletiszemű, gyalogos-ezrednyi erővel (K.B. 2000 fő) rendelkező egységként szervezett meg. (Ebben a kerület összes orsósainak és zászóljainak ereje is bentfoglaltatik valamint a hozzátartozó kisforgalmu F.E.P.-eke)

Ebből az erőből szervezés szerint a Kerület székhelyen állomásozott egy gyalogos zászadnyi erő (k.b. 120 fő, határon) a Tartalek-zászad plus a Kerület szakosztályainak tisztjei, tiszt-helyettesei és legénysege.

A Zászlóalj szervezés szerint egy gyalogos szakasznyi erő (K.B. 40 fő) állomásozott, a Tartalekszakasz, plus a zászlóalj szakosztályainak tisztjei, tiszt-helyettesei és legénysege.

Az Orsón pedig szervezés szerint 60 főnyi erő állomásozott orsónként plus az Orsoparancsnokság tisztjei és tiszt-helyettesei.

A F.E.P.-ek a helyi adottságoktól függően (forgalom nagysága, a FEP ki és beleptető helyeinek száma, egymástól való távolsága stb.,) szervezés szerint 30 -80 főnyi erővel rendelkeztek.

A Foparancsnokság Kerületi szakszervein, illetve szakosztályain keresztül irányította, illetve tartotta fent.

These were the following

P. Cst.	(Political group - command)
Troops	(Staff Co.)
Field Co.	Reconnaissance
Mat.	Border
F.G.P.	Traffic P. group
Ushin	Training gr.
Prado	Communications
Suwas	Organizational
T. U.	Health Deptn.
Madtan	Supply ~~and~~ Supply
Mirah	Technical
A. M. C.	Veterinary

The Borderguard took care for the uninterrupted supply of its officers, NCO's and troops. For this purpose it maintained:

The Borderguard Officer School (Br.)
 -- -- NCO -- -- Pot
 -- -- communications NCO School

(Adjutant)
 Radio - transmitting - receiving, operating
 Teletype - operating
 Telephone - line building
 Exchange - operating
 Technical)

The patrol-dog trainers' School (Dunaken)
 The Leg. Veh. Unit (Troops Training Center)
 in: Sora
 Negated etc.

These training schools resp. organizations were operated in a vocational manner on the basis of theoretical and practical didactic material procured by Headquarters.

Ezek voltak: Politikai Csoportfőnökség,
 Törzsparancsnokság
 Felderítő Osztály
 Hatarügyi Osztály
 F.E.P. Csoport
 Kiképzési Osztály
 Híradó Osztály
 Szervezési Osztály
 Egészségügyi Osztály
 Hadtápparancsnokság
 Műszaki Osztály
 Állategészségügyi Osztály

A Hatarország tisztjeinek, tiszthelyetteseinek és legénysegek utánpótlásáról folyamatosan gondoskodott. A személyi állomány utánpótlásának érdekében tartotta fenn

- a Hataror tiszti iskolát (Budapest)
- a Hataror tiszthelyettes iskolát (Fot)
- a Hataror Híradó tiszthelyettes iskolát (Ádyliget B.pest)
 (Radio-adó-vevő kezelő-szak,
 Géptáviró kezelő szak,
 Telefon-építő és
 Központ-kezelő szak
 Műszaki szak)
- a Járőr és nyomozó-kutya trener iskolát (Dunakeszi-Állás)
- a soproni Legénysegi Kiképző Keretet
- a nagyatádi Legénysegi Kiképzőkeretet
- a nyírbatori Legénysegi Kiképző Keretet
- a satoraljai Juhász Legénysegi Kiképző Keretet
- a szerencsi Legénysegi Kiképző Keretet.

Ezen Kiképző iskolákat és szervezeteket hivatalosan működtette az általa kidolgozott és megadott elméleti és gyakorlati tananyag alapján.

4.

Great emphasis was put on the training of the enlisted men and NCO's as this part of personnel represented the largest mass and practically exercised the guarding of the border.

The following was the training system for the troops and NCO's.

The enlisted men received military (infantry man) and parallel border guard training. The following were the ~~the~~ subjects.

Military: Ideological and political science
(The N.O.P. its history, The Hist. of the GURKBP, Proletariat etc.)

6 hrs. weekly 30 hrs. in all.

Maneuver (!): Rifle-squad in attack, rifle-squad in defense, rifle platoon in attack, rifle platoon in defense, rifle company in attack, rifle company in defense. Above in case of chemical and/or atomic warfare. Above during the night. Observations reconnaissance. etc.) six hrs weekly, 30 hrs in all. Plus march exercises.

Fortification (Fortification): rifleman - ditch, trench, slit-trench system, machine-gun, automatic-gun, mine throwers, stands, electric etc.) 2 hrs. weekly, 30 hours in all.

Shooting (shooting - training) (handling, maintenance and use of infantry arms: pistol, rifle, machine-pistol, hand-pressed, signal-pistol (rocket), anti-rifle, machine-gun, mine thrower; ballistics.

A kiképzés terén nagy figyelmet szentelt a sorozott legénység és a tiszthelyettesek kiképzésének, mivel a személy állomány ezen része képviselte a legnagyobb tömeget és látta el a t.k.-i határizetét.

A legénységi és tiszthelyettesi kiképzést a következő módon végezte:

A sorozott legénység katonai (gyalogos) és ezzel párhuzamosan határszolgálat-kiképzést kapott. A tantárgyak a következők voltak:

Katonai tárgyak: Ideológiai és politikai ismeretek: (a Magyar Dolgozók Partja, története, a Szovjet Unió Kommunista (bol shevik) Partjának története, a Proletar-diktatúra, a Magyar Népköztársaság mint népi-demokratikus állam útja, a Magyar Népköztársaság Alkotmánya, a Népköztársaság Hatalorosságának kialakulása, annak politikai szükségessége stb.,) heti hat órában összesen nyolcvan órában.

Harcászat (Loveszraj tanadásban, Loveszraj védelemben, Lovesz-szakasz tanadásban, Lovesz-szakasz védelemben, Lovesz-század tanadásban, Lovesz-század védelemben, Ugyanezek vegyi és atom-fegyver alkalmazása esetén, Ugyanezek éjszaka, Figyeles, Felderítés, Tereptan) heti hat órában összesen nyolcvan órában, plusz menetgyakorlatok.

Erodítés (Lovesz-tekno, Lovesz-gódor, Futoarok-rendszer, Geppuska-, Golyószoro-ces Aknaveto-allás készítése stb.,) heti két órában, összesen harminc órában.

Lökiképzés: (Gyalogsági fegyverek kezelése, karbantartása, használata: pisztoly, puska, Geppisztoly, kezigranat, jelző-pisztoly és toltény / rakéta/ golyószoro, Geppuska, aknaveto; ballisztika.

6.

Practical exercises a., school-like shooting
with small, military rifle, machine-
gun, rifle, machine-gun, mine-thrower

b., war-like shooting as standing
and moving figures with machine-gun
and hand-grenade throwing out of slit-
trench.

c. exercises along the border in
National formations and individually
at the light of rockets and ^{at the} direction of sand.

2 hrs. weekly 30 hours in all plus the
martial exercises in approx. 60 hrs.

Formal training Formal movement
individ. squad - for
Nat. cong. batt. for
The modes of salutation
indiv. squad for.

Permanent.

etc.

Gymnastics (Inight, ascending the systemized
obstacles of exercise, assault - field swim-
ming, athletics ball-games, skiing
2 hrs. weekly, resp. during the day
free time.

Sanitary training (hist and recognition of
infectious diseases preventive measures) 10 hrs. in
all.

Service Regulation (Belrof. ut. H.E. utasits
Alali utasits.) (Interin Service reg. Garmia-
service regul. Form. regulation.)
2 hrs. weekly, 30 hrs in all.

Border-service: Theoretical training.
(The content of the border is evolutic.
Border of the Hung. People's Democracy; Form-
man border between friendly and inimical
countries and the Hungaria People's Dem.
Geographical economic and political des-
cription of the neighboring states.

Force and means of the Border Guard.

The Temporary Border Guard Instruction:
Behavioral armament and equipment of
the patrol.

- Gyakorlóloveszetek: a.) iskolaloveszetek ki puskával
hadipuskával
geppisztollyal
golyószoróval
geppuskával
aknavetóval
- b.) harcseru loveszetek mozgo
es allo adokra geppisztoly-
lyal
hadipuskával
es kezigranat cobas foto-
arokbol.
- c.) hatarmenti loveszet jaror-
ben es egyenkent nappal,
ejjel, jelzo-
tolteny fenye
mellett es a-
nalkul hangra.

heti ket oraban, osszesen harminc oraban plus Gyar-
korlo loveszetek circa hatvan oraban.

Alaki-kikepzes (Alaki mozgás ekepe-
zes) raj kotelkekben
szakasz kotelkekben
százal kotelkekben
zászlóalj kotelkekben,
A tisztelges tudja egyenileg
raj kotelkekben
szakasz kotelkekben
százal-kotelkekben
zászlóalj kotelkekben

állódo jelleget.

Testnevelés (Közelharc, Rohampalya akadaly rendsze-
reinek lekuzdese, Szertorna, Uzsas,
atletika, Labdajatekok, Szies,) heti
ket oraban, illetve a napirendben rendszeresített
szabadidoben.

Harcseru uyi kikepzes (Elso segelynyujtas, Fertozo
betegsegek felismerese, es ellenuk valo
vedekezes) osszesen tiz oraban.

Szolgalati Szabalyzat (A Bel szolgalati Utasitas,
a Helyorsergi Utasitas, az Alaki Utasitas
kotelmei) heti ket oraban; osszesen
harminc oraban.

Hatar szolgalat: Elmeleti kikepzes (Az orszaghatar fogalma, kialaku-
lása, A Magyar Nepkoztarsasag hatara, a Magyar Nepkoztarsasag barati es ellen-
seges allamokkal kozos hatara, A szoms-
szed allamok, foldrajzi, gazdasagi es
politikai adottsagai,

A Hatarorserg Eroi es Eszkozei,

Az Ideiglenes Hatarorizeti Utasitas: A
jaror magatartasa, fegyverzete, felszere-
lese,

8.

The different kinds of parading; different ^{forms} of border-violation + demonstrative films, methods of arrest + demonstrative films, track-reading + demonstrative films, the different interior personal identification and border-zone identification documents and travel-papers. Methods of identification) 6 hrs weekly. 40 hrs in all, plus approximately 40 hrs. exercise.

Practical training (Border-service within an exercising-unit on a fictitious border) 6. ten days with 8 hrs. duty daily plus alarms.

The 3 mo. ^{off} troops-training comprised the above material. The daily schedule during this period of training was the following:

5. Reveille
- 0.5 Morning gymnastics
- 2.5 Washing, and cleaning of quarters
- 4.5 Morning inspection (arms, equipment)
6. Breakfast
7. Order of the day briefing; march to the exercise field or the class-rooms.
- 8-12: ~~Occupation~~ either in the field or in the class-rooms.
12. Back to the barracks, preparation for lunch
- 1300 Lunch
- 13:00 Rest
- 14-18 ~~Occupation~~ (either field or class room)
- 1830 Dinner
- 1900 Maintenance of arms
- 1945 ~~At~~ Time off
- 2115 Control of number (?), Orders
- 2440 Evening ~~at~~ walk
- 2200 Curfew

Saturday morning's program similar
13-23 Putting the quarters and area in order
nocturnal account, dinner, time off.
23 Curfew

Sunday
6 Reveille ^{washing} cleaning, cleaning of quarters
7 Breakfast
8 Time off
10-17 Receiving visitors (in the meantime lunch)
17 Time off
18 Lunch

18 30 Time off
 24 15 Number - control
 22 00 Airflow

Headquarters required above training material and daily schedule to be made known to and kept by everyone and strictly supervised it at weekly intervals at least. The only diversion with from above schedule in the hands of the Co of the school was that he could avail himself of the troops' time off for training purpose.

The training of the NCO's lasted 8-10 mos. A whole mo. of this period (3.5-4.4) was required for the formal preparation for the military parade of April the 4th of April.

A különbozo jaromnek, A hatsertes kulonbozo formai, plus oktatofilmek, Elfo-gasi modszerek, plus oktatofilmek, Nyom-olvasas, plus oktatofilmek, A kulonbozo belfoldi, személyazonossagi es hatar-sav-igazolvanyok, valamint utiokmányok, Az igazoltatas modszerei) heti hat ora-ban osszesen nyolcvan oreban plus k.b. negyven ora gyakorlat.

Gyakorlati kikeztes (Hatar-szolgalat gyakorlo ors kotelek-ben, gyakorlo hataron) hat napon keresztul, napi nyolc oras szolgalattal plus riadok.

A legenyseg atlag haromnapos kikepzese a fenti tananyagot foglalta magaba. A kikepzes napirendje a kovetkezo volt:

5:00 Ebreszto
 5:05 Reggeli torna
 5:25 Mosdas es a belso korlet kitakaritasa
 5:45 Reggeli szemle (fegyver, felszerelés)
 6:00 Reggeli
 7:00 Napi parancs kihirdetes, kivonulas a gyakorlatcerekre vagy a tantermekbe
 8:00-12:00 Foglalkozás (tanteremben vagy gyakorloteren)
 12:00 Bevonulas a laktanyaba, felkeszules az ebekre
 12:30 Ebed
 13:00 Pihenő
 14:00-18:00 Foglalkozás (tanteremben vagy gyakorloteren)
 18:30 Vacsora
 19:00 Fegyver-karbantartas
 19:45 Szabadido
 21:15 Letszamellenorzes, Parancskihirdetes
 21:40 Esti seta
 22:00 Takarodo

Szombaton a delolotti foglalkozás azonos a tobbi napokeval
 13:00 - 23:00 Kulso-belso korlet rendezes , politikai beszarolo, vacsora, szabadido
 23:00 Takarodo

Vasarnap:

6:00 Ebreszto, tisztalkodas, belso korlet rendezese
 7:00 Reggeli
 8:00 Szabadido
 10:00-17:00 Latogatok fogadasa (kozben ebed)
 17:00 Szabadido
 18:00 Vacsora
 18:30 Szabadido
 21:15 Letszam-ellenorzes
 22:00 Takarodo

A fenti kikepzesi anyag megismereteset valamint a fenti napirend betartasat a Foparancsnoksag szigoruan megkovetelte es ezt legalabb hetenkent ellenorizte. A napirendtol az iskola parancsnoka csak annyiban terhetett el, hogy a legenyseg szabadidejet is igenybe vehette kikepzesi celokra.

A tiszthelyettesek kikepzese nyolc tiz honap idotartamot vett igenybe. Ebbol egy teljes honapot(Marcius 5-tol Apr. 4-ig) az aprilis 4-diki diszszemlere valo alaki felkeszules vett igenybe.

f.
 The training system of the NCO's was similar to that of the troops but with higher level practical education (Mareion Lemmon) methodologies (methods of training of troops, the formal and war-like moving at the platoon and the company) elementary strategies and tactics methodologies of service-organization added. The Borderguard-training for them comprised 2 yrs. of active duty at the units of the Western border.

The officers' training took 6 yrs. of Officers' course before 1950, between 1950-53 2 yrs, since 53-53 yrs of duration.

* Officer School had to be attended.

I am unable to go into details on the didactic material used for the officers' training as I did not have insight into the matter. It can be stated, however, that Headquarters tried constantly to raise the training level of the officers. While before 1950 all that was needed for the Borderguard-Officers' course was the recommendation of the employer and the local council (but no skill) after 1950 they had to be skilled laborers at least and have ^{had} attended a middle-school grade being obligated to finish college within a preset period (4-5 yrs.). Since 1954 the prerequisite was a college or equivalent special-school (or party-school) grade for those intending to enter the Officer's School of the Borderguard. - ~~the result of this intention of~~ Headquarters, to raise the standards of the officers precipitously, did not lead to the expected results, as the great majority of the officers (the ^{majority} ~~majority~~) did not surpass the educational level of the entitled troops. This fact exerted its adverse influence within the Borderguard.

Headquarters was engaged in the systematic training of the staff-officers by means of supplementary courses as a rule. These officers holding key positions (from major upwards generally)

have been sent to the Soviet Union
for further training of 3 yrs. duration.

Special courses were constantly held for
the troops by Headquarters. Thus patrol and
tracking - dog leader's course resp. guard - dog train-
er's course at the training - school of the
Min. of Int. (Dunai. Aly), assault - boat con-
ductor's course (Budapest) store - house clerk's
unit & service - leader's course at the District's
seats and in Budapest markshot - course
at the districts' and battalions' seats.

A tiszthelyettes kiképzés tematikája megegyezett a legénysegi kiképzés tematikájával, illetve kiegészült magasabb színvonalú politikai oktatással, (Marxizmus, -Leninizmus,), módszer-tannal (a legénysegi kiképzési anyag oktatásának módszerei, a szakasz, a század alakí és harc-szerű mozgása), elemi stratégia-vel és taktikával, a szolgálat szervezés módszereivel. A határ-szolgalat kiképzés pedig kibővült 2 hét tényleges határszolgalat gyakorlatlaltal a nyugati határ orsein.

A tisztek kiképzését 1950 előtt hat hónapos tiszti tanfolya-mon 1950-tól két éves, 1953-tól három éves tiszti iskolán végezte.

A Foparancsnokságnak a tisztek kiképzéséhez alkalmazott oktatási anyagát nem áll módjában részletesen ismertetni, mert ebbe betekin-tesem nem volt. Annnyit azonban meg lehet állapítani, hogy a Foparancs-nokság a tisztek kiképzésének színvonalát állandóan emelte. - Míg 1950 előtt a határortiszti tanfolyamhoz csak a helyi Tanács és a munka-hely ajánlása kellett (szakképzettseg nem), addig 1950-tól emellett már megkövetelte a legalább szakmunkási képesítést és a nagy közep-iskolát, és kötelezte a tiszti-iskolásokat az erettsegi meghatározott időn belül való (négy öt év) utolagó s letételere. 1954-től kezdő-doén pedig a tiszti-iskolra jelentkezőktől előzőlegesen megkövetelte az erettsegit, vagy azzal egyenértékű szakiskolai (vagy partiskolai) végzettséget. - A Foparancsnokság azon törekvése, hogy rohamosan javítsa a tiszti-kar színvonalát azonban nem járt a kelte eredmény-nyel amennyiben a tisztek nagy atlagá(ornagyí rendfokozat alatt) a sorozott legényseg atlagó s műveltségén mozgott. Ez általános an éreztette kedvezőtlen hatását a Hataró segen belül.

A Foparancsnokság rendszeresen foglalkozott a fotisztek kiképzésével általában utánkező tanfolyamokon; a kulcs-pozicióban levo fotiszteket (ornagytól felfele általában) pedig minden eset-ben a Szoviet Unióba küldte két, három éves továbbképzésre.

A Foparancsnokság folyamatosan rendezett szektanfolyamokat a legényseg részere. Így járór-,nyomozokutya vezetői, illetve or-kutya-trener tanfolyamot a B.M. trener-iskoláján (Dunakeszi-Alag), rohamcsónak vezető tanfolyamot (Budapestén), raktáros és ors-szolgalatvezetői tanfolyamot a Keruleték székhelyén és Budapestén, mesterlovesz-tanfolyamot a keruleték és zászlóalják székhelyén,

platoon and squad-leaders' course at the
 (districts' and battalions' seats (squad-leaders'
 courses have been started only if the respective
 district did not have enough NCO's at its
 command). Cooks' course at the battalion's seat
 groom's course at László helyes drivers' course
 in Budapest at the auto-technical insti-
 tute.

The supplementary training of the
 officers and NCO's was continuous at the
 seats of the districts resp. at Headquarters.

Headquarters exercised the promotion of
 officers on the basis of performance of duties
 and the progress achieved at these supple-
 mentary courses.

9

forer-porncosmiki es raj-porncosmiki tanfolyamot a keruletok es
 szaszoaljok szekhelyein (raj-porncosmiki tanfolyamot általában
 akkor indított ha az illető kerület átmenetileg nem rendelkezett
 elegendő számú sor tisztihelyetessel), továbbá szakszaktanfolyamot
 a szaszoaljok es keruletok szekhelyein, lovas-tanfolyamot Kiskun-
 halason es szifor-tanfolyamot Budapesten, az auto-maszaki Intozetben.

A tisztek es tisztihelyettesek továbbkepzését folytatatoson
 a keruletok szekhelyein végezte illetve a Főparancsnokságon.

A tisztek előleptetését a vezetett munka es a továbbkepzese-
 sen érszolgált előmenetel alapján gyakorolta.

10.

The Bodegrad District of the Ministry of Interior.

The 11 Bodegrad Districts worked under the direction of Headquarters. They only differed from each other inasmuch as they had to operate at different border-sections and among different local circumstances. In 1956 those 4 districts defending the Western border (Győr, Csana, Grant, Zagyva) were the strongest. They had the largest number of personnel. Their network of reconnaissance extended to abroad (Austria).

Up till 1954 the southern districts (Nagy-lak, Pécs, Veszprém) bordering on Yugoslavia were the strongest as this was the critical point because of the Tito-conflict.

After the withdrawal of the Soviet troops from Austria and with the advent of more peaceful relations with Tito the Western border became more important. In consequence the battalions of the southern districts have been dissolved beginning with 1955 and their personnel has been gradually regrouped to reinforce the districts of the Western border. This process was ^{completed} finished in October '56. The finishing step in this process of regrouping was the transfer of the personnel of the technical units of the southern units. (By this time the removal of the technical blockade and minefields along the southern and western borders has been practically nearly complete.)

The task of the district was the defensive clause and defense of its border-section through the battalions and units at its command. (Battalions were to be found on the western border only in 1956). The border-section of a district along the western border averaged 100 kms. (The districts of the other borders [south, north, east] defended a larger section). It communicated with Headquarters by means of carriers, telephone, teletype and radio, with the battalions and units through telephone and carrier. ^{The district} It directed (controlled and maintained) these Traffic Insp. Points located in its area.

DELUGYMINISZTERIUM HATÁRORSZÉGI KERÜLET

A tizenegy határorszégi kerület a Főparancsnokság irányítása alatt működött. Eymástól amnyiban különböztek, hogy más más határszakaszokon, különböző helyi adottságok között laktak el a határszolgálatot -- 1956-ban a nyugati határt védő kerületek (Győr, Csorna, Szombathely, Zalaegerszeg) voltak a legerősebbek. Ezek rendelkeztek a legnagyobb létszámmal, felderítő halozatuk külföldre is (Austria) kiterjedt.

1954-ig a déli (Jugoszláv) határ kerületei (Nagykanizsa, Pécs, Kiskunhalas) voltak a legerősebbek, mivel a Tito-konfliktus miatt ez volt a súly terület.

A szovjet csapatok Ausztriából való kivonulásával és a Titóval való békülekenység kezdetével a nyugati határ vált súlyterületté. Ennek megfelelően 1955-től kezdődően a déli határon lévő kerületek zászlóaljait feloszlatták és személyi állományukat folyamatosan átcsoportosították a nyugati határ kerületeinek megerősítésére. Ez a folyamat 1956 októberében fejeződött be. Az átcsoportosítási folyamat befolyező lépése a déli kerületek muszaki szakaszai személyi állományának átcsoportosítása volt. (Ebben az időpontban már majdnem teljes egészében befejeződött a déli és a nyugati határ muszaki zaráinak és aknatelepjeinek az eltávolítása.)

A kerület feladata a rabizott határszakasz hermetikus lezárása és védelme volt az általa rendelt országok és zászlóaljak (Zászlóaljak 1956-ban csak a nyugati határon voltak) segítségével. A kerület határszakasza a nyugati határon átlag 100 km. volt (a többi határok kerületei nagyobb határszakaszt oriztek). A Főparancsnoksággal futár, géptáviró, telefon és radio útjan, a zászlóaljakkal és országokkal pedig futár és telefon útjan tartotta fenn a kapcsolatot. Irányította, ellenőrizte és ellátta a területen lévő F.E.P.-eket.

11.

District Co.

The district was headed by a District Co. a *maja* or Lt. Colonel as a rule who nearly without exception has been through 2-3 yrs. training in the Soviet Union. Ordered to his side was the political deputy. This held an equal or one grade ~~small~~ lower rank.

Working with the District Co. was the Soviet-Counselor.

The district Co. directed the entire activity of the district personally. His task was to judge the situation at the base on the basis of the daily reports coming in from the battalions and unit Co's. He could give orders to the units, battalions or even the whole district for ^{enhanced(?)} ~~strengthened(?)~~ resp. reinforced service. (The Temporary Borderguard Instruction discerned between 3 forms of borderguard service

- 1 Regular service
- 2 Enhanced(?) ---
- 3 Reinforced ---

- Ad. 1. 4 hrs. border-guard service plus participation in other activities for 4 hrs. (political, borderguard-military, sports - training)
2. 10 hrs. border-guard service plus 2 hrs of other occupation (political - indoctrination)
3. 17 hrs. of active borderguard service, no other activities.

He had the power to order alarm at these units if a border-incident was anticipated or already happened but in this case he had to report to the Strategic Department of Headquarters or depending on the importance of the incident, to the Co. in chief himself.

His duty was the personal supervision of the entire border-section and the ~~front~~ border-guard forces.

The district Co. was the superior but not the chief of the Co. of the reconnaissance group so he could not force the latter to carry out his orders in respect of reconnaissance activities.

Kerulet Parancsnok

A kerület elen a Kerület Parancsnok állott. Általában orngyvi, alezredesi rangban, aki majdnem minden esetben 2-3 éves továbbképző tanfolyamot végzett a Szovjetunióban. Híllerendelve a Politikai helyettes volt. Ez rangban vagy vele azonos vagy egy fokkal kisebb volt.

A Kerület Parancsnokkal együttműködött a szovjettanácsadó.

A Kerület Parancsnok személyesen irányította az egész kerület munkáját. Ő volt hivatott elbíralni a háterhelyzetet a zászlóalj parancsnokok és ors parancsnokok mindennapos jelentései alapján. Parancsot adhatott orsoknak, zászlóaljoknak vagy az egész kerületnek a fokozott, ill. az erősített szolgálat használatára. (Az Ideiglenes Hatarorizeti Utasítás a hatarorizet módjának három formáját különböztette meg: 1. Rendes szolgálatot
2. Fokozott szolgálatot
3. Megerősített szolgálatot.

Ad 1./ A hatarorok hatarorizeti naponkénti 8 ora szolgálatá plusz negy ora foglalkozásokon (politikai-, hatar-szolgálatos-, hataronai-, alaki-, sport-foglalkozás) való részvétel.

Ad 2./ A hatarorok hatarorizeti naponkénti tíz ora szolgálat plusz öt óra foglalkozás (politikai).

Ad 3./ A hatarorok hatarorizeti naponkénti tizenketőre szolgálatá. Foglalkozás 0.) Varható volt az bekövetkezett hataresemény vagy esetben, vagy egyéb ok miatt ezeknél az egységeknél riadót rendelhetett el, de minden esetben köteles volt ezt jelenteni a Foparancsnok/ság Hadművelési szolgálatának, ill. fontosság szerint másnak a Foparancsnoknak.

Kötelessége volt a kerülethez tartozó egész hatarszakasz, valamint a szolgálatot teljesítő egységek személyes ellenőrzése.

Feljebbvalója volt a felderítő osztály vezetőjének, de nem szolgálati előjárója, így a felderítő osztály vezetőjét munkakörével kapcsolatban nem kötelezhette utasításainak a végrehajtására.

(Fef'ebvel's (superior in rank): an officer with a higher rank. Graf. el'ol'j'at's (superior in command): an officer not necessarily of higher rank, but he can give orders to the officers, NCO's and soldiers under his command even in their respective special fields. For instance: Commander of platoon I is a 1st lieutenant, commander of company II is a sec. lieutenant. The Battalion Co. is a 1st lieutenant. The Battalion Co. 1st lieutenant is superior in command (el'ol'j'at's) to the Co. of the I company but not superior in rank (f'ef'ebvel's) but he is superior in rank and command (f'ef'ebvel's and el'ol'j'at's) of the commander of company II. The Co. of company I is superior in rank (f'ef'ebvel's) but not superior in command (el'ol'j'at's) of commander of company II.

The other branches the reserve-company, the Railroad-control group and the Battalions through their Co.'s and the chief of staff were wholly under his command. These Co.'s had to appear daily at the district co. for briefing.

His duty was to direct the action of the entire district and see to it at the spot that the defense and rolling up activities were carried out correctly. At times of expected or already occurred ^{border violations} he had to decide whether it would be necessary besides reinforced service to ask for cooperation ^{respectively} of the interior security police force to overcome the expected or occurred border-action.

The district Co. had to approve next day's 24 hours Strategic Service (Strategic Service: 24 hrs. permanent service organized within the battalions, headquarters districts and heavy traffic T.I.P.s. An officer on duty - exceptionally at battalions and T.I.P.s. an NCO - during his service had full responsibility and command in the absence of the resp. unit co. He constantly informed his superior strategic service of ^{during his} the measures taken, at the end of his duty he accounted to his command.

He had to approve all financial dispositions.

Soviet Counselor

Every district Co. had a soviet bodyguard officer of high rank delegated to his side as counselor, who officially ^{lt. col. or col.} belonged to the Soviet diplomatic corps.

He knew about every activity going on in the district and with his advice he helped to carry these out.

(Feljebbvaló: azon tiszt, aki magasabb rendfokozattal rendelkezik. Szolgálati előjáró: nem feltétlen magasabb rendfokozatu tiszt, de az irányítása alatt álló tiszteknek, tiszthelyetteseknek és katonáknak munkákorukkal kapcsolatosan is adhat parancsot. Például: az I. század parancsnoka egy főhadnagy, a II. század parancsnoka egy hadnagy, a zászlóalj parancsnok szinten egy főhadnagy. A főhadnagy zászlóalj parancsnok szolgálati előjárója az I. század parancsnokának, de nem feljebbvalója, a II. század parancsnokának szolgálati előjárója és feljebbvalója is. Az I. század parancsnoka feljebbvalója, de nem szolgálati előjárója a II. század parancsnokának.)

A többi osztály és a Tartalék-század, valamint a Vonatellen-
orzó Csoport és a Zászlóaljak parancsnokai és a torzsfonokon
keresztül teljes mértékben alá voltak rendelve. Ezek parancsnokai
minden nap jelentkeztek a Kerület Parancsnoknál parancs átvételre.

Hatar esemény alkalmával kötelező volt irányítani az egész
kerület akcióját, meggyozodni a helyszínen az elhárítási és felgon-
yolítási műveletek helyességéről. A várható, vagy már folyamatban le-
vo határsértés alkalmával neki kellett eldöntenie, hogy szükség van
e az erősített szolgálat alkalmazásán felül a Belső Karhatalom fegy-
veres támogatásának ill. együttműködésének keresésére a várható vagy
már bekövetkezett határsértési akció leküzdésére.

A Kerület Parancsnok hagyta jóvá a következő hatarorizeti
napra szülő 24 óras Hadművelési Szolgálatot. (Hadművelési Szolgálat:
a Zászlóaljak, kerületek, foparancsnokság, valamint a nagyforgalmú
F.E.P.-ek kötelezően belül szervezett 24 óras állandó jellegű szol-
gálat. Egy szolgálattelévő tiszt kivétel eseten zászlóaljnál és
F.E.P.-nél továbbszolgáló tiszt helyettes - latta el, aki szolgálati
idejének tartama alatt teljes haragsorrel helyettesítette az egy-
es parancsnokat. Szolgálatának időtartama alatt intézkedéseiről
állandóan tájékoztatta a fellettes hadművelési szolgálatot, szolgál-
latának letelével pedig a parancsnokat.)

Minden anyagi vonatkozású intézkedést is o hagyott jóvá.

Szovjet Tanácsadó

Minden kerület parancsnok mellé tanácsadoul egy szovjet ma-
gassrangú (alezredes vagy ezredes) hataror tiszt volt akreditálva
tanácsadoul aki hivatalosan a szovjet diplomáciai testülethez tar-
tozótt.

Tudomasa volt a kerület minden akciójáról és tanácsaival

Thus he had knowledge of the actual ¹³ border situation and supposedly he informed his own superiors. He bent in touch with the units of the Soviet Army stationed in Hungary on the basis of the Warsaw Pact; in the case of CSORNA those stationed in Göc.

He did not officially belong to the Hungarian Army although he had insight into everything and his advice was unexceptionally obeyed.

At the seat of the district he constantly wore the uniform of a staff-officer of the Páthungaria Border Guard; in the area he usually was clad in civilian clothes.

~~He gave his advice through interpreters.~~ He communicated with the district co. through an interpreter. (This as a rule was unnecessary because the district co. ~~was~~ ~~was~~ received their supplementary indoctrination in the Soviet Union) ~~as a rule~~)

District political deputy

This officer - captain or major as a rule - was ordered on the side of the district co. to control ~~supervise~~ the ~~functioning~~ activities from the political viewpoint. He was in close collaboration with the Political Group Command of Headquarters. He directed the political indoctrination of the entire district ~~in the sense of~~ in accordance with the instructions of above organ. It was his rep. the political department's (consisting of 3-4 officers) duty to elaborate the thematic of the political courses. He had to give the highlights on the political situation and the daily political events, the official policy of the government were interpreted on this basis. The political deputies of the reserve-company, the Railroad - Cavalry Group (if small in number its political, a pitovai) and the political deputies of the battalions got their instructions from the District Political Deputy.

At the seat of the district he delivered lectures personally to the officers at the same time supervising their political training.

hozzajarult azok sikeres végrehajtásához. Így ismerte a mindenkori határhelyzetet és feltételezhetően erről tájékoztatta saját feltevéseit. Csökkentetést tartott fenn a Varsói Egyezmény értelmében Magyarországon állomásozó szovjet csapatok alakulataival, Cserna esetében a Gyoriekkel.

Hivatalosan nem tartozott a magyar hadsereghez, bár mindenbe betekintése volt és tanácsai minden esetben mervadoul szolgáltak.

A kerület székhelyen állandóan magyar határon főtiszti egyenruhába járt a kerület területén pedig legtöbbször polgári ruhát használt.

A kerület parancsnokkal tolmács útján érintkezett. (Erre általában nem volt szükség mert a kerület parancsnokok keves kivételével a Szovjetunióban kaptak magasabb kiképzésüket.

Kerület Politikai Helyettes

A kerület parancsnok mellé volt rendelve általában századosi, orna gyi rangban a kerület munkájának politikai szempontból való ellenőrzésére. A főparancsnokság Politikai Csoportfonok ségevel szoros együttműködésben állt. Ezen szerv utasításainak értelmében vezette az egész kerület politikai oktatásának irányítását. Neki, ill. az ő irányítása alatt álló Politikai osztálynak - mely kb. 3-4 tiszttől állott - kellett kidolgoznia a politikai oktatás tematikáját. Ezt és a szempontokat, melyek alapján kellett értelmezni és magyarázni a napi politikai eseményeket és ezeken keresztül a kormány hivatalos politikai állásfoglalását, a Tartalek Század politikai helyettese, a Vonat Ellenőrző Csoport politikai helyettese (a csoport kis létszáma esetén agitatora), ugyancsak a Zászlóalj politikai helyettesei a Kerület Politikai Helyestestől kaptak meg.

A tiszteknek személyesen tartott előadásokat a kerület székhelyen, ugyanakkor ellenőrizte politikai fejlettségüket. Ezen keresztül

Through this his opinion was decisive in the career of the officers (qualification, promotion) although promotion could be effected by the Co. in district only.

At the autumn and spring surveys he was a member of the Ministerial Supervision Committee.

He took care that the troops be continuously provided with didactic literature published mostly in the library of the Badenward edition with political brochures with writing and propaganda material.

He kept the files on the personnel of the district ^{and the} ~~respective~~ statistical data (political leaning of the persons, social descent, education, spiritual and physical capability, condition etc.)

At the time of alarms and/or mopping up border-violations he was commander of one or other more important group.

District Chief of Staff

He was the immediate subordinate of the District Co. and ^{for the} made his orders carried out without exception. As a rule he held the rank of a captain or major. He was the permanent deputy of the District Co. (In the absence of the District Co. it was not the political deputy who took over command)

He had to approve the organization of service of the Co. of the reserve company, constantly supervised the interior service and the activity of the Railroad-control-group. He gave his orders to the Co. of above units.

He was superior in command the commanders of the Border Department, Training Department, Supply Department and Health Department but above Co. did their work independently. The Chief of Staff could give orders to these commanders in connection with their activities but as these always tackled specialized problems tactically they always took their measures independently.

tul minden tiszt előrehaladásában (minősítés, előléptetés) az ő véleménye mervado volt, bár előléptetést csak a főparancsnok eszközölhetett.

Az őszi és tavaszi felügyeleti szemlén a Miniszteri Bizottság bizottsági tagja volt.

Függőskedett a kerület leánysejtelek a Hatarügyi Bizottság minden hónapban megjelölt oktató jellegű olvasmányával, valamint politikai brosúrákkal, íróeszközökkel és propaganda anyaggal való folyamatos ellátásáról.

Az ő kezében volt a kerület személyi állományának nyilvántartása, illetve az erre vonatkozó statisztikai adatok (a határon átmenek politikai beállítottsága, szociális származása, iskolai végzettsége, szellemi és fizikai adottságai, műveltsége, stb).

Riadókön, határsértési akciók felügyelítése alkalmával egy-egy fontosabb csoportnak volt a parancsnoka.

Kerület Torzsfonok

Közvetlen a kerület parancsnok alá volt rendelve és minden esetben az ő parancsát hajtotta ill. hajtatta végre. Rendfokozata általában százados, orvagy volt. A kerület parancsnoknak ő volt a mindenkor helyettese. (A ker.p.k. távollétében nem a politikai helyettes vette át a parancsnokságot.)

Jóváhagyta a tartalék század parancsnokának a szolgálat szervezését, ellenőrizte a mindenkor belszolgálatot és a Vonatellenőrző csoport munkáját. Ezek parancsnokainak megadta a követendő szempontokat.

Szolgálati elöljárója volt a Hatarügyi Osztály parancsnokának a Képzési Osztály parancsnokának a Hadtáp Parancsnoknak és az Egészsegügyi Osztály parancsnokának, de ezen felsorolt parancsnokok önállóan vezették munkájukat. Parancsot adhatott a Torzs Parancsnok ezeknek munkakörükkel kapcsolatban, de mivel szakfeladatot hajtottak végre

He took care of the leaves of the 14 officers ^{of the} ~~and~~ ~~and~~ stationed at the seat of the district and approved ~~of~~ the ~~for~~ leaves of the troops proposed by the CO's of the reserve company, battalion and units. (The fulfillment of the troops has been under central control in every district to prevent the weakening of the force - especially the units - in consequence of absence)

Summing up: he was the immediate superior of the forces stationed at the seat of the district and was permanent deputy District Co.

With him an officer (1st lieutenant or captain) worked together, who substituted him in his absence.

District reconnaissance (Intelligence) Branch Co.

Co. of one of the most important branches of the district, usually in the rank of major. He worked quite independently from the District Co. The district Co. did not have the right to look gain insight into the functions of this branch being under the commandship of the intelligence Co. and he was not supposed to give orders with regard to this function. So ~~the~~ the district Co. ~~did~~ practically did not have command over him. 4-5 officers were assigned to him.

His duty was to obtain information through his agents ~~for~~ ~~in~~ ~~the~~ about every citizen living in the back-zone (in the depth of 15-20 km. parallel to the back). This concerned the social descent, present political orientation, behavior, income, employment relations ~~outside of~~ with persons abroad ~~who~~ ~~connections~~ with others by friendship etc. of the citizens. He received ~~the~~ daily reports about ~~the~~ life in the back zone through his own and battalion agents and he planned and prepared for expected back-events on this basis. If he had concrete data concerning the expected or already attempted back violations, he notified the ACO (this conversely gave his orders to the

battalions and units for reinforced guarding)
be ~~directly~~ instructed the reporting agent to
observe the violators so that ^{if possible} they
should be arrested ~~immediately~~ at the border,
with all the incriminating evidence

re, ezen osztályok parancsnokai a gyakorlatban mindig önállóan intézkedtek.

Gondoskodott a Kerület székhelyen szolgálataot teljesítő tisztok és továbbszolgáló tiszthelyettesek szabadságolásáról, ezenkívül a Tartalék Század, Zászlóalj és Ors Parancsnokok által javasolt lengyiseri szabadságokat is hagyta jóvá. (A lengyiseri szabadságolása kerületenként központi ellenőrzés alatt állott, nehogy a sok szabadságolás egységeket - főleg orsoket - túlzottan meggyongítsen.)

Végeredményben a kerület székhelyen lévő egységek közvetlen parancsnoka volt, valamint a Kerület Parancsnoknak mindenkor helyettese.

A Torzsfonokkal egy beosztott tiszt (általában főhadnagy, százados) dolgozott együtt aki távoletében helyettesítte.

Kerület Felderítő Osztály Parancsnok

A kerület egyik legfontosabb osztályának parancsnoka általában ornagyi rangban, munkakörét a kerület parancsnoktól teljesen függetlenül látta el. Az irányítása alatt álló osztály munkájába a kerület parancsnok nem szólhatott bele, sőt afelől tájékoztatást sem követelhetett. Ily módon gyakorlatilag parancsadási joga vele szemben még a kerület parancsnoknak sem volt. Osztályán negy-öt tiszt dolgozott.

Feladata volt a kerület területet (a határral párhuzamos 15-20 km széles sávban) felderítőkkel behaloztatni, úgy, hogy minden határsávban elő polgarrol tudják a szocialis szervezést, jelenlegi fel-fogását, magatartását, keresetét, munkahelyét, külföldi kapcsolatát, és, hogy kivel vagy kikkel tart fenn kapcsolatot barátság, munkaviszony, stb. utján. A határsáv eleterol naponként futóttak be hozzá a jelentések a saját és a zászlóaljak felderítői utján és ezek, valamint saját tapasztalatai alapján kidolgozta a várható határeseményeket. Ha konkrét adatok voltak birtokában készülő vagy már folyamatban lévő határsértési akciótorol, akkor értesítette erről a kerület parancsnokot (utasította, az érdekelt zászlóaljat és orsoket a határ-
szelvényre) a felderítőkkel és a határsértésről jelentő felderítő

In case of arrest the arrested persons a 16 persons were transported to the Intelligence Branch of the District. Then following the instructions of the intelligence Co. they underwent the most thorough search and then they were cross-examined. In case of suspicion of espionage, he could detain the mission for a large time, but this had to be reported to the Intelligence Department of Headquarters. After this the mission was transferred either to the ~~authorities~~ ~~district~~ Headquarters in Győr (in the case of ~~department~~ ~~authorities~~ at the interior police force in Budapest. If the crime consisted of illegal ^(attempted) border-crossing only, they were handed over to the court.

He had 2 or more agents under his command, who undertake journeys abroad (Austria and Yugoslavia only) to detect the inward-bound illegal border-crossings.

The personnel of the Borderguard was constantly supervised by intelligence-officers who ^{also} were under his command. The sphere of activity of an intelligence officer comprised several units, or a battalion or the units at the respective seat.

The Co of intelligence received his orders directly from Headquarters and the evaluations that had a bearing on defense and reconnaissance as well. These problems which were not covered by his orders, he had to solve by himself.

Co. of the district reserve company

At every district seat there was stationed a so-called reserve company. This unit guarded the dumps, the archives, the a.a. machine gun and guard-house of the district HQ.

megerősített lezárására) ő pedig utasította az eseményt jelentő felderítőt az aktív tagjainak állandó figyelésére és követésére hogy lehetőleg közvetlen a határ mellett, bizonyítékokkal dokumentálva lehessen az elfogást eszközölni.

Miután az elfogás megtörtént az elfogott egyént vagy egyeneket a Kerület Felderítő Osztályra szállították be. Itt a Felderítő parancsnok utasításaszerint a lehető legszigorubb motozásnak vették alá majd kivallatták. Kemkedés gyanúja esetén hosszabb időre itt tartathatta foglyot ezt azonban jelenteni kellett a főparancsnokság felderítő osztályának. Ezután a határsértőt vagy a B.M. Gyormeyei Főosztályának (Győr), vagy a budapesti Bkh. szervezeteknek adta át. Ha azonban csak határsértés állt fenn, úgy az ügyet a bíróságnak adta át.

Az ő parancsnoksága alatt működött két vagy több olyan felderítő esköz külföldre, csak Ausztriába és Jugoszláviába jártak a befelé irányuló határsértések felderítésére.

A Hatarország személyi állományát elharító beosztottakkal ellenőriztette. Ezek szintén az ő irányítása alatt működtek. Egy-egy elharító munkaköre több ország, vagy egy zászlóalj, vagy az illető kerület székhelyén állomásozó személyi állományra terjedt ki.

A Felderítő Osztály vezetője a utasításokat mindig a főparancsnokságtól kapta, ugyancsak a felderítésre és elharításra vonatkozó főbb szempontokat. Mire ezek nem terjedtek ki azt önállóan kellett megoldania.

Minden büntetlen határsértésért, főleg ha az a kerület felderítőinek területéről indult ki személyileg volt felelős. Ha többször fordult elő határsértés, levetítették és alacsonyabb munkakörbe helyezték, vagy leszerelték.

x Csorna esetében

Kerület Tartalék Század Parancsnok

Minden kerület székhelyén volt egy u.n. Tartalék Század. Ez adta a Kerület rakтарыainál, bejáratainál, levelezési géppuskájánál és

The majority (2/3) of the company 17 was in daily training in case of alarm (bade-wast). This was the unit used for sealing the area up from the rear.

The commander usually was a 1st Lt. his deputy (a 2nd Lt. This duty was the organization of service and the keeping up of the training schedule with the help of NCO's.

In case of alarm he led the company to the preset place and with the help of his deputy and according to the orders of the Border-affairs officer placed the panels if they held raids then both he and the political deputy were in command of an exploring unit.

In case of arrest he ^{selected} the members of the escort from among the most experienced men. The personnel of the reserve company was always composed of "punished" bade-prands. Here they categorized those soldiers who were guilty of unpardonable acts: i.e. fell asleep while a duty, conversed through the bade "unorganized" bade-violation took place at the section under his supervision, counted a "bullet"-pill or they knew him to be religious and that he does not fall in with the preset ideology.

The company co. himself - although not unexceptionally - ^{was} often was an officer who could not be ^{mixed} ~~mixed~~ with the command of unit because of alcoholism or repeated unorganized bade-violations but he was politically well trained.

The co. of the reserve company was personally responsible for the behavior of his men. In this sense, those soldiers who could not be taken a bade-duty were in case of alarm were put a 24 hrs. interior service: for instance attendants in interior area etc.

országban az országot. A század nagy része (két-három) naponta foglalkozásokra járt, riadó esetén (hátvédelem) pedig a helyi területet ezzel az erővel elzárták.

A parancsnok általában főhadnagy volt, helyettese a politikai helyettes pedig őrnagy. Mindkettőjük kötelessége volt az országot megszervezni, valamint foglalkozások megtartása sorban helyettesekkel.

Riadó esetén vezette a századot a Kerület parancsnoka által kijelölt helyre és politikai helyettesével együtt a Kerület Hátvédelmi Tiszt parancsa alapján helyezte el a járőröket. Ha razzia tartott, akkor a politikai helyettes és az egy-egy kutató csoport parancsnoka volt.

Hátvédelem elfogása esetén kijelölte a kiserő járőr tagjait a legtehetősebb házak között. A Tartalek Század személyi állománya mindig a fenyített házakból tevődött össze. Itt gyűjtöttek azokat a katonákat akik, az országban meg nem engedhető cselekedeteket követtek el pl: szolgálatban elaludt, a rabizott háttérrel szemben bűntudatlanul háttérbe volt, a beszéltetett a határon, kulaknak udvarolt vagy tudtak róla, hogy vallásos és politikailag nem közeli barátja.

Maga a Század parancsnoka is - bár nem minden esetben de sokszor olyan beosztott tiszt volt, akire részegeskedés, felelőtlenesség, vagy többszöri bűntudatlanul háttérbe miatt nem lehetett egy ország parancsnokságot, rabizni, ettől eltekintve párszont politikailag jól képzett volt.

A Tartalek Század parancsnoka személyileg felelős volt a katonai megatartásért. Ennek megfelelően azokat a háttérbe, akiket megriadók alkalmazásával sem lehetett a határra vinni, 24 órában szolgálatba osztotta be pl: század ügyeletes, század naposnak.

✓ District
 Co. of the Bader-affairs branch Co. 18.
 (Bader-affairs officer)

This was one of the smallest branches at the district. It consisted of 2-3 officers. Its com. was usually a captain, in the case of Osoma a major.

The duty of the Bader a. officer comprised the supervision of the service organization of the units in the district. Any ~~change~~ alteration in the Temporary Bader-guard instructions were relayed through him to the battalions and units.

In organizing the Bader-guarding actions the Bader-affairs officer was the chief canceller of the District Co. At times at such actions he was the leader of one of the main groups but upon the instructions of the District Co. he could be in command of the entire defense-activity during an action.

He had to have perfectly ^{be} acquainted with the entire Bader-action of the district. He had to have thorough knowledge of the faculties and capabilities of all the officers in the district - mainly of those who were directly engaged in Bader-guard duties. Thus could he assist the District Co. in choosing the right officers for specified jobs.

District Training Branch Co.

As a rule this branch consisted of 4 officers. Its Co. was usually a 1st lieutenant. He and his officers were not directly engaged in Bader-guard activities only at times of alarm or defense-action. They were responsible for the training of the entire personnel of the district. They supplied ^(rooms) with educational material.

The training officers of the battalions, companies and units. They organized courses at the district or battalion-seats (marksman, machine-gunner, squad-leader). They elaborated the tenatics of the military, Bader-guard and snats-training and distributed ~~at~~ them away. The training officers of the battalions, reserve-companies and units at the same time giving them the respective main points of view regarding the training. (The political education was the job of the political deputies.) They supplied the military-material for the political deputies too.

They organized sharp-shooting contests with the different kinds of infantry arms.

Kerület Hatarugyi Osztaiy Parancsnoka (Hatarugyi tiszt)

A keruleteknek ez volt az egyik legkisebb osztaly. Ket-három tisztbol allott. Parancsnoka általában százados Csorna esetében ornagy volt.

A kerület hatarugyi tisztnek feladata volt a kerülethez tartozó Orsok szolgálatsszervezesenek ellenorzése. Az Ideiglenes Hatarrizeti Utasitasban tortent változások zaszloaljnak, orsoknak való megküldése.

A hatarrizeti akciók megszervezesekor a hatarugyi tiszt volt a kerület-parancsnok legfontosabb tanácsadója. Ilyen akciók alkalmával ő volt az egyik fő riadozó csoport tevékenységének irányítója, de a kerületparancsnok parancsára lehetett az egész elhárítási akció vezetője.

Az egész Kerület hatarszakaszát kifogastalanul kellett ismernie. Tudnia kellett a Kerület, főleg a hatarorizzsal közvetlenül foglalkozó tisztjeinek tehetőségét, ratermettségét, így tanácsal tudott a Kerület-parancsnoknak segíteni, hogy mikor hova, milyen segítséget kell küldeni.

Kerület Kikepzési Osztaiy Parancsnoka:

A kikepzési osztályon általában négy tiszt dolgozott. Elen az általában főhadnagyi rangban lévő parancsnok állt.

Ő és a hozzá beosztott tiszték nem foglalkoztak közvetlenül a hatarrizettel, csak riadók és akciók alkalmával. Ők vezették az egész kerülethez tartozó legenyesebb kikepzést. Elláttak oktatási anyaggal a zaszloalj, ors és század kikepző tiszteket. Tanfolyamokat szerveztek, (mester-lovész, géppuskás, rajparancsnoki) a kerület vagy valamely zaszloalj székhelyen. Kidolgozták az alaki, katonai, hatariszolgalatos és sport-foglalkozások tematikáját. Ezt továbbították a tartalék egységek zaszloalj és ors-kikepzőknek, valamint a kikepzéssel kapcsolatos fobb szempontokat. (A politikai oktatást a politikai helyettesek vezették) Írószerekkel oklattak el a politikai helyetteseket is.

Bajnokságokat rendeztek lövészetből különböző csyálógási

(Pistol rifle machine - pistol machine - gun mine thrown) Within a district it was their responsibility to organize the army's regular yearly contact.

District Communications Branch Co.

Usually held the rank of 1st lieutenant. This branch ~~had~~ performed the ~~work~~ kept up communications for the entire district. ^{radio} With his staff he maintained and repaired the ~~switch~~ wireless telephone and teletype ~~units~~ network as well as the lines. He was in touch with the magnifying stations of the Post for occasional intercommunication of communication. He and his staff built out the telephone - lines along the border and had them constantly supervised and repaired constantly.

He maintained telephone centers at the District and Battalion (these were operated by specialized personnel) sub-centers were to be found at the units which were serviced by the ~~staff~~ personnel on the "day's duty" (?). Thus a communication-system was built up which connected the patrol on duty through the District HQ up to the HQ by means of telephone. The telephone centers and subcenters were given covering names biweekly.

At the seat of the district HQ had teletype sets. By this means through General HQ it maintained contact with the other districts with the heavy-traffic T.I.P.s (for instance H. Lok, Puidh.) and the via-department of the Ministry of interior. Besides this it occasionally had to establish ~~communication~~ rapport with certain units of the Interior Police Force and Army units.

The repairs of the teletype sets ~~etc~~ were done ~~by~~ employees of the Post too; the magnifying stations were common also.

The district had radio transmitter-receiver sets also. Through this it established contact with General HQ daily, but it was used as a means of communication only if the teletype or telephone was out of order.

lofegyverekkel." (Pisztoly, puská, géppisztoly, golyószóró, géppuska, aknavető.) Lebonyolították a hadsereg bajnokságot egy határon kerületen belül.

Kerület Híradó Osztály Parancsnok

Altalabon fohadnaryi rangban volt. Osztalyaval vegerte az egesz kerulet hirkozleset. Beosztottaival tartotta fenn es javította a radio, telefon es geptaviro halozatot, valamint vonalakat. A Posta tulajdonaban levo erozito allomasokkal tartott fenn kapcsolatot a hirkozles esetenkinti ero sitese vegett. Kiepitette beosztottjaival az orok hatamenti telefonvonalait, ezeket allandoan ellenoriztette es javittatta.

A Kerületnél es a hozzatarozozo zaszhealjakkal a telefonkozpontokat (csak kepzett hirados kezelhette) oroknel az orsugyelotes által kezelhető alkotpontokat tartott fent. Így kiepitette a telefon osszekottetést a hataron szolgálatot teljesito jarortol a kerulet-parancsnoksagig, illetve a foparancsnoksagig. A kozpontokat illetve az alkotpontokat ketnetenkint fedonevvel latta el.

A kerulet székhelyen a parancsnoksag rendelkezett geptaviroval. Ezzel kapcsolatot tartott a tobbi keruletrel a foparancsnoksagon s egyes allomason keresztül, valamint a nagyobb forgalmu FE P-ekkel, (pl. Hegyeshalom, Loko shaza, Ferihegy) Es a Belugyminiszterium utlevel osztalyaval. Ezen kivul esetenkent osszekottetesbe kellett lépnie a Belso Karhatalom egyes alakulataival, valamint Honvedsegi alakulatokkal.

A geptavirok javitasat a Magyar Posta alkalmazottaival kozosen vegertette. A geptaviro ero sito allomasok szinten kozosok voltak.

A kerulet radio ado-vevo keszulekekkel is rendelkezett. Ezzel naponta kapcsolatba lepett a Foparancsnoksaggal, de hirkoz-

Cavensel, at times of alarm, ^{made - action?}
 it maintained contact with the alarmed
 riding layer ~~with~~ ^{the} ~~alarm~~ ^{district} ~~the~~
 through radio. The Co. of ~~Comm~~ ^{Patrol} was respa-
 sible for the technical feasibility of above
 functions.

Besides the Communication Co. was engaged
 in coding. The district Co. gave his orders to
 the ~~units~~ ^{units} and the small-traffic
 T.P.s in code. The coding consisted in the
 substitution of numbers for letters. The coding
 of a secret message was done by translating
 a part of it to numbers. The other part
 remaining in its original form. E.g.:

20

lesre általában csak abban az esetben hasznalta a Főparancsnok-
 ság fele, ha a géptáviró vagy telefon valamilyen oknál fogva nem
 működött. Viszont mindig radioval tartott kapcsolatot a határ-
 események alkalmával a Kerületparancsnokság riadozó, illetve razzii-
 azo nagyobb csoportokkal. A fent említett funkciók technikai el-
 látásáért a Kerület Híradó Osztály Parancsnoka volt felelős.

Ezenkívül a híradó osztály parancsnoka rejt-jelzéssel is
 foglalkozott. A Kerület parancsnok titkos parancsait rejt-jelek
 útján közvetítette az illetékes zászlóaljnak, orsók és a kerület
 alá rendelt kisforgalmu F E P - ek parancsnokaival. A rejtjelek
 az alfabetának megfelelő számokból állottak. Egy titkos parancs
 rejt-jelzése úgy történt, hogy a söveg egy részét számokkal helyette
 tesítették, egy részét pedig rejt-jelzés nélkül hagyták pl.;

District Organizational Branch Co.

21.

He headed the above department, almost un-exceptionally. He directed and supervised the activity of his branch. He and his staff did the "cadre"-ing of the personnel of the district and held them away. He had a file on each and every member. Any attractive changes occurring, the course attended military-school, special-training (e.g.: squad-leaders' course, NCO school Party and youth organization course etc.) were marked without delay. He supervised the completeness of the off numbers according to organization and corrected any shortages or surplus in personnel by transfer. At the end of every recruit-training period he took care of the transfer of a number of trained bandryguards to the district equivalent to the number of demobilized men. These he distributed among the battalions and units according to the needs created by demobilization. At the time of when distributing the soldiers he always took into account their social descent membership of party, schooling and political orientation - in short their "cadre"-characterization. Thus he advised that every unit or group had some ^{soldiers of} ~~higher~~ ^{higher} qualified and some ~~comrades~~ ~~communist~~ ^{higher} ~~with~~ ^{with} communist conviction. With his staff he prepared and carried out the transfers and demobilizations within the district and transfers to other districts were also effected through him.

The organizational department was immediately under command of the district Co. through the person of the head of department. His every disposition had to be approved by the district Co.

Kerület Szervezési Osztály Parancsnoka

A szervezési osztály elen állt majdnem minden esetben főhadnagyi rang-fokozatban. Feladata volt az osztály munkáját vezetni és ellenőrizni. Beosztottjaival végezte a Kerület személy-állományának a kaderozását, ezen adatok kartotekozását. A személy-állomány minden egyes tagjáról nyilvántartást vezetett. Ezzel az időközben bekövetkezett változásokat és elvégzett tanfolyamok katonai iskolák továbbképzések eredményét azonnal rögzíttette. (pl; járőr-parancsnoki tanfolyam, tiszt-helyettesi iskola, Part és DISZ továbbképzések stb.,) Ellenőrizte az egységek szervezési létszámának teljességét és az itt mutatkozó létszerhiányt, vagy létszám felesleget athelyezésekkel korrigálta. Minden újonc-kiképzés befejeztével a leszerelendők létszámának megfelelő számú kiképzett hatarort helyeztetett a Kerülethez. Ezeket az újonnan jött katonákat a zászlóalj illetve orsok leszerelendő katonáinak arányában elosztotta. Az elosztásnál mindig figyelembe vette a katonák socialis származását, part-állását, iskolai végzettségét és politikai beállítottságát, azaz kader-jellemzésüket. Így tudta elérni, hogy minden ors illetve egység rendelkezett több magasabb képzettségű sorkatonával és több (meggyőződéses) kommunista erzelmu sorkatonával. Osztályavl elkészítette és végrehelytatta a leszereléseket és atcsoportosításokat a kerületen belül s a más kerületekhez való athelyezéseket szinten o eszközölte.

A Szervezési Osztály parancsnokain keresztül közvetlenül a Kerület-parancsnok alá volt rendelve. Minden intézkedéséhez szükséges volt a Kerület-parancsnok engedélye.

District Health Department Co. 20
 This branch was headed usually by a physician
 in the rank of captain or major.
 He was responsible for the physical condition
 of the personnel and for the prevention of infectious
 diseases. He supervised and advised to ~~supervise~~
 had supervised the food served in the entire area
 of the district. Health educational courses were
 held by him and his staff for this he supplied
 books. Immediately under his command stood the
 district laundry. Sick soldiers (not officers) were re-
 commended for hospitalization or demobilization by
 him. His staff consisted of the following at the
 district seat: 2 NCO's with "felces" (2 years
 came in medicine and surgery) at the battalion:
 the health office (not a physician) and at the
 units the "felces". He gave the compulsory vacci-
 nation (tetanus, typhoid, cholera) to the whole personnel
 yearly. The vaccination always took place in April
 or May. (I mention this because at these occasions
 the entire personnel of a unit became sick and
 the ~~backyard~~ ^{backyard} was of reduced activity.)
 The health conditions always were rather poor
 at the Backyard. Only very seriously ill persons
 were put into hospital. Typical and very common
 diseases in the Backyard were: pneumonia
 varicella, capitation of nose-ear-throat stoned-
 ailments. A significant number of the Central
 Army Hospital in Budapest came out of the
 Backyard constantly. ^{patients}

District Supply Co.

Headed the department of supplies of the
 district, usually was a captain or major. The
 whole supply-service of the district was under
 his direction.

Although the supply-branch was not
 directly involved in back-guarding still it
 was one of the most important branches.

Kerület Egészségügyi Osztály Parancsnoka.

Az Osztály Parancsnoka általában százados vagy ornagyi rangba lévő orvos volt.

Feladós volt a kerület legénységének egészségi állapotát fertőző betegségek megelőzéseért. Ellenőrizte és ellenőriztette a kiszolgált elélet az egész kerület területén. Beosztottai-
val egészségügyi előadásokat tarttatott s ehhez megadta a szempontokat és a szakkönyveket. Közvetlen vezetése alatt állott a kerület Gyógytelepe. Javasolta kórházi kezelésre vagy leszerezésre a legénységi állományú betegeket. Beosztottai voltak a Kerület székhelyen: Két felcser iskola vezett tiszt-helyettes, zászlóaljknál az egészségügyi tiszt (nem volt orvos) orgokon a felcser. Eventent elvegezte az egész kerület személyi állományára kötelező kombinált oltást (tetanusz, tifusz, tífoid) Az oltás mindig áprilisban vagy májusban volt. (ezt azért emlitem meg mert ilyenkor egy egy orvó egészségügyi állományára megbetegedett s a határon lévő járőrök csökkenést harcképessegűek voltak.) A Határőrségnél az egészségügyi munka mindig kiforrasolható volt. Kórházba csak az erősen súlyos betegeket szállítottak. A határőrség legénységére jellemző és természetesen elterjedt betegségek voltak a rheuma, vízszér, uj-ful-lab fagyás, különböző gyomor-betegségek. A Központi Honvédkórház B.pest, betegeinek egy igen tekintélyes része allendo jelleggel határ-ör volt.

Kerület Hadtáp Parancsnok

A kerület hadtáp-osztályának elen állt. Általában századosi vagy ornagyi rangban. Irányításalatt működött az egész Kerület hadtáp szolgálata.

A Hadtáp- Osztály, bár nem foglalkozott közvetlenül a ha-

It had the largest apparatus among all²³ the service branches. The supply co. was a subordinate of the district co. through the person of the chief of staff, to whom he was responsible. His work was supervised by the supply department of the General HQ and the special offices of the Materials and Technical Department. Occasionally the district co. had a look into the working of the branch. Through his & sub-departments he provided the district with all the ~~technical~~^{required} and technical equipment. Every sub-department was headed ~~was~~ by its respective co.

The subdepartments were the following #

Ordnance sub-department (Arms and ammo): it kept the files on the arms of the entire district supervised their condition and provided for their maintenance. It had its specialized armors who repaired the arms which became damaged in the course of usage. They had workshops at the district and battalion - seats and they had a mobile workshop ~~at each~~ with which they drove from unit to unit and did the repairs right there. Keeping the units provided with ammo. was also their duty. They were responsible for the ammo dumps and their files for the entire district. The co. of the subdepartment had to supervise the condition and serviceability ^{of the arms} at every shooting.

Technical subdepartment.

Its co. was an officer, usually 1st lieutenant, who had some technical education. The officers and NCO's serving at this subdepartment all had some technical educational background. The enlisted troops and NCO's of the department were attended a short technical course. (2-3 months.) The duty of this department was the keeping up of the technical blockade the mine-fields the lookout-posts ~~for~~ the maintenance and repair of bridges and other objects lying in the proximity of the bade. It had to maintain the different kinds of bade-signs. The personnel of the district technical subdepartment of the districts amounted to 40-60 men on the average depending upon the size of the district. Besides their professional

was the personnel of the technical subde-
partment was occasionally engaged in badge man-
aging - at times of badge activity.

személyi vezetésével mégis ez volt az egyik legfontosabb szolgálati osztály. Az összes osztályok közül a legnagyobb apparátussal dolgozott. A Hadtáp-parancsnok a tiszti állományból a kerület-parancsnok-nak volt alárendelve, munkájáról neki számolt be. Munkáját ellenőrizte a Foparancsnokság Hadtáp Osztálya és az Anyagi és Technikai Főosztály szakvezetői. A Kerület Parancsnok idonként szinten ellenőrizte munkáját. A Kerület teljes mérvű anyagi és technikai ellátását nyolc ágazati alosztállyal végeztette. Minden alosztályt az alosztály parancsnoka vezette.

A következő alosztályok voltak:

Fegyver és Lőszer Alosztály: vezette az egész kerület fegyverzetének a nyilvántartását; ellenőrizte a fegyverek állapotát és karbantartását. Az alosztálynak szakképzett fegyvermesterei voltak, kik használat közben megrongálódott fegyverek javítását végezték. Iűhelyük volt a Kerület és a zászlóaljék székhelyén, ezen kívül egy gépkocsira szerelt műhely is állt rendelkezésükre, mellyel Orsrol orsra járva végezték munkájukat. A lőszer-ellátás szinten ennek az alosztálynak a munkája volt. Kezelésében álltak a Lőszer-raktarak, valamint az egész kerület lőszer-nyilvántartói. Az alosztály Parancsnoka köteles volt minden lövészeten ellenőrizni a fegyvereket és ezen fegyverek hadi-használhatóságát.

Műszaki Alosztály: Parancsnoka főhadnagyi rangban lévő műszaki képzettséggel rendelkező határőr tiszt volt. Az alosztályhoz beosztott tisztek és tovább-szolgaló tiszthelyettesek szinten műszaki képzettséggel rendelkeztek. Az alosztály személyállományának sorozott tiszthelyettesei és határhoei rövid két három hónapos műszaki kiképzést kaptak. A műszaki alosztály feladata volt a Kerület területén lévő műszaki zarak, akna-telepítések, magasfigyelők, közvetlen a határmellett lévő hidak és egyéb műtárgyak készítése, karban-tartása, felújítása, valamint a különböző határjelek fenntartása. A Kerületek Műszaki Alosztályainak személyi állománya átlag negyventől hatvan főig terjedhetett a Kerület területének nagyságától függően. A fenti hivatás-szerű munkájuk elvégzésén felül határesemények alkalmával a műszaki alosztály személyi

In '56 when the technical blockade (24)
 was removed the technical subdepartment faced
 a greatly increased work. This task has been tackled
 together with the technical units of the army. The
 back-guard undertook the removal of the mine-fields
 with a reinforced battalion but at the same time
 another unit erected new look-out posts and installed
 numerous noise-making devices along the Austro-
 Hungarian border ~~through a large unit~~. After the re-
 moval of the technical blockade a certain number
 of the technical units and with it of the technical
 subdepartments ~~of the district~~ became superfluous.
 A certain percentage of the officers and nco. → this
 relieved has been demobilized. The other part with
 the enlisted soldiers has been transferred to the
 most important (Austro-Hungarian) border to rein-
 force the personnel of the battalions and districts.
 In the time succeeding the removal of the technical
 blockade the activities of the technical branches
 was limited to the maintenance ~~of~~ and erection
 of the border signs, noise-making devices and look-
 out posts. The personnel of the district technical sub-
 department was reduced to 25-30 men at this
 time. (The ~~re-erecting~~ reestablishment of the techni-
 cal blockade after the October-revolution induced
 the reinforcement of the technical groups)

Quater-masters branch : Supplied meals for
 the entire troops as well as for those officers having
 meal-cards. (These meal-cards were issued to those
 officers and nco. who ^{to the service-leader} paid the set daily rate
 for meals for a certain time in beforehand). It pro-
 vided the necessary victuals materials and cooking
 equipment. It provided for the continuity and qua-
 lity of food supplies. It supervised ~~over~~ the
 bookkeeping and ^{cooking} equipment of the entire district.
 Every 10 days it prepared the model "menu-cards"
 and sent them to the commanders of the quater-
 masters service of the battalions and units.

(Model "menu-card" : the service-leader of every
 battalion and unit ^{had} prepared ^{fill in} meals according
 to this directive)

allományat is riadoztatni lehetett. 1956-ban mikor a muszaki zarakat felszámolták a határorség muszaki alakulatainak munkája igen megnőtt. Ezt a munkát a határorség a Honvéd muszaki alakulatokkal közösen végezte. A határorség egy megerősített zászlóaljnyi muszaki katonával dolgozott a muszaki zarak eltávolításán, viszont ugyanekkor az Osztrák-magyar határon egy nagyobb muszaki egységgel a határorség növelte a magasfigyelők számát és zörgökészlekeket telepített az ország erre kiképzett beosztottjaival. A muszaki zarak eltávolítása után a határor-muszaki alakulatok, tehát a kerületek muszaki alosztályainak egy része is feleslegessé vált. Az így felszabadult tisztek és továbbszolgáló tiszthelyettesek egy részét leszerelték a többi pedig a sorozott katonákkal együtt a súlypontivá váló (osztrák-magyar) határra csoportosították át és velük az ország zászlóaljak és kerületek személy-allományát erősítették meg. A muszaki-zarak felszedése utáni időszakban a kerületek muszaki alosztályának feladata a határjelek fenntartására, valamint magasfigyelők, zörgő-keszülékek létesítésére, telepítésére és karbantartására korlátozódott. A Kerület muszaki alosztályának létszáma ekkor 25-30 főre korlátozódott. (A forradalom után a muszaki zarak újbóli felállítására a muszaki alakulatok megerősítését hozta magával.)

El-elmezesi Alosztály: El-elmezte az egész kerület legénységét, valamint azokat a tiszteket kik el-elmezesi jeggyel rendelkeztek. (Az ~~Az~~ u.n. el-elmezesi jeggyel azon tisztek és tovább-szolgáló tiszt-helyettesek érkeztek akik a napi etkezesi díjat egy bizonyos időre egy naptól egy hónapig terjedőleg előre befizették az etkeztető alakulat szolgálat vezetőjének) Beszerezte az ehhez szükséges el-elmezési felszereléseket, anyagokat és el-elmezesi felszereléseket. Gondoskodott az el-elmezesi folytonosságáról és minőségéről. Ellenőrizte a Kerület összes el-elmezesi nyilvántartásait, valamint el-elmezesi felszerelését. Elkészítette tíz naponta a minta étlapot s ezt megküldte a zászlóaljak és ország hadtáp-szolgálat vezetőinek. (Mintaétlap = A Kerület valamennyi ors és zászlóalj szolgálat-vezetőjének alapján készi-

Monthly it prepared the Food and Foodstuffs Consumption Account and this together with similar accounts from the units were sent to the Quarters Master Command of the General Headquarters. (B, carrier. post)

Clothing subdepartment: Procured ^{uniforms} for the entire personnel of the district. It issued the clothing cards to the officers and nco's and supervised the expiration of the date of wear. (Date of wear is the length of time any garment should be in a condition to be wearable. After its expiration, the respective clothing became the property of the user, officer or nco.) It provided the troops with uniforms according to the season. The cobbler and tailors workshops were provided with raw material (these at the seat of the district) supervised those located with the battalions. It kept the files of the ~~entire~~ quantitative and qualitative types of the clothing of the entire district. It ~~also~~ procured and repaired the "camouflage garments" (summer, fall, winter)

Buildings - maintenance subdepartment

Its duty comprised the maintenance, furnishing, mechanical supply as well as construction of buildings at the district, battalion and unit levels. When so directed it constructed small-unit stables or rebuilt these from older ones. (Small-unit was a smaller base-practice entity, with 20 troops approx. organized within a "unit" to relieve it of its heavy duty). Its co. usually was an nco. It unexceptionally was subordinated to the unit.

All the cleaning equipment, draperies, rugs, pictures, decaying material were procured by it. It equipped the offices and study rooms and ~~that~~ these civilian offices and installations (plumbing, central heating etc.) were cleaned and ~~also~~ operated by civilian personnel.

tette saját alakulata etrendjét.)

Havonként elkészítette az Előem és Takarmány-forgasztási Havi Elszámolást s ezt az orgok hasonló okmányaival felküldte a Forradalmi Parancsnokság Elővezetési Osztályának. (Futar postával)

Ruházati Alosztály: Az egész Kerület személyi állományának ruházata-
ról gondoskodott. Kiadta a tiszteknek és a tovább-szolgozó tiszthe-
lyetteseknek ruhautalványokat és ellenőrizte a kihordási idő leja-
ratát. (Kihordási idő, amely ruházati felszerelés kihordási ideje.
A kihordási idő letelével az adott ruházati felszerelés a használó
tisztt vagy t. sz. tiszthelyettes tulajdonába ment át.) Gondoskodott a
legénysegnek az időjárási viszonyoknak megfelelő ruházati ellátott-
ságról. Ellátta anyagból a cipész és szabó műhelyeket a Kerület ill.
a zászlóaljak székhelyén, valamint gondoskodott az ellenőrzésükrol.
Az egész Kerület mindenkori ruházati felszerelését mennyiségileg és
minőségileg nyilvántartotta. Gondoskodott a cél szerű rejtőruhák (nyá-
ri, őszi, téli) beszerzéséről és javításáról.

Épület Karbantartó Alosztály: A Kerület székhely a zászlóalj székhelyek és orgok épületeinek karbantartása, bebutorozása, gépekkel való ellátása, valamint új épületek létesítése volt a feladata. Épített fel több utasításra kisorsoket, istállókat, vagy ezeket régi épületek-
ből átalakította. (Kisors - Egy nagyobb határszakasz orzeset ellátó org területen belül felállított kisebb létszámú (átlag 20 fő) org az (nagy) org határszolgálatának tehermentesítésére. Parancsnoka általában tiszthelyettes volt. A kisors minden esetben az orgnek volt alárendelve.

Beszerezte az összes takarító eszközöket ezenkívül szonyegeket, kepeket és más reprezentációs anyagokat. Berendezte az irodákat és dolgozó szobákat, valamint gondoskodott az irodák és épületgépészeti berendezések (központi fűtés, vízvezeték stb.) polgári takarító ill. kezelő személyzeteről.

Financial subdepartment: All financial (26) affairs were in its hand. It lent the books and paid the officers' mess and troops pay. The debts incurred by the district towards firm, were paid by this department. It lent the books and then and sent them to the rep. department of Gq. Headquarters. Premiums given by the district Co. for good work were also paid by it. Meal-cards and the money paid-in for them was handled by it as well as the "leave-tickets" and transportation-certificates. The proper usage of leave was supervised by it.

Automobile subdepartment: The ~~main~~ strength of the Badiquad lay mainly in the fact, that if the necessity arose, it was able to cover the length and area for a distance of 20-25 but occasionally to 50 kms. This could be achieved through rotation of all the reserve units. These trucks transported the troops and their immediate superiors (squad, platoon and com. com. s.). Higher officers (district Co., Intelligence Co., Staff Co., etc.) were transported by ~~their own~~ ^{personal} personal-usage vehicles. The automob. subdepartment maintained the vehicles and supervised their proper usage. The Co. was responsible in person for the military serviceability of the cars.

It supervised the proper usage of motorcycle issued to defense officers, and those issued to the signal-unit group, babaians and units. ~~For~~ It provided fuel and reserve parts. It organized periodical chauffeurs' special course.

Veterinary subdepartment, was headed by the vet. files usually a 2d lieut. Supervised and procured refresher courses for the groom and dog-leads of the district. Supervised the animals' health. The proper fodder and medicines were procured by him. Every yr. the new grooms and dog-leads were chosen by him and these were sent to the schools of the Div. of interior for dog training resp. to the Badiquad grooms' school. Had independence in veterinary affairs.

LM

Penzurvi_Alo_sztaly: Vezerte az osszas penzurvi munkat. Ennek kereteben szanfejtette es kifizette a tisztek, tiszthelyettesek es hatarorok illetmenyet. Kifizette a Kerulet vallalatokkal szembeni tartozasait. Ezeket konyverte es eljutatta a Foparancsnoksag illetekes osztalyara. Kifizette a Kerulet Parancsnok által eredményes munkaért adományozott jutalmakat. Kezelte az elmezesi jegyeket es beszedte azok ellenszolgáltatásáért járó osszereket. Ezenkivül kezelésben voltak a szabadságotlasi jegyek, valamint az utazasi utalványok, Ezek felhasználását ellenorizte.

Gepkocsi_alo_sztaly: A Hatarorserfo erejét az adta, hogy hatarsertes alkalmazásával a helysegi területet a hatartól akár 20-25 km.-re, de nehé meg 50 km.-re is le tudta zarni. Ezt úgy tudta elérni, hogy minden tartalek egyseget el volt látva megfelelő tehergépkocsikkal. Ezekkel szanítottak a legenyseget s azok közvetlen eloljaroit (raj-szakasz-szad-parancsnokokat). A magasabb beosztasi parancsnokok (Kerulet pk. Felderito pk. Torzsfonok, Hatarugy ti.) a szanukra rendszeresített személygépkocsikon közlekedtek. A Gepkocsi alo_sztaly gondoskodott a gépkocsi allando karbantartásáról, es ellenorizte azok rendeltetes szeru használatát. Az alo_sztaly parancsnoka személyileg volt felelos a gépkocsi allando hadihasználhatóságáért.

Ellenorizte a felderitok es elharitok számára kiadott motor-kereparok helyes es szabalyos használatát. Ugyanezt tette a kerulet hirado egysegek, zászlóaljok es orsok számára kiadott kereparokkal. Vezerte az uzemanyagtal es potalkatreszekkel valo ellátást. Szakoktatást tartott a gépkocsivezetőknek idokozonként.

Allategeszsegugy_Alo_sztaly: Ellen az Allategeszsegugyi Felcser állott, általában hadnagyi rangban. Ellenorizte a Kerulet lovaszainak es kutyavezetoinak munkáját, e mellett gondoskodott továbbképzésükrol.

Ellenorizte a lovek es jaror-kutyak egeszsegi állapotát. Biztosította a megfelelő takarmenyokat es orvosssagokat. Kivalasztotta minden évben az új lovaszokat es jaror-kutya vezetőket. Ezeket a Hatarorserfo

lovasz illetve a Belugyminiszterium kutya-vezeto iskolajara küldhette. Allategeszsegugyi teren onallo saggal rendelkezett.

Battalions of the Min. of. 27
 In 1916 battalions were only found at the Western
 (Austro-Hungarian) border. The battalions along the southern
 and eastern borders were dissolved in 1916
 the troops and officers were transferred to the western
 border to help against the more difficult border guarding
 situation that presented itself after removal of the technical
 blockade. Its organization form was practically
 identical with that of the District with a ~~more~~ restricted
 sphere of action. In consequence of this the branches operated
 with a smaller number of personnel and certain subde-
 partments were not organized. (e.g. building-maintenance
 subdepartment, veterinary subdepartment etc.)

Battalion commander:

The battalion Co. usually being an officer with the
 rank of captain was subordinate to the District Co. He
 was responsible for the activity of his entire battalion.
 Ordered to his side was the battalion political deputy. The
 battalion commander directed the function of the battalion
 and the units according to the intention of the District
 Co. He could order an alarm for the units and the
 reserve platoon of the battalion but he had to report
 this to the District Co. immediately. He organized the
 strategic service and sanctioned the guarding plan of the
 commander of the ~~reserve~~ ^{into effect} platoon. He could ask the
 District Co. to call ~~the~~ ^{reinforced} ~~reserve~~ ^{res.} ~~platoon~~ ^{reinforced ser-}
 vice but only on the basis of ~~data~~ ^{reports or observations} obtained from the
 reports of the units. If it became necessary he could
 send reinforcement to certain units from among the
 troops of the reserve platoon.

Battalion political deputy:

1st. Lieut. His duty
 As a rule he was
 concerned the distribution of the didactic and other
 political material among the units to supervise the
 political indoctrination at the battalion and its
 respective units.

BELUGYMINISZTERIUM HATÁROR ZASZLOALJ.

Zaszloaljak csak a nyugati (osztrák-magyar) határon voltak 1956-ban. 1955-56-ban a déli, északi és keleti határon a zaszloaljakat felszámolták a légenyegzet és a tiszteteket pedig a nyugati határra csoportosították át a muszaki zár eltávolítása után adódó nehezebb határonizeti körülmények leküzdésére. Szervezésileg majdnem teljes mértékben megegyezett a Kerülettel, csak kisebb volt a hatásköre. Emiatt az osztályok sok al kisebb apparátussal dolgoztak, egyes alosztályokkal pedig nem rendelkeztek. (pl.;-ul épület karbantartó, állategészségügyi alosztály stb.,)

Zaszloalj Parancsnok :

A zaszloalj parancsnok általában századosi rangban a Kerület-parancsnoknak volt alárendelve. Felelős volt az egész zaszloalj munkájáért. Kellé volt rendelkeznie a zaszloalj politikai helyettesével. A zaszloalj parancsnok a Kerület parancsnok parancsai alapján végzett a hozzá tartozó zaszloalj és őrsök munkáját. Riadóztathatta a zaszloaljhoz tartozó őrsöket, valamint a zaszloalj tartalék szakaszát, de erről azonnal jelentést kellett tennie a Kerület parancsnoknak. Megszervezte a Zaszloalj hadművelési szolgálatot, valamint jóváhagyta a tartalék szakasz-parancsnok őrség szervezetét. Kérhette a Kerület-parancsnoktól a fokozott, illetve erősített szolgálat bevezetését, de csak konkrét adatokon vagy az őrsök járőreinek megfigyeléseire alapuló indokok alapján. Szükség esetén erősítést küldhetett az egyes őrsőkre a tartalék szakasz állományából.

Zaszloalj Politikai Helyettes:

Általában főhadnagy volt. Feladata volt továbbítani a Kerület politikai osztályától érkezett oktatási és egyéb politikai anyagokat az őrsőkre, ellenőrizni a politikai oktatást a

With his advice he was supposed to help the Battalion Co but at the same time he kept him under control. Through his orders he directed the work of the political deputies of the units. At times of border events he was one of the directing commanders of the participating units. He kept the ^{so-called} cadre-files on the personnel of the battalions (These contained the data on social descent, political reliability and development etc.) He also filled out the other statistical questionnaires. He frequently supervised the political work at the units. According to the monthly plans supplied sent to him by the unit political deputies he organized rallies to supervise the indoctrination at the units.

Battalion Intelligence Department Co.

Usually he was a 1st lieutenant. His department consisted of 3-4 officers. He was an immediate subordinate to the District Intelligence Co. From an organizational standpoint the Battalion Co was his superior but at the Battalion-level he had an absolute free hand in his work. The Battalion Co could not give him orders concerning his field. With his intelligence activity he helped the Battalion Co. to fight the expected border-violations, and in this respect they wanted to get his. On the other hand he was not compelled to give his information to the Battalion Co. if these did not directly relate to border violation but he sent these to his superior Intelligence Department.

His work consisted the direction of the information network in the Battalion area evaluation of the obtained data and their furtherance to the proper authorities.

The function of his department was the constant supervision of the troops and civilian population in the area to prevent hostile behavior and to prevent support of enemy agents or activities. His duty also consisted the constant supervision of the military preparedness of the Battalion as well as the collection of information concerning latter - through his channels. Following from the aforementioned it was his duty to direct and recruit ~~the (civilian)~~ agents from among the population in the Battalion area (even at the trains) to prevent the outward-bound border violation. His agents also kept an eye on every individual gathered information on the spirit of the population and helped to discover illegal radio-transmitters-receivers and propaganda-material.

zászloalj és a hozzátartozó örsök területén. Tanácsival segítette a zászloalj parancsnokot, viszont ugyanekkor ellenőrizte is. Utasításai révén irányította az örsök politikai helyettesének munkáját. Hatar-eseményekkor a zászloalj riadozo egységek egyik irányító parancsnoka volt. A zászloalj személy állományáról vezette az u.n. kader lapokat (socialis származásra, politikai megbízható sagra és fejlettségre stb., vonatkozó adatokat tartalmazta. Valamint a személyi állományra vonatkozó egyéb statisztikákat. Szűn ellenőrizte az örsök politikai munkáját. Az örs politikai helyettesek által hozza beküldött havi oktatási tervzet alapján meglapetes szeruen ellenőrizte az Örsök politikai oktatását.

Zászloalj Felderítő Osztály parancsnok:

Általában főhadnagyi rangban volt. Osztálya három, négy beosztott tiszttal állott. Közvetlen a Kerület-Felderítő Osztály parancsnoka alá volt rendelve. Szervezésileg felettese volt a zászloalj parancsnok, de a zászloalj területén belül teljes önállósággal látta el munkakörét, abba a zászloalj parancsnok bele nem szólhatott. Felderítő tevékenységével támogatta a zászloalj-parancsnokot a változó hatar-események leküzdésében. Ebben szorosán együtt működött vele. De a birtokában lévő információkról amennyiben az nem vonatkozott határsértésre, nem volt köteles tájékoztatni az zászloalj parancsnokot, csak a felettes felderítő szerveket.

Munkaköre volt a zászloalj területet behalozó felderítő halozat irányítása és a megszerzett információ kiértékelése, valamint illetékes helyekre való továbbítása.

Célja a nukodési területen lévő polgári lakosság és fegyveres alakulatok szintetikus szemmel tartása volt az esetleges megnyilatkozó ellenséges, vagy ellenséget partoló magatartás, ill. tevékenység leleplezése végett. Emellett kötelessége volt a zászloalj hadrafoghható ságot módszeresen ellenőrizni, és erre vonatkozólag elhárító halozatán keresztül információkat szerezni. A fentiek alapján tehát feladata volt ugrnokok (polgári) irányítása és beszerzése a polgári lakosság körében a zászloalj nukodési területén (a közlekedő vonatokon is) a kifelé irányuló határsértések leleplezésére, a polgári lakosság egyenkénti szemmel tartására, hangulatának figyelemmel kísé-

Within the Battalion, resp. Units, he built up (29) his defense network for the individual observation of each soldier (in and during and beside service) from the point of standpoint of political development, spirit, personal behavior etc. In his defense activities exerted in the circle of civilian population he primarily leaned on the functionaries of the party, economic and administrative apparatus. If ~~an~~ a border-violation was committed with impunity in his area, he was made responsible and in a more important case he was transferred or even demobilized.

Battalion Health Officer :

At the Battalion there was no health department, only a health officer, who usually a lieutenant with a felder camp behind him was stationed there. He maintained ~~the~~ ^{the} ~~balance~~ ^{balance} when he treated the light sick (^{seriously} ~~slightly~~ ill nt. - was sent to the hospital). Through the health department he ~~was~~ ^{was} currently provided the Battalion and Units with drugs and supervised the meals served to the troops from the hygienic point of view. His subordinate at the Battalion was the health NCO, at the units the felder.

Battalion Supply Co.

The Battalion Supply Co. provided the Battalion and the units with victuals, clothing, arms, ammunition, technical materials, automobiles and animals. He also issued the pay to the personnel. His subordinates were also managing the different stores and dumps (clothing, arms, ammunition, technical material etc.). The Battalion clerk lent the books and ~~made~~ ^{effected} the payments. Similarly, he was the immediate superior of the cooks and dog leaders (dog-leader, and professional trainers of the patrol-dogs.)

rese, illegális radio-adok és propaganda anyag felkutatása.

A zászlóalj és a hozzátartozó orsokon belül pedig a legénység körében elhárító hálózatot épített illetve épített ki az egész személyi állomány egyéni szintű magatartásának (szolgálaton belül és kívül) politikai képzettségének hangulatának stb., személtartására. A lakosság körében végzett felderítő munkájában elsősorban a helyi Part, -Közigazgatási és Gazdasági apparátus funkcionáriusaira támaszkodott. A zászlóalj területén bekövetkezett bűntetlen határsértés esetén szigorúan felelősségre vontak, súlyos esetben elhelyeztek, vagy leszerelték.

Zászlóalj Egészségügyi Tiszti:

A zászlóaljnál nem volt egészségügyi osztály, csupán egy felcser tanfolyamot végzett egészségügyi tiszt, általában hadnagyi rangban. Fenntartotta a gyengélkedőt ahol a könnyebb betegeket kezelte (a súlyos betegeket kórházba szállították). Gondoskodott a zászlóalj és a hozzátartozó orsók folyamatos gyógy-és ellátásáról a Kerület egészségügyi osztályán keresztül, valamint a legénységnek kiszolgált ételleket egészségügyiileg ellenőrizte. Alarendeltje a zászlóalj székhelyén, az egészségügyi osztály helyettes, orsokon pedig a felcser volt.

Zászlóalj Hadtáp Parancsnok:

A zászlóalj hadtáp-parancsnoka vezette a zászlóalj orsainak és magának a székhelynek az élelemmel, ruhazattal, fegyverrel, lószerrrel, műszaki anyagokkal, gépkocsikkal és állatokkal való ellátását. A fizetéseket és illetményeket is ő juttatta el a személyi állománynak. A hadtáp-parancsnok általában hadnagyi rangban volt. Beosztottja volt az élelmezési; ruházati, fegyver-és lószerről és műszaki anyagok raktár-kezelői; valamint az írások aki az illetmények számfelteset és kifizetéseket vezette. Hasonlóképpen az ő parancsnoksága alá tartoztak a zászlóalj lovasai és kutya-vezetők. (kutya vezető-sjárőr-kutyák hívatásos trenerjeivel.)

(30)

Bardeguard Unit of the Min. of Int.

The immediate guarding of the badge was the duty of the Bardeguard units.

Unit Co.: Only a politically well developed, well educated (military) well disciplined "Beontob" officer could become a Unit Co. (Beontob officer: 1st Lt. & 2nd Lt. & captain). The Unit Co. was always nominated by the Command in Chief and they could be removed only with his consent.

His duty was the heuristic closure and defense of the badge-section of the Unit. He organized the daily badge-guarding service in such a way that the patrols should be able to supervise their sub-section easily. At the organization of service he took into account the physical and mental capabilities as well as the arms of each Bardeguard. He provided for the "supervising" patrol to be organized with the purpose of controlling the patrols a duty. He daily supervised the patrols and the intricacies of the trace-area. The latter he daily reported to the Battalion Strategic office on duty. He supervised the work of the training (military) office. He personally took part in the training to ^{higher} ~~the~~ ^{of the} ~~main~~ (courses). He could submit his recommendations for reward or punishment, resp. exerted above function himself. He briefed the patrols going on duty personally. He gave them their current tasks, informed them of the expected badge events supervised their preparations, arms and equipment. Made them to repeat their orders.

When a spy was set on the badge (to attack Austria) the patrol was not ordered to the maneuvered that, but instead

BELUGYMINI SZTERIUM HATAROR ORS

A közvetlen határozatot a határozó-ország feladata volt.

Ors parancsnok:

Az ország parancsnoka csak katonailag jelképezett, politikailag fejlett fegyverkezett határozó beosztott tiszt lehetett, általában hadnagyi, főhadnagyi rangban. (Beosztott tisztek az alhadnagy, hadnagy, főhadnagy, százados) Az ország parancsnokokat mindig a főparancsnok nevezte ki és csak az ő jóváhagyásával lehetett leváltani.

Feladata volt az ország határszakaszának hermetikus lezárása és védelme. Megszervezte a következő határozati napra a szolgálatot úgy, hogy a járőrök a rajukbízott határszakaszt könnyen ellenőrizni, illetve lezárni tudják. A szolgálat-szervezőkor figyelembe vette az egyes határozók szellemi és fizikai adottságát, politikai beállítottságát és fegyverzetet. Gondoskodott a járőrök szolgálatát "ellenőrző" járőrnek a szolgálatba való beiktatásáról. Mindennap személyesen is ellenőrizte a járőröket, valamint nyomsvanulmányozást. Errol mindennap jelentést tett a zászlóalj hadműveleti ügyeletés tisztnek. Ellenőrizte a kiképző-tiszt munkáját. Az oktatásokon (kiképzés, illetőleg továbbképzés) személyesen is részt vett. Dícsereitekre, jutalmazásokra és fenytésekre terjesztette fel az ország személyi állományát a magasabb parancsnokhoz, illetve személyesen is gyakorolhatta. A szolgálatba induló járőröket eligazításra magához rendelte. Itt ellenőrizte a felszerelésüket, fegyverzetüket és felkészültségüket. Megadta nekik a konkrét feladatukat, valamint a várható határeseményeket. Végül a kapott parancsot megismételtette.

Felderítő adobásokkor (Ausztriába való átszoktatásakor) járőrt nem vezényelt az előre kijelölt helyre, helyette

(31)

He went the backyard daily daily.
 At 6:00 in the evening he daily held briefings.
 He directed the attention of the unit to the expected events read the list of those going on duty till midnight. Evaluated the past day. After the briefing he explained to the political deputy, the training officer and the service-leader the next day's task and told them where they will go a. ground duty. He supervised the arms and all the back-grading equipment (watch-towers, signal devices etc.) in the area of the unit. He supervised the quarters daily and kept an eye on the daily schedule. He provided for the integrity of the back-stairs and the good condition of the track-race. He had the disturbing vegetation and old abandoned sheds ~~to be~~ removed from the vicinity of the track-race. He marked the place for the signalling-devices and supervised their erection.

Unit political deputy: he was aide to the side of the Co. usually had the rank of 1st Lieut. His duty was the political indoctrination of the troops and men at the unit. He also supervised the Co. in his function resp. supervised him from the political point of view. Occasionally he briefed the cadres before going on duty. He prepared the characteristic of the entire personnel of the unit in regard of social descent, political development and orientation, service record, physical and mental capabilities etc. The above statistical data and the characteristic of the deputy co. always accompanied the transferred backyard to his new station. He could recommend main resp. extra-leave for good work (good service record, good political evolution etc.) His duties were practically identical with those of the unit Co. and in the absence of the latter he took over the command and the responsibilities.

Minden nap vezette a határügyi naplót.

Este hat órákor személyesen megtartotta a kotelek rendezést.

Itt felhívta a határorok figyelmét a várható eseményekre, felolvasta azok nevsorát kik éjjelig szolgálatba indulnak. Kier-tekelt az elmúlt határorizeti napot. Kotelek-rendezés után a politikai helyettesnek, kiképző-tisztnak és szolgálat-vezetőnek elmondta a következő határorizeti napra szülő feladatokat és tudomásukra hozta, hogy mikor mennek végrehajtó szolgálatba. Ellenőrizte a fegyvereket és az összes határorizeti eszközöket, (Magasfigyelők, jelzőkészülékek estb.,) az ország működési területén. Naponként ellenőrizte az ország külső és belső körletet, valamint az ország napirendjének a betartását. Gondoskodott a nyomász állandó jó karban tartásáról és a határ-kövek építéséről. Eltávolított a nyomász közeléből a látást zavaró növényeket vagy régi elhagyott épületeket. Kijelölte a jelző-készülékek helyét, valamint azok állandó használhatóságát.

Ország politikai helyettes :

Az országparancsnok melle volt rendelve általában hadnagyri rangban. Feladata az ország legénységének és sor-tiszthelyetteseinek politikai oktatása, az országparancsnok munkájának a támogatása, illetve politikai szempontból való ellenőrzése. Naponként négy óra szolgálatot adott. Idő-közonként végezte a járörök szolgálatba indulása-elötti eligazítást. Az ország személy-állományáról socialis származás, politikai fejlettség, politikai beállítottság, szolgálat-ellátás, fizikai és szellemi képesség stb., szerinti statisztikát illetve kader-jellemzéseket készített. Ezek a statisztikai adatok és a politikai helyettes kader-jellemzése a határorot athelyezése eseten mindig követte új szolgálati helyere. A határorokot eredményes munkájukért (jó szolgálati ellátás) jó politikai felkészültségükért megdicsérhette, illetve jutalom-szabadságra javasolhatta. Szolgálati tevékenysége egyebkent majdnem megegyezett az országparancsnokéval, annak távollétében a politikai helyettes vette át a parancsnoki teendőket és kötelemeket.

To make the political work more effective and to get acquainted closer with the ^{literate} and classes of the soldiers, he picked one ~~man~~ out of every squad and entrusted him with the duties of the agitator. These helped him by spying on their comrades, making friends with them and reported the way of thinking, relations etc of the troops.

Unit Service leader Through the Battalion supply branch he kept the unit provided with food, clothing, arms and ammunition, furniture, horses and fodder. The unit service leader usually was an NCO but at a certain period enlisted personnel was trained for this job also. He was superior in command to every troops and NCO at the unit. He was responsible for the order in the quarters, the cleanliness of the soldiers and their physical condition. He daily supervised the dependability of the arms, the patrol ammunition kept by the "supervisor", the equipment of the troops, the inner quarters and the area and the work of the cooks. He had the squad-leaders keep the morning-inspection daily. He taught the groom and dog leaders and supervised their work constantly. In every problem involving materials he helped the unit CO. with his advice.

- He was an overseeing duty for 4 hrs. daily
- He had under him
  - 3 groom
  - 2 patrol dog leader
  - 2 cooks

He kept the files on all the materials kept the books and twice monthly payroll then dues to the officers and troops.

At the end of each month he prepared the Food and Fodder Consumption Account and forwarded same to the Battalion CO.

A politikai munka sikeressége, valamint a hatarorok életének es jellemének megismerése erdekeben minden rajbol kivlasztott egy-egy megbizható hatarort s ezt megbizta a raj agitatori munkak vegzesével. Ezek segitettek a politikai kepzest hospitalással, beszamoltek a katonak kozotti kapcsolatokrol, maganjellegu cselekedeteikrol, gondolkodasmodjukrol, stb.;

Ors szolgalat vezető:

Vezette az egesz ors, elelem el, ruhazattal, fegyverrel lo szerrel, büörtorogyakkal, lovalkkel es takarmannyal a zaszloalj hadtap-szolgalaton-keresztul valo ellatasat. Az ors szolgalat-vezeto rendszerint tobb-szolgaló tiszt-helyettes volt de egy idoben gorkatonakbol is kepeztek ors-szolgalat vezetoket.

Szolgalati eloljaroja volt az orgn minden hataror es sor-tiszt-helyettes allo oryu katonanak. Felelos volt az e esz ors rendjarent, a katonak tisztasa arnt es joltaplaltsagaert. Raponta ellenorizte a fegyverek hadhasznalhato sagat es az uyerleti szolgalat által rendelt jaror lo szeret, a hatarorok felszereleset az ors belso es kulso korletet, valamint a szakacsok munkajat. Raponkent raponti szemlet tartatott a rajparancsnokokkal. Csuatosa a lovaszokat es a jaror-kuvavezetoket, cser munkajat allandoan ellenorizte. Az ors parancsnokot minden anyagi vonatkozasu elhatarozasaban tanacsaval segitette.

raponkent 4 ora ellenorzo szolgalatot teljesített.

Bepoztuttai voltak: a raktar kezelo
Haron lovasz
ket jaror kutya vezető
ket szakacs.

Vezette az ors osszes oryati nyilvantartasat. Raponkent ketyszer szemfejtette es kifizette a tisztek es a sorozott hatarorok illetmenyet.

Minden nonap vegén elkeszítette az Elelem es Takarmeny fogyasztasi Havi Elszamolast. Ezt eljuttatta a zaszloalj hadtap parancsnoknak.

Unit training officer (platoon-leader). He was immediately subordinate to the unit co. was usually 2nd or 1st lieutenant. His duty was the constant military education of the troop. With the help of the squad leaders he worked out the program for the military badge guard, formal and sport-training. This was approved by the unit co. He made up the lists of the squads, delegated the squad leaders and from among them he chose his own deputy. He decided on the personal arms to be worn, selected the machine-gun aims, their stand-ins and the ammunition cover.

He planned and built up the defense system of the unit. Decided the position to be taken by each soldier in case of attack, determined the place for the machine-gun and Johnson's stands as the chief defense line of the unit. He planned the ammunition supply line.

He kept the files on the achievements of the men in the military badge guard, formal and sports training. He taught the day-leaders track-reading and following. He prepared the daily schedule of the units and supervised its being effective. Each member of the unit was given a military number, taking the place of names by him.

Squad-leader: He was unexceptionally an NCO. Every unit had six squad leaders who had identical duties, but the arms of their respective squads were different.

- 2 machine-gun squads with 1 each
- 2 sub-pistol squads with 1 Johnson's each
- 2 rifle-squads with 1

The squad leaders were NCO's who came out of the NCO school of Ft. Their duty comprised the preparation of the troops for the military badge-guard, formal and sports activities and the actual training according to the orders of the training officer.

Ors Kikepzo Tiszt. (Szaktasz parancsnok):

Az ors-parancsnoknak volt kozvetlen alarendelve, általában alhadnagy, hadnagy rangban. Feladata az ors legenysegenek allando katonai tovabokepzese volt. Kidolgozta a rajparancsnokok bevonásával a katonai, hatarszolgalato s, alaki es sport (testnevelés) foglalkozások tematikáját. Ezt az ors-parancsnokkal lattaosztatta. Elkeszítette az ors legenyseg rajbeosztását, kijelölte a rajparancsnokokat s ezek közül kiválasztotta a helyetteset. Megállapította a legenyseg egyeni fegyverzetet, kiválasztotta a géppuskas és golyószoros irányzókat ill. irányzó helyetteseket, valamint az előbbieknél a lövészéseket. (raktaszos).

Kidolgozta és kiépítette az ors védelmi rendszerét. Kijelölte minden határon belül tanadás esetén, külön elkészítette a géppuskas és golyószoros helyet, állását mint az ors fő védelmi fegyvereinek a helyet. Kiépítette a lövészutánpótlás vonalait.

Vezette a határorok katonai, hatarszolgalato s, alaki es sport foglalkozásokon elért eredményeit tartalmazó nyilvántartást. Nyomolvasását es nyom követést tanított a kutyavezetőknek. Kidolgozta az ors napirendjét es azt a belszolgalattal betartatta. Az orsz személyné állományának minden egyes tagját hadrendi számokkal látta el amely a nevet helyettesítette.

Rajparancsnok:

Minden esetben sor tiszthelyettes volt. Minden orson hat raj-parancsnok volt. Ezek munkája teljes mértékben meg egyezett, csak a hozzájuk beosztott raj legenysegenek volt más es más fegyverzete.

Igy: 2 géppuskas raj egy-egy géppuskával

2 géppisztolyos raj egy-egy golyószoróval

2 puskas lövész-raj egy-egy golyószoróval.

A rajparancsnokok a Foti Tiszthelyettes Iskola végzett sor tiszthelyettesek voltak. Feladatuk a raj katonai, alaki, hatarszolgalato s es sport-foglalkozásokra való felkészítése s a foglalkozásokon a kikepzo tiszt parancsa szerinti oktatás végrehajtása.

(34)

He had to know the names, party membership, political orientation, special skills, shortly everything about his men. He had to keep files on all this information. At the time of normal service the squad leader was on duty for 6 hrs (supervising - service track - on supervising and middle night duty). He was responsible for every activity of his soldiers and he as well as the soldier could be punished for every mistake.

Squad leader (badmash) badmash - soldier

Every ~~thing~~ belonged to the organizational form of the squad. His duty consisted of hrs. of active badmash-panchony. He had to keep to the side of the day, had to take part in the military, political, badmash and sports training program and had to clean and maintain his arms and equipment.

In the quarters and populated areas he behaved according to the Service Regulation when on duty he acted in the sense of the Temporary Badmash Instruction.

Ismernie kellett a hozzá beosztott hatarok nevsorát, part-állását, politikai felfogását, szakképzettségét és minden cselekedetét. Mindezt rögzítenie kellett a raj-parancsnoki nyilvántartóban. A rajparancsnok rendes szolgálati szervezős hat óra szolgálatot teljesített: (ellenőrző-szolgálat, nyomsvá-ellenőrző és rejtett-járási szolgálat) Felelős volt beosztottjainak minden cselekedetért, ezekért éppen úgy mint a cselekedetét elkövető határoktól, megfenyíthettek illetve felelőségre voltak.

A Raj Beosztott:

Minden határor állományú katonára be volt osztva rajba. Feladata volt a határ őrzése napi nyolc óra szolgálat-tétellel valamint a napirend betartása, ezen belül katonai, politikai, határszolgálatos alaki és sport-foglalkozáson való részvétel és fegyverének fel szerelésének karbantartása."

Az ország épületeiben, valamint lakott területeken a Szolgálati Szabályzat szerint viselkedett; szolgálatban pedig az Ideiglenes Hatarorizési Utasítás szerint cselekedett.

Traffic inspection point of the Borderguard of 35
the Ministry of Interior.

After the Communist government seized power, the control of the legal traffic through the border-stations of the Hungary was exerted by the State-Defense-Section of the Police. (Immediately under the Ministry of Interior. At that time in several border-localities of the Hungarian Republic (People's Democracy since '49 only) the traffic inspection points had been organized.

The duty of these T.I.P. was the strict supervision of persons, automobiles, trains, ships, and planes entering the borders of the Hungary, from the state-defense standpoint. This consisted of the meticulous control of the travel-documents (stamps, visa, passports, photos etc), get carried of their originality. This done a list was prepared which was sent to the proper authorities by radio, since '49 by teletype. (Passport Dept. of the Min. Int. Border Headq. in the case of leaving the country, the resp. T.I.P.) At the same time they investigated the cars of the entering or leaving persons and they were present at the examination of their luggage which was done by the custom officers.

Freight trains were surrounded and meticulously searched by investigators and only after this procedure were they released to the railway officials. (The search was done at the border in the night, in the day-time on the railway station)

The search of the passenger trains and planes has been done simultaneously with the customs inspection. The ships ^{too} were released after an extensive search and passport inspection only (Only cargo-ships sailed outside of Hungary).

The detailed procedure of the investigation of persons, cars, passports etc. will be describe in detail later.

As the duties of the T.I.P.s comprised more than the simple supervision of travel-documents needed a large staff. This staff consisted of pass-controllers, investigators, corda and gate guards, communication personnel and headquarters.

BELÜGYMINISZTERIUM HATÁRORVÉDELMI FORGALOM ELLENŐRZŐ PONT.

(F.E.P.)

A hatalomra került kommunista kormányzat a Magyar Koztársaság határain való legális forgalom ellenőrzését a B.M. alá tartozó Államrendőrség Államvédelmi Osztályának hatáskörébe utalta. Ekkor szerveztek meg a Magyar Koztársaság (csak 1949-től Népkoztársaság) több határellomásán az ún. Forgalom Ellenőrző Pontokat. (F.E.P.-ek)

A F.E.P.-ek feladata a Magyar Koztársaság határait átlépő egyének, gépkocsik, repülők, vonatszerelvények és hajók államvédelmi szempontból való tuzetes ellenőrzése. Ez abból állt, hogy a határt átlépő egyének utiokmányait áprölő vizsgálat alá vetettek, (bejegyzők, fénykép, vízum stb.) megköszöntek annak valódi szaról, majd jegyzéket készítették róla melyet az illetékes hatóságoknak (B.M. Utlevél Osztály.-Hor. Főparancsnokság.) ill. a kiléptető F.E.P.-nek (ha átutazásról volt szó) ración 1952-től pedig géptávirón eljuttattak. Ugyaneikor a ki ill. belépő egyen vagy egyének gépjárműveit átvizsgálták, utipoggyászuk átvizsgálásánál pedig, melyet a Vámréség vezetett, jelen voltak.

A be ill. kilépő tehervonatokat a határon (éjjel) ill. a rendezőpályaudvaron (nappal), kordont vonva köre, kutatókkal részletesen átvizsgáltattak s csak ezután adták át azt a Magyar Államvasutak beosztottainak.

A személyvonatok ellenőrzését mindig az utlevél és vámvizsgálattal végezték egyidejűleg. Ugyanez állt a repülőgépekre.

A hajókat (csak teherhajók közlekedtek az országhatáron kívülre) szinten utlevélvizsgálat és alapos kutatás után engedték útja folytatására.

A személyek ill. utlevelaik, járművek és szállítóeszközök ellenőrzését a későbbiek folyamán részletesen fogom tárgyalni.

A F.E.P.-ek munkájukat mivel mivel nem csupán utiokmányok ellenőrzéséről volt szó, igen nagy apparatussal végezték. Ez az apparatus utlevélkezelőkből, kutatókból, kordon és sorompóorokból, híradókból ill. a parancsnokságból állt.

At the time the T.I.P.s were established their personnel was recruited from army members of the POWs, the Party and certain ex-POWs who distinguished themselves in the S.V. They received the best pay and best clothing among the personnel of formations under the vicinity of Int.

Thus it was the political dependability that counted most in getting a job there. Between the time of their creation and 1950 the T.I.P.s belonged to the State DefenceOUTH. of the Ministry of Int. ^{They received} instructions, orders concerning their function and their material supplies from their ~~superior~~ ^{superior} command. In 1950 the T.I.P.s were reorganized from that time on ~~these~~ with the exception of the pass-controllers their personnel was either demobilized or transferred to other formations of the ~~Ministry of Int.~~ ^{Ministry of Int.} and their place was taken by enlisted trained border guards who served 3 yrs. (Every enlisted man had to serve 3 yrs in the Borderguard). These enlisted soldiers were used for investigations, cadre-service, guarding of the bars (gates) and the service at quarters.

From 1951 on the activities of the T.I.P.s were directed by the District Headquarters of their respective areas. As the personnel of the T.I.P.s ^{was} ~~did~~ its work in the presence of foreigners as a rule they insisted more on higher education and good appearance. The enlisted personnel of the T.I.P.s underwent the same training as the other borderguards assigned to different ^{borderguard formations} ~~border~~ spread ~~instructi~~ ^{instructi} courses were given by instructors (Officers and NCOs) well ~~established~~ ^{to} ~~at~~ ^{the} T.I.P.s. The personnel of the T.I.P. had ~~continuous~~ ^{to} ~~at~~ ^{the} military and political courses even when on active duty. With the exception of the border-service their educational program was similar to that of the other Borderguard formations. The ~~type~~ ^{type} of method of ~~instructing~~ ^{instructing} the border-service always depended on the special traffic. i.e. aerial T.I.P. used different programs from the highway-railroad or waterway T.I.P.).

In 1955 the T.I.P.s were divided to large volume and low volume T.I.P.s. These were further subdivided into highway, railroad, aerial and waterways T.I.P.s.

A személyi állományt a F.E.P.-ek megalakulásakor az Allamrendorseg, Parttagsag es a Szovjetuniobol hazatert erdemeket szerzett hadifogjok soraiban toboroztak. Fizetesuk es ruhazati ellatottsaguk a B.M. alakulatai kozott a legjobb volt.

A felvetel sikeressege tehat dontoen a politikai megbizhatosagtol fuggott.

A F.E.P.-ek megalakulasuktol 1950-ig terjedo ido szakban a B.M. Allamrendorseg Allamvedelmi Osztaghoz tartoztak. Innen kaptak a munkajokhoz szokasos utasitasokat, parancsokat, valamint anyagi ellatottsagokrol is ezen szerv gondoskodott. 1951-ben a F.E.P.-eket atszerveztek. A személyi állomány nem utlevelkezesessel foglalkoztatjait leszereltek ill. a helyre eztek a B.M. Hatarorseg mas alakulataihoz es helyukbe sorozott kikepzett hatarorokat hoztak 3 éves szolgalmati idovel. (minden sorozott hataror 3 ev szolgalmat teljesített) Ezekkel a sorzatokkal vezetettek a szolgalmati helyeken a kutatást, kordon szolgalmat, sorompok orzeset (hatarallomasokon) es a laktanya bel szolgalmat. A

A F.E.P.-ek munkajanak iranyitasat, anyagi ellatasat 1951-tol azon kerulet parancsnoksagatol kapta, melynek területen vegerte munkajat. Mivel a F.E.P.-ek személyi állománya allandoan kulfoldi allampolgarok jelenleteben vegerte munkajat, jobban megkivantak a beszoztottaktol a magasabb iskolai vezettseget es a viszonylag jobb megjelenest. A F.E.P.-ek sorozott lemenysege ugyanazt a kikepzest kapta mint a tobbi mas Hataror alakulathoz szolgalmat teljesito sorozott hatarorok. A specialis atkepzest a F.E.P. kikepzoi tisztjeto es jolkepzett F.E.P. tiszthelyettesektol kaptak. A F.E.P. személyi állománya a vegrehajto szolgalmatban eltolott ido alatt is allando politikai es katonai tovabbkepzesben reszesult. A F.E.P.-ek politikai es katonai oktatasa kiveve a hatar szolgalmat oktatasat meggyezett a tobbi Hataror alakulathoz oktatasaval. A hatar szolgalmat oktatasa a F.E.P.-eken mindig a F.E.P. munkajato fuggott. (pl: a Legi F.E.P. mas modszereket alkalmazott mint egy kozuti-vasuti vagy vizi F.E.P.)

A F.E.P.-eket 1955-ben forgalmuk szerint csoportosítottak megpedig: nagyforgalmu es kisforgalmu F.E.P.-ekre majd ezeket felosztottak munkajuk szerint: kozuti, vasuti, legi es vizi F.E.P.-ekre.

Since January '56 the large volume T.I.P.s were immediately subordinated to the Headquarters Com. in Chief resp. Headquarters of the interior armed forces and Badkhard Headquarters. (The office handling this district was major SZRAPKO). They were supplied with materials by the supply department of Headquarters. The large volume T.I.P.s handled the larger part of the in and out ward band personal traffic. The large volume T.I.P.s were the following:

- Mejshalon (highway, railroad)
- Srob --, waterway
- Lokishala --, --
- Fenly's Br --, --

According to its large heavy personal traffic the T.I.P. of Zakhay should be included but as this was the border station between the S.U. and Hungary and its traffic concerned entry into either of these countries with the exception of passport control the supervision was not a strict, because this function has been taken over by the Soviet authorities who carried it out with the utmost precision and with a large personnel (e.g. these Soviet railroad officials who came to the railway station of Zakhay were NKVD men etc). The other T.I.P.s belated under these District Com. in the area of which they were situated were the following:

- Sopron
- Kosice
- Sitokthara
- Musakowarku
- Kelcia
- Rosku
- Rilshovonts
- Zaluy
- Satoralyany
- Hidasnismik
- Bainvib
- Sanshoyf
- Palassa parnat
- Kon'isa

The low volume T.I.P.s were organized similar to the large volume T.I.P.s. The difference was only in the number of hoops which originated from them.

1956 januárjával a nagyforgalmu F.E.P.-eket a B.M.Határozás és BelsohKarnhatalom Foparancsnokság Foparancsnokának ill.F.E.P.eloadójának (Szapko ornaeg) közvetlen irányítása alá rendelték. Az anyagi ellátásról pedig közvetlenül a foparancsnokság hatásp szervei gondoskodtak. A nagyforgalmu F.E.P.-ek bonyolították le az országban ki és befelé irányuló személyforgalom nagy részét. A nagyforgalmu F.E.P.-ek ezek voltak: Hegyesfalmi (közuti, vasuti)
Szobi (vasuti, vízi)
Lokostázi (közuti, vasuti)
Bp. Ferihegyi (legi)

A forgalma szempontjából ide kellett volna sorolni a Záhonyi F.E.P.-et is de mivel a ki ill. beloptetes itt a Szovjetunióba ill. a Szovjetunióból történt az ellenőrzés kivéve az utlevél ellenőrzést nem volt olyan tuzetes, ezt a munkát U.I. a szovjet hatóságok igen nagy apparátussal és nagy körültekintéssel végezték. (pl: azok a szovjet vasutasok kik bejártak a Záhonyi Rendezopalyaudvarra az M.W.D. tagjai vagy megbizottjai voltak stb.)

A többi F.E.P. területi hovatartozás szerint az illető kerület parancsnoksága alá volt rendelve.

Ezek voltak: Soproni,
Köszegi,
Szentotthárdi
Munkácsi
Kálváriai
Rószkei
Biharkerekesi
Záhonyi
Satoraljaihelyi
Hidassági
Bánrévai
Bonyháyfalui
Balassagyarmati
Komáromi F.E.P.-ek.

A kisforgalmu F.E.P.-ek meggyeztek szervezésileg a nagyforgalmuakkal csupan a létszámuk volt kisebb. Ez az általa ellenőrzött forgalom kisebb mértékből adódott.

(3)

T.I.P. Co
 He received orders from the headquarters of the
 interior security police and ^{3rd division} the Ministry of In. (By
 telephone, teletype, through carrier and occasionally verbally)
 His duty was the controlling, from the point of
 state defense of every person, vehicle or transport enter-
 ing the country. In this he used personnel means
 and arms of the T.I.P. At the same time he provided
 for the continuous training of the troops, of the main-
 tenance and repair of equipment and arms and their
 proper usage. This was done the following way.

He organized the daily service (from 19 to 19) The
 pass-controllers and gate resp. bar-guards were a
^{24 hr} duty. The investigation and corda-guards a 4-8 hrs.
 The first into candidate the type of service and after
 24 hrs. duty he put ^{the} men on lighter 12-18 hrs. duty.
 In the course of regular service the pass-controller pat-
 rol was off after 24 hrs. on duty (in the case of increa-
 sed or reinforced service they occasionally had to stay
 on double that time) The service was supervised by
 supervising patrols. He made rounds daily as well
 as the national deputy, the control group officer, the
 training officer (platoon leader) and the service leader.

He was ~~helped~~ assisted in his work by
 the national deputy (political indoctrination impressing
 the troops with the importance of their service) the
 control group officer (the immediate superior of the
 pass-controller), the training officer (commander of
 the troop) and in material matters. The service lea-
 der: the intelligence officers although they helped
 him in certain respects, were perfectly independent
 in their own fields.

With these officers ordered to his side resp.
 subordinated to him he carried out the duties
 at the T.I.P. and what a with the training of
 the soldiers. He repeatedly supervised their activities.

F.E.P. Parancsnok:

A munkájához szükséges utasításokat a Belügyminisztérium Hatarorszer es Belso Karhatalom Foparancsnoksagtol kapta. (Futar, telefon, reptaviro, idonkent szoban.)

Feladata az illeto F.E.P. területen az orszagot elhagyó vagy az orszagba belepo egyenek, jarmuvek es szállito eszkozok allamvedelmi szempontbol valo ellenorzese. Munkaja vegrehajtasahez a F.E.P. eroit (szemelyi allomany) eszkozeit es fegyverzetet szolgalatba allította. Ugyanekkor gondoskodott a szemelyi allomany (ero) allando tovabbkepzeserol a F.E.P. eszkozeinek es fegyverzetének gondozasarol, opolasarol, javitasarol es cel szeru hasznalatarol. Ezt a munkat az alabbiak szerint vegyezte: Hatarorizeti naponkent (19 oratol 19 orais) megszervezte a szolgalatot. Az utlevel kezeloket es sorospo oroket 24 orai váltással a kutato es kordon szolgalatot 4-8 ora szolgalattal vegyeztette. A szolgalat szervezeskor figyelembe vette, hogy a megerteto 24 ora szolgalat utan komnyebb 4-8 ora szolgalatot teljesitsen minden sorhatona. Az utlevelkezeloknek 24 ora szolgalat utan 24 ora szabad idot biztosított rendes szolgalat szervezeskor. (Fokozott vagy erositett szolgalat idejen ennek duplaja is lehetett.) A szolgalat ellatast Ellenorzo jarorokkal ellenoriztette. Ellenorzo szolgalatba jart maga is minden nap valamint a Politikai Helyettes az Ellenorzo Csoport Vezeto tiszt a Kikepzo Tiszt (Szak.pk.) es a szolgalat Vezeto.

A parancsnokot munkajaban tamogatta a Politikai Helyettes (politikai oktatas es a szolgalat fontossganak tudatositasa) az Ellenorzo Csoport Vezeto tiszt (az utlevel-kezelok kozvetlen parancsnoka) a Kikepzo Tiszt (a legenyseg kozvetlen parancsnoka) es a Szolgalat Vezeto az anyagi vonatkozasi kerdesekben. A felde-rito tisztok szinten ezt cselekedtek de munkajuk teljesen onallo volt.

A parancsnok ezen mellelendelt (politikai hely.) ill. alarendeltjeivel vegyeztette a F.E.P. munkait es a szemelyi allomany tovabbkepzeset. Ezek munkajat naponkent tobb izben ellenorizte.

(During his night rounds as leader of the su-
pervising patrol he kept an eye on the functioning (33)
of the investigator bar and cada guards and the
process of passport control.

T. I. P. political deputy
He was ordered to the side of the co. His work
consisted of the assistance and political supervision of
the co's activities. His function could be subdivided
as follows:

- a. Political indoctrination of the personnel in
~~the~~ ~~causes~~ of political ~~work~~. These were held separa-
tely for the ~~troops~~ the officers and non-
coms.
- b. He kept and prepared the cadre Characteris-
tics and statistical evaluations on the personnel
- c. He continuously supervised the political orienta-
tion development all the activities of each soldier
non-com and officer and tabulated them as mentioned
under b.
- d. He sent in reports to his political superiors about
the effectivity or ineffectivity of his program
- e. He took an active part in the party activities
and was one of the main organizers of the PIR
(New York League) [The PIR secretary and other mem-
bers of the director were elected on his recommen-
dation]
- f. Through the Party and the PIR he kept
in touch with the civilian population. In the ma-
jority of cases he was a member of the council of
the respective city or village and by means of this
he built up the group of "Voluntary Body guards" and
the "Patriotic Population". These latter see under
Collaborating organizations.
- g. He provided the personnel with political
brochures, reading pads, dailies and other propagan-
distic material.

Ejjel Ellenorzo jarorparancsnokkent a sorompoorok, kutatok es a kordon munkajat valamint az atkelhelyek es gyorsvonatok utlevel vizsgalatait ellenorizte.

F. E. P. Politikai Helvettes:

A parancsnok melle volt rendelve. Feladata volt a parancsnok munkajanak a segitese es politiai szempontbol valo ellenorzes. Munkaja tehat ezen ket cel erdeeben az alabbiak szerint tagozodott :

a. A szemelyi allomany politikai oktatasa politikai foglalkozsak keretein belul, kulon a sorlegenysegnek es kulon a hivatasos tiszteknek es tovbab szolgalo tiszthelyetteseknek.

b. Vezette a szemelyi allomanyrol keszített statisztikai (kader) anyagok jegyzeket.

c. Ellenorizte a hatarorok, sorti szthelyettesek, tovbabszolgalo tiszthelyettesek es tisztak politikai fejlettsaget, politikai beallitottsagat valamint minden eseleketuket s ezt a b.-ban tárgyalt statisztikai jegyzekben rogzitette folytatolagosan.

d. Az egyseg munkajanak eredményes vagy eredménytelen volta felol jelentest kuldott a felettes egyseg politikai helyettesenek.

e. Tevekenyen résztvett az egyseg parteletemben s a D. I. Sz. szervezetnek egyik fo irányítója volt. (az o javaslatai alapjan választottak a D. I. Sz. titkari es a tobbi vezetősegi tagot)

f. Part es D. I. Sz. vonalon allando jellegu osszekottetést ill. kapcsolatot tartott az egyseg allomashelyerek polgari lakosaival. Az esetek tulnyomo reszeben tagja volt eren kozseg ill. varos Tanacsanak s ezen keresztul kiepitette az "Onkentes Hatarorok" taborat ill. a "Hazafias Lakosagot". Lasd az Egyuttal kodo szervek c. fejezetet.

g. Gondo skodott a szemelyi allomany politikai

The press library was operated by and through (10)

He supplied the quarters of the troops mainly with didactic literature published in the Khatard'isti Vostokovskiy and weekly with the paper edited by the Border Guard and Interior Security Police force call for the fatherland.

He fulfilled active duty for 4 hrs daily in the capacity of patrol leader or passport controller (In case of increased resp reinforced service he staged on for twice as long)

Control group co.

The control group co. was appointed by the T.I.P. co. He usually was that pass-control officer with the largest service record.

The control group co. had a double duty to fulfill: he was responsible for the work of the passport controllers and he was first deputy of the co. His activities were the following:

a. he held the continuous courses for the pass-controlling officers and men (detecting of the misleading methods used by the enemy, checks of vehicles, regular passport control etc)

b. he was present at the organization of the daily schedule to assist the co. in assigning the passport controllers for duty

c. during the daytime he supervised the quarters as well as the ~~the~~ keeping of the order of the day

d. he was present at the investigation of those trains leaving and entering the country during the daytime

brossurákkal; jegyzetfuzetekkel, napilapokkal és más propaganda anyaggal való ellátottságáról. Az emiatt konyvtarát is kezelte ill. kezelte.

h. Minden hónapban eljuttatta a legényseg körletébe a Hatarorizeti Kikonyvtar oktató jelleget olvasmányait, valamint hetente a Hatarorseg es Belso Karhatalom "Hazaert" című hetilapját.

j. Vegrehajto szolgálatot látott el napi 4 órai Ellenorzo Jaror-parancsnoki vagy utlevelkezeloi minőségben. (Folyamatos ill. erősített szolgálat alkalmával ennek ketszeresét teljesítette.

Ellenorzo Csoport Vezeto tiszt:

Az Ellenorzo Csoport Vezeto tisztet a F.E.P. parancsnoka nevezte ki. Altalában a rangos utlevelkezelő tiszt lett.

Az Ellenorzo Csoport Vezeto tiszt kettős feladatot látott el. Feladós volt az utlevelkezelők munkáját, valamint a parancsnokoké is mindenkor felügyelése. Ezen feladatok ellátását az alábbiak szerint végezte:

- a: Vezette az utlevelkezelő tisztek és t. sz. tiszt felügyelését folyamatos továbbképzést. (Az ellenorzo által alkalmazott felügyelő módszerek felismerése, járőrök rejtékhelyei, utlevelkezelés szabályos végrehajtása stb.)
- b: Jelen volt a szolgálat szervezésénél, hogy az utlevelkezelők megfelelően vezessék a parancsnok segítésére fel.
- c: Napközben ellenorizte a F.E.P. szolgálatát, valamint a körletet felügyelt.
- Az ország területet napközben elhagyó ill. az országba beépo személy és gyorsvonatok ellenőrzésén jelen volt.
- d: Felért az utlevelkezelők használatába álli-

a. he was responsible for the good working condition
 wa of the equipment distributed for use among
 the pass controllers. (lamps, photographic equipment etc)
 e. he was a passport-controller on patrol-duty
 duty in his daily and normal condition.
 f. in the absence of the co. he took over command
 and full responsibility of the T.I.P. co.

He was the Training officer (platoon leader),
 nco. He was the immediate superior of the nco. He person-
 nel for T.I.P. service. Besides the continuous training of
 troops in military formal, starts an backyard activities,
 he prepared the defense system of the barracks. He
 was responsible for internal order at his unit. His function
 may be subdivided as follows:

- a. he organized the platoon and subdivided it into four squads. He appointed his deputy from among the nco. and appointed the 4 squad leaders.
- b. he decided on the personal arms to be worn by the men and leader of the squad.
- c. he built out the defense plan of the T.I.P. He assigned everybody's place in case of attack. He pointed out the positions, place in case of attack. He pointed out the supply lines.
- d. according to the directions received from higher command he advised the squad-leaders to prepare the theoretical program of education.

tott különböző kontroláló eszközök használhatóságaért, valamint ezek cél szerű használhatóságaért. (utlivel vizsgáló lámpa, fenykepezo berendezések stb.)

- e. Hatarorizeti naponként 4 ora ellenorzo jarorparancsnoki, valamint utlivel-kezeloi szolgálatot teljesített.
- f. A parancsnok tavolleteben atvette a parancsnokságot s a F.E.P. parancsnok munkáját teljes egészében ellátta.

Kikepzo tiszt (Szaksz Parancsnok):

A sorozott tiszt helyettesek es a legenyseg kozvetlen parancsnoka. Alrendelve a F.E.P. parancsnoknak volt.

Feladata a sorozott hatarorok specialis atkepze a F.E.P. szolgálat ellatasara. A legenyseg allando katonai, alaki, sport es hatar szolgálatos tovabbkepze, valamint kidolgozta az egyseg lak-tanyaepuleteinek a vedelmi rendszeret. Fenntartatta az egyseg belrendjet. Ezen celok erdekeben az alabbiak szerint cselekedett:

- a: Beosztotta a legenyseget egy szakaszba a szakaszt pedig felosztotta negy rajra. Ugyanekkor kijelolte a saját helyetteset a tiszt helyettesek kozul, valamint a negy raj parancsnokát.
- b: Minden raj parancsnokának es beosztottainak megallapította az egyeni fegyverzetet.
- c: Kiepitette a F.E.P. vedelmi rendszeret. Minden beosztottnak kijelolte a helyet a F.E.P.-et ert tamadas eseten. Kijelolte a golyo szorok allasait, valamint gondoskodott a lo szerű tamogatás lehetosegeinek a tudatositasarol.
- d: A foglalkozásokra elkeszítette es elkeszítettette (a rajparancsnokokkal) az oktatás elméleti anyagát a felsobb parancsnokságtól kapott tematika szerint.

- e. He elaborated the day schedule at the T.I.P. and supervised its observance repeatedly.
- f. He was a ~~supervisor~~ ^{supervisor} leading duty is his duty.
- g. In collaboration with the T.I.P. co. provided each soldier with covering numbers.

Training officer deputy

He was appointed from among the enlisted men by the training officer. His duty was to assist the training officer ^{accord to} the following:

- he did ~~every~~ ^{all the} administrative work of the training officer
- in the absence of the training officer he substituted him
- was a 6 hrs. duty day

Squad leader:

Each squad was headed by an enlisted man as squad leader. They were nearly unexceptional graduates of the Bardyard NCO School of Fort and were assigned to the different T.I.P. squads for the military, tactical, bodyguard and sports exercises in accordance with the orders of the instructor.

He had to have exact knowledge of the names, personalities, rank, membership, military capabilities, activities of every soldier. All these data were put down in the squad leader's file. At times of normal service the squad leader was a 6 hrs. duty day.

He was responsible for every action of his subordinates. He had to have good knowledge of these special tasks of the T.I.P.

- e: Kidolgozta a F.E.P.napirendjét. A napirend betartását naponként többször ellenőrizte.
- f: Hatarorizeti naponként 4 óra Ellenőrző járőrparancsnoki szolgálatot teljesített.
- g: A F.E.P.parancsnokkal közösen a személyi állomány minden egyes tagját hadrendi számokkal látta el.

Kikepző tiszt helyettese:

A sorozott tiszt helyettesek közül nevezte ki a Kikepző tisztt. Feladata volt a Kikepző tisztt munkájában támogatni az alábbiak szerint:

- a: Vezette a Kikepző tisztt összes adminisztrációs munkáját.
- b: Helyettesítette a Kikepző tisztt távollétében.
- c: Hatarorizeti naponként 6 óra szolgálatot teljesített.

Raj parancsnok:

A négy raj elen egy-egy sorozott tiszt helyettes állt mint rajparancsnok. Ezek majdnem minden esetben a Foti Hataror Tisztt helyettes Iskola elvégzése után kerültek a különböző F.E.P.-ekre. Feladatuk a raj katonai, alakí, hatar szolgálatos és sport foglalkozásokra való felkészítése s a foglalkozásokon a Kikepző Tisztt parancsa szerinti oktatás végrehajtása.

Ismernie kellett a hozzá beosztott hatarorok nevét, partállását, politikai felfogását, katonai szakképzettséget és minden cselekedetét. Mindezt rögzítette a rajparancsnoki nyilvántartóban. A rajparancsnok rendszeres szolgálat szervezésekor hatarorizeti naponként 6 óra szolgálatot teljesített.

Felkészült volt a raj beosztottainak minden cselekedeteért. Jól kellett ismernie a F.E.P. speciális feladatát.

Soldiers (squad members)

The enlisted men were serving in squads. Each soldier's duties consisted of ~~AMM~~ besides the above outlined of taking part in the military, political, backyard formal and sports activities and the cleaning and maintenance of his arms and equipment.

In the barracks and populated area his behavior was dictated by the Service Regulation while a soldier had to act in accordance with the Territorial Backyard instructions.

Intelligence office

With the exception of Feiler, all the heavy traffic TIPs had 2 ^{intelligence officers} appointed to carry out the necessary work in gathering information.

Their duty was to support the functions of the TIP with information. To achieve this their activities were:

a. collect available information on the employees of the MAV (Hung. Nat. Railw.)

b. the same on employees of the ÖBB (Osterreichische Bundesbahn)

c. statistical evaluation of the population at the start of the T.I.P.

d. the discovery or better anticipation of caraband wars.

e. ~~recovery~~ ^{recovery} of information discovery and interception of information material before leaving the country. The latter mainly on train and in the luggage of passengers.

f. collecting information on the in an outward-bound train.

g. examination of arrested persons

h. make friends with the population and use this connection for gathering information

Raj beosztott

A sorozott hatarorok rajokba voltak osztva. Minden raj-beosztott kotelessege volt a F.E.P.feladatának vegrehajtasat szolgalat-tetekkel elosegiteni, ezenkivul katonai, politikai, hatarszolgalatos, alaki es sport foglalkozasokon valo reszvetel majd fegyverenek es felszereléseket karbantartasa.

Az epleteiben, valamint lakott teruletiken a szolgalati szabalyzat szerint viselkedett, szolgalatban pedig az Ideiglenes Hatarrizeti Utasitas szerint eselkedett.

Felderito Tiszt

A nagyforgalmu F.E.P.-ek (Ferihegy kivetellel) minden esetben ketto Forderito Tiszttel vezettettek a F.E.P.munkajahoz szukseges hirszerzest.

Feladatuk volt a F.E.P.munkajat megkomnyiteni hirszerzessel. Ezt a munkat az alabbiak szerint vezettek:

- a. Hirszerzes a M.A.V. alkalmazottairól es alkalmazottaitól.
- b. Hirszerzes az Ö.B.B. alkalmazottairól es alkalmazottaitól.
- c. Statisztikai adatok készítése a F.E.P. szekhelyen lóvo telepules polgari lakosairól.
- d. Csempezaruk felkutatasa, lehetoleg előre erresgólni érkezesukrol.
- e. Kémarrapoknak az ország hataran valo atjutasanak a megakialtozasa ill. az anyag felkutatasa foleg a vasuti szerelvényeken es a vonatok utasainak poggyaszaban.
- f. Hirszerzes az ország belseje fele es-nyiszent közlekedo személyvonatokon.
- g. Elfogott egyenek kihallgatasa.
- h. Barati kapcsolatot kiepiteni a polgari lakossaggal, ezt felhasznalni hirszerzésre.

Discovery of in and outward-bound band violators. (Mainly through the civilian population) (ii)

The intelligence officers received their orders directly from Headquarters, with the more District Intelligence Department. Their reports were also sent to these authorities.

T.I.P. Service Leads.

Through the Supply department of Headquarters he provided the T.I.P. with all the required materials: equipment, arms, ammunition, food, vehicle etc. Simultaneously he supervised their quality, condition, repair and storage. Proper usage of arms, ammunition, equipment etc. was also supervised by him. His function was divided as follows:

- a.: provided the troops with food;
- b.: he kept the files on the arms (both from the point of quality and quantity). Was responsible for their proper working condition;
- c.: provided for the proper storage of the ammunition and kept the files on this as well as on the proper usage and intakes of the patrol-ammunition.
- d.: he supplied the troops and the different stations with military, technical and other background material.
- e.: he installed the office, passport-control service, living and leisure-rooms. Cared for their maintenance and repair.
- f.: maintained the vehicle park (trucks, mopeds, bikes) and organized transportation (food, personnel, equipment) by these.

1. Kifele és befelé irányuló határsértési akciók felkutatása. (Főleg a polgári lakossággal való kapcsolatok útján.)

A felderítő tisztek a munkájukhoz szükséges utasításokat a Főparancsnokságtól és a területileg illetékes Kerület Felderítő Osztálytól kapták. Jelentéseiket szintén ezeknek a szerveknek tették.

F. E. P. Szolgálat Vezető

A F. E. P. munkájához szükséges összes anyagi felszereléseket, fegyverzetet, löszert, eszközöket, elemi szert és járműveket a Főparancsnokság Hadtáp Osztályain keresztül biztosította. Ezzel egyidejűleg a felszerelések, fegyverzet, löszert, eszközök, elem és járművek nyilvántartását, minőségi állapotát, karbantartását, tárolását, valamint ezek cél szerű felhasználását ellenőrizte. Ezt a munkát az alábbi pontok szerint végezte:

- a. Gondoskodott a porított lőanyagok elhelyezéséről.
- b. Nyilvántartotta az egység fegyverzetét mennyiségileg és minőségileg. Biztosította ezek hadihasználatát. (Fegyvermester)
- c. Gondoskodott az egység löszertkészletének nyilvántartásáról és ennek szakemberi tárolásáról. Ellenőrizte a járuló szerű cél szerű használatát és hiánytalanságát.
- d. Ellátta a személyi állományt a szolgálati helyeket katonai, műszaki, és egyéb határizeti felszerelésekkel.
- e. Berendezte az iroda, utlével vizsgáló, szolgálati, szórakozó és lakó-helysereket. Ezek fenntartásáról és javításáról gondoskodott.
- f. Üzemeltette az egység járműveit. (gépkocsi, motorkerékpárok, kerékpárok) Ezekkel a szállításokat (elem, személyek, felszerelések) lebonyolította.

5. The signal personnel was also under his command and he provided them with the required material and equipment (lines, tools etc.)
6. He prepared the monthly report on the amount of food used. (monthly account)
7. He was on duty as supervising - patrol leader 4 hrs. daily.
- Received his orders from the T.I.P. Co. and the Supply authorities of Headquarters. His reports were sent to his superior resp. above authorities. His immediate subordinates were:

- the storage clerk
- 2 cooks
- the armorer
- the driver
- 2 teletype operators
- 2 telephone operators
- the felder

- Store clerk (!) He was the immediate subordinate and in ~~his~~ ^{his} absence the deputy of the service leader. His duty consisted of the cleaning of the different dumps of the unit, bookkeeping a certain materials stored in the dumps, the purchase of certain rations from him. (meat, vegetables, milk etc.). His schedule was as follows:

- a. He cleaned the food dumps daily and issued the raw materials to the cooks. (for 1 day only)
- b. The other storage rooms were usually cleaned at weekly intervals. At that time he inspected the stored equipment arms, ammunition materials from the point of view of state of repair and usability.

- g. Az egység híradó beosztottai is az o parancsnoksága alá tartoztak, ezeket ellátta a megfelelő eszközökkel és anyagokkal. (vezeték, műszaki szerzők stb.)
- h. Havonként számadást készített a felhasznált elemi szerekrol. (H-viel számolás).
- i. Hataronizeti naponként 4 ora Ellenorzo Jarorparancsnoki szolgálatot teljesített.

Munkája végrehajtásához szükséges utasításokat a F.E.P. parancsnoktól és a Foparancsnokdag Hadtáp szerveitől kapta. Jelentést munkájáról szinten ezen előjárójának ill. szervnek tett. Közvetlenül beosztottai voltak:

- a. Raktár kezelő
- 2 szakács
- a. Fegyvermester
- a. Gépkocsi-vezető.

Hozzá volt beosztva a: 2 Géptáviró kezelő
2 telefon-központ kezelő
Egészsegügyi felcser.

Raktár-kezelő

A Szolgálat Vezető közvetlenül beosztotta, távollétében helyettese volt. Feladata volt az egység különböző raktárhelységeinek a rendbentartása, ezen raktárhelységeiben tárolt anyagok nyilvántartása, bizonyos elemi szerek beszerzése vállalatoktól. (lús, zöltséfelek, tej stb.) Ezt a munkát az alábbi pontok szerint végezte:

- a. Naponként kitakarította az elemi szer raktárt és kiadta az elemet (egy napra) a szakácsoknak.
- b. A többi raktárokat általában egy heti időközönként takarította ugyanakkor meggyőződött az itt tárolt anyagok, fegyverek, és löszerepegeről, valamint hadihasználatoságaról.

- c. he bent the rules in command with the 46. service-leader
- d. he took part in the monthly purveyance
- e. he was on 4 hrs. duty daily (catering, inspection, investigation)

The store-keeper unexceptionally was an enlisted soldier. ~~usually~~ usually he was required to have had finished high-school.

Cook

The Quartermaster as a rule had better food than the Army. A greater emphasis, because of this, was put on the purveyance resp. its preparation - cooking. The distribution of meals was done according with the requirements of the service.

The picking up of raw material, its preparation and distribution as well as the cleaning of utensils, kitchen and the mess-hall was the duty of the cooks under the supervision of the service-leader store-keeper and the felsen. At every T.i.P. 2 men were appointed cooks from among the troops. Their duty was:

- The picking up of raw material for cooking daily (according to menu)
- preparation and serving of breakfast, lunch, dinner and night-supplements.
- maintenance of the kitchen and the mess-hall care of the utensils.
- tidying duty, the length of which was determined by the CO. usually one of the cooks was on 4 hrs. duty daily.

One of the appointed cooks at the T.i.P. had to have attended the 6 wk. cook's course. These courses were entertained by the Headquarters or/and the supply authorities of the districts.

- c. Az anyagi nyilvántartások vezetését a Szol-
dalat Vezetővel közösen végezték.
- d. A havi nagyveteléseken résztvett.
- e. Hatarorizeti naponként 4 óra szolgálatot
teljesített. (Mordon, kutató, ellenőrző szolg.)

A Raktár-kezelő minden esetben sorozott hataror volt. (Al-
talában megkövetelték a gimnáziumi érettségit.)

Szakács

A Hatarorser a Honvedse nál jobb elélmezési állapotban an-
teszesült. Ezen ezért nagyobb gondot fordítottak az elélmezésre,
valamint az elöljárók elkészítésére, -fozására. Az étel kiszolga-
las a vegrehajto-szolgalathoz igazodott.

Az ételnek nyers állapotban való felvetelése, elkészítése,
kiszolgálása, valamint az evoeszközök, edények, a konyha es ebédhely-
ségek rendbentartása a Szolgalatvezető ~~és~~ a Raktárkezelő es az E-
szegsegügyi felcser ellenőrzése mellett a szakácsok kötelessége volt.
F.E.P.-enkent 2 szakácsot lehetett a legenysegből szakácsnak al-
kalmazni. Munkájukat négy pontban foglalhatjuk össze:

- a. Naponként a különbozo etelek főzéshez való
felvetelése. (munka szerint)
- b. Reggeli, ebéd, vacsora es éjjeli-pótlékok
elkészítése es kiszolgálása.
- c. Konyha es ebédhelységek karbantartása.
Evoeszközök es edények gondozása.
- d. Vegrehajto szolgalat ellátása. A szolgalatuk
idejét a parancsnok szabta meg. Altalaban
minden hatarorizeti napon az egyik szakács
4 óra szolgálatot teljesített.

A F.E.P.-ek 2 szakácsa közül az egyiknek el kellett a hat-
hetes Szakácsstanfolyamot végeznie.

A Szakácsstanfolyamokat a Foparancsnokság vagy a különbozo
Kerületek Hadtap szervei tartották Benn.

Armorer: the special servicing and part replacement of the arms at the T.I.P. fell ^{the} ~~the~~ duties of the armorer.

Their duty can be detailed as follows. jointly

- a. continuous inspection of the arms, together with the service leads
- b. repair of injured arms
- c. the "shooting in" and repair of arms at the shootings.
- d. bodyguard duties.

The armorer of the T.I.P. was enlisted men. They received their armorer training at the armorer courses at the seats of the Bodyguard districts. On the other hand they had to be skilled locksmiths.

Automobile driver: the drivers who belonged to the personnel of the T.I.P. received their chauffeur training either in civilian or military driving schools. The chauffeur's duty was the driving, maintenance and repair of the vehicle - part of the unit. The vehicles had to be in working order all the time. The drivers did not put on bodyguarding duty, or only exceptionally so.

Felcer (health officer)

The health work at the T.I.P. was done by the felcer, an enlisted soldier. His duty was

- a. to supply the unit with bandages, first-aid kits and diverse medicines.
- b. he took a sample of the food at each meal
- c. he kept in touch with the physician at the seat of the T.I.P. (within the socialized med. system.)

Fegyvermester

A F.E.P.-ek fegyvereinek szakszeru javitasat (alkatresz cserék) fegyvermesterekkel vezettettek.

Feladatukat az alábbi pontokban lehet reszletezni:

- a. Az egység fegyvereinek a Szolgálatvezetővel való allando ellenorzése.
- b. Sérült fegyverek javitása.
- c. Lovaszteken a fegyverek belovese es javitása.
- d. Vegrehajo szolgálat ellatasa.

A F.E.P.-ek fegyvermesteri sorozott hatarorok voltak. Fegyvermesteri kikepzesuket a Hataror Keruleték szekhelyein levo Fegyvermesterektol kaptak, viszont feltetlenul szukseges volt, hogy polgari lakatos kepesitessel rendelkezzen.

Gepkocsivezeto

A F.E.P.-ek szelhelyi allomanyaba tartozo Gepkocsivezetok kepesitesulet vagy polgari Gepkocsivezetoi tanfolyamokon vagy katonai tanfolyamokon nyertek. A Gepkocsivezeto kotelessege volt az egység Gepkocsijanak uzeneltetese, Gondozasa es javitasa. A rabizott Gepkocsinak allandoan hadihasznalhatonak kellett lenni. A Gepkocsivezetok vegrehajo szolgálatot nem vagy csak kiveteles esetben teljesitettek.

Egeszsegugy Felcser

Minden F.E.P. egy sorozott egeszsegugyi felcserrel vezettette az egeszsegugyi munkakat. A Felcser feladata volt:

- a. Kotszerekkel, sebkoto zo csomagokkal es kulonbozo gyógyszerekkel ellatni az egységet.
- b. Minden etkezeskor etelmintat vett a kiosztásra kerulo etelekbol.
- c. Kapcsolatot tartott a F.E.P.-nek az Sz.T.K. orvosaval.

(up)

- d. at the shooting he ^{provided for} ~~lost~~ the protective measures to be put into effect
- e. he took care of the medical and logistic material of the unit.
- f. he was a bodyguard duty.

Telephone operators

The heavy traffic TIP's Telephone Centers were ~~not~~ operated by these specially trained operators. 7 soldiers were trained locally to work these heavily overloaded centers and to acquire skills in this duty. They were an alternate 24 hr. duty. During this time they maintained the communications of the TIP staff at least maintained and repaired the instruments and the center itself. During ~~their~~ duty they used the evening name Palmaria. Occasionally they were put on 4 hr. cada, investigation resp. surveillance duty.

Teletype operators

The high volume TIP's sent a part of their communications through teletypes and the lists a channel to high authorities. These TIP's had one set of teletypes each. Each teletype unit was operated by 2 specially trained teletype operators. These received their training at the Bodyguard Signal Nco School at Badlight. They were a 24 hr. duty at a time. Their schedule was

- a. to provide for the continuous working order of the instruments.
- b. accurate and immediate transmission of the news material as well as receipts
- c. keeping of the receipt or copy and receipt of the material
- d. absolute secrecy
- e. total passivity in the centers maintained by the Bodyguard Signal School of Badlight (where they got their classification took e.g. excellent teletype operators)
- f. Occasionally they were put a 4 hr. bodyguard duty (but only during their 24 hrs. off)

- d. Loveszettel alkalmazással betartatta az egészségügyi előintézkedéseket.
- e. Gondozta az egyes egészségügyi anyagait és eszközeit.
- f. Vegrehajto szolgálatot látott el.

Telefon-központ Kezelők

A nagyforgalmú F.E.P.-ek telefonközpontjait a nagy igénybevétel miatt nem az ügyeleti szolgálat kezelte. Ezek a központok a nagy forgalmuk miatt több hozzátartozó kivántak, ezért két határozott begyakorlással kiképezték kezelőikre. Munkájukat 24 órás váltással végezték. Emellett az idő állást lebonyolították a F.E.P. hírközlések egy részét, valamint karbantartották az egyes telefon készülékeit és maradt a központot. Szolgálati idejük alatt használták a Fedonev táblázatát. Időközönként 4 óra ellenőrző, mutató vagy kordon szolgálatot teljesítettek.

Geptavíró Kezelők

A nagyforgalmú F.E.P.-ek hírközlésük egy részét, valamint a személyforgalomról készített jegyzetek tartalmát geptavíron közölték a magasabb egységekhez. Ezek a F.E.P.-ek egy-egy geptavíróval rendelkeztek. Mindennemű geptavíró üzemeltetést és karbantartást 2 szakképzett Geptavíró Kezelővel végeztették. Ezek a speciális kiképzésüket az Ady-ligeti Hataror Híradó Tiszthelyettes Iskola nyújtotta. Munkájukat 24 órás szolgálat-tétellel látta el. Feladataikat alábbiak szerint végezték:

- a. A geptavíró állandó jelleget használható szöveg biztossága.
- b. A hírvagy közlésnek pontos és azonnali vegrehajtása, valamint a leadott anyag nyugtáztatása és nyugtázása.
- c. A közölt hírvagy nyugtájának vagy másodpéldányának és nyugtájának megőrzése.

- d. A szigoruan titkos jelleg fenntartasa.
- e. Az Ady-ligeti Hataror Hirdo Tiszthelyettes Iskola által letesített gøptaviro versenyeken valo részve-
tel. (Itt nyertek osztalyzasukat is pl: Kivalo Gøptav-
irasz.)
- f. Egyes esetekben hataror'zeti naponként 4 ora vegre-
hajto szolncslatot teljesitettek. (Csak a 24 oras szor-
had ido alatt.)

POOR ORIGINALTHE BORDERGUARDS OF THE MINISTRY OF INTERIOR.MEANS:

In this chapter I will discuss certain preventive measures carried into effect by the Border Guards as well as the means, which made guarding of the borders more likely to be successful by making the approach to and the crossing of the borders more difficult of achievement.

Measures designed to keep order in territories adjacent to the border.

These measures effected civilian and military personnel alike and regulated and limited the activities of the people. These measures defined who may or may not approach the border, to what extent (15km.-s 500m-s 50m-s) and with what vehicle.

During the years 1950-51 individuals and families who have shown their antipathy toward the communist regime were removed from border-areas, while the remaining population was closely watched and spied upon (see: Borderguard Force: Reconnoitre Section)

One of the effective ways of reaching the border was with the aid of the local farmers. To put an end to privately owned and cultivated farms 15 km-s from the border, Government owned farms and so called T. SZ.-s or Producer's Co-operatives were formed. One measure made effective in 1950 specified that those who preferred to cultivate their own land could do so provided they gave up the farm-land on the border and exchanged it for land already in government possession away from the border. In this way one of the effective ways of reaching the border was blocked.

The population in the vicinity of the border was forbidden to leave settled areas after dark, or to use vehicles to approach the border without permission to do so from the authorities.

The restricted border areas were:

Until spring 1956 areas adjacent to the Yugoslav border. After this time, only the western border areas, that is the territories adjacent to the Austro-Hungarian border were subject to the above restrictions.

POOR ORIGINAL

2

In areas 15km-s from the border only such persons were allowed to stay who had upon their person a permit from the Police Force of the Interior Ministry, allowing them to temporarily stay in the border zone or to enter the zone once or more than once. Only persons who lived in the 15km-s wide border-zone had permanent zone permits. Such a permit was stamped upon the right page of the person's identification booklet, and signed by the authorized representative of the Ministry of Interior. This may be described as follows: On the left hand side page there was a large arabic number two, showing that the owner of said identification booklet had permission to stay in the 15 km wide border zone. The stamp used for the authorization of such permit shown the county, the political district, the town or village, the date of the issuance of said permit and finally the readable signature of the one who issued it. The bearer of this permit was not allowed to go as close as 500m-s to the border in the territory of the County mentioned in the permit. The permit was subject to withdrawal. For the purposes of temporary work that needed to be done along the border within the 500m wide strip the Commanding Officer of the Borderguard-Outpost concerned, could give temporary entrance permit.

Seldom was there a private residence to be found inside this 500 m wide strip, in some cases though there were whole settled areas directly adjacent to the border. Persons who had in their possession entrance permits into the 500 m zone had to report in at the Outpost C.O. twice daily (in the morning and in the evening) who carefully scrutinized their papers and identity, and then notified the guards on duty by telephone ordering them to expect and carefully watch the person or group. With a 500 m zone permit the person was allowed to go as close as 50 m to the border. It was customary to make such permit effective for one or two days only. When a permanent entrance permit was issued for the 500 m zone, it too was stamped into the personal identification booklet of the bearer; with the difference that in the left hand side page, instead of the arabic numeral two an arabic numeral one was to be found. Only border-guards on patrol duty were allowed to enter the 50 m wide zone this side the border. Being found here was considered as attempted border-violation and was punishable.

POOR ORIGINAL

3

by Courts. Guards were ordered to arrest and take in to the Outpost whomever they would find here. If within one of these border zones both military personnel and civilians had to show identification papers to the guards.

Permit was necessary to go to border waters such as Lake Ferto, for the purposes of fishing or cutting reed. These permits were either for "Border-water fishing" or "Border-water reed cutting". Both could be issued by the Outpost Commander if recommended by the Town-Council. The permit was valid for a whole season. In cases of abuse or misuse the permit was withdrawn and the deed regarded as punishable offence. From time to time (two or three times in a year) hunters could obtain entrance permits into the 500 m zone for the purposes of hunting. One or two of the guards were assigned to such groups for accompaniment. At any other occasion civilian or military personnel could remain in the 500 m zone only for the purposes of doing some needed work, if accompanied by a borderguard.

Without special entrance-permits the following persons had the right to stay in the 15 km wide border-zone, or had the right to approach the border:

1. The president and members of the Cabinet Council.
2. The Secretary or the members of the Party's Central Directorate.
3. Ministers.
4. The particular District's representative to the Parliament.
5. At certain specified places those who had visas. Persons who had visas in their possession could remain for the minimum length of time in the border zone, they were not allowed to stop over or stay there.

In any case however even the above mentioned had to identify themselves to the guards on patrol duty.

Borderguard personnel if away from the station of their own unit also needed permit or leave-order authority.

POOR ORIGINAL

The building of technical barriers was started in 1948 along the Yugoslav border and continued in 1949 along the Austro-Hungarian border. These barriers were to serve a moral as well as a military objective. The first was aimed at the moral intimidation of those who contemplated border-violation the second was to hinder physically those who actually attempted to cross them.

The reinforced technical barriers consisted of two, that is three sections. In the first row were the technical barriers, in the second the various mine-fields, in the third the barrier wire-system.

The technical barriers were placed two to three meters this side the border. In two rows pine poles (150-160 cm above ground) were placed opposite one another 250 cm distance between them and barbed wire stretched upon them in such a way as to make it very difficult to go across it, and in any case very time consuming. Every pole was held in place and supported by two other poles, one placed two meters to the right the other two meters to the left of the row at 90 degree angle to the row of poles and barbed wire lines. Five rows of barbed wire were stretched on each row of poles.

Parallel with this barrier on a twenty meters wide strip of land tread-mines and trip mines were scattered. At critical points where border-violations were more frequent than elsewhere (example: Hegvesholom) the technical barrier was further reinforced; on the twelve meter wide stretch of land parallel to the mine-field trip-wire colonies were placed, that is trip-wire mines. In other words besides the double rows of barbed wire barrier and the mine field where the mines exploded when stepped or stumbled upon an additional trip wire mine system was placed to make the crossing over even more insurmountable.

Track-zone

In order to determine the place, the time and the direction of the (attempted or successful) bordercrossing along the mine-fields a 10 m wide track zone was to be found. The ground in this zone was cultivated, and kept in such crumbling condition that would make clear track-determination possible.

POOR ORIGINAL

5

zation certificate in order to be allowed to stay in a border-zone area. Soldiers could stay within the 15 km wide border zone with permit or leave authorization certificate for the particular area.

It was the duty of every citizen inside the 15 km border zone to keep the enforced "Order along the Border". The enforcement of this was the duty of the Borderguard-unit. In order to maintain this order the Border guards performed the following procedure:

(a) they inspected the drivers and passengers of vehicles that travelled on roads that lay inland from the border, in order to make sure of their identity.

(b) Borderguards inspected passengers of trains (checked their papers) that travelled toward or parallel the border. (Example: Hegyeshalom-Szombathely route and back Győr-Sopron route and back etc.,)

(c) They inspected the identification papers of the persons who worked on fields either government or privately owned, which lay outside the 500 m zone but close to the border.

(d) Reconnoitre units kept account of the activities of everyone who resided inside the border-zones. (see: B. Force: Battalion District and Reconnoitre Sections and their work)

In the enforcement of the order along the border it was the duty of the Borderguard personnel to stay clear of violations in the course of identification paper examination or abuse of any kind.

Reinforced technical barriers :

Until the summer of 1956 technical barriers were used along the border to make border-guarding easier. During the summer of 1956 most of these barriers were taken up. All such barriers would have been removed however the events of October 1956 in Hungary put an end to this intention. The Communist dictatorship now once more feels the need of Hungary's enforced isolation from the western nations.

POOR ORIGINAL

6

Following track evaluation 24 hours after a border-violation, the tracks were erased on the track-zone. Where the terrain was flat machines were used to keep the track-zone in proper condition, while on hilly or marshy terrain man-power was employed. Only Outpost Commanders had the right to put foot on the track-zone, if they had a good enough reason for so doing.

Elevated Watch and Guard-towers:

With the help of elevated towers the border was sealed off and made almost hole-proof. By using the elevated guard-towers a single borderguard on patrol duty could take care of a 600-800 m long border section. At the request of the District - the Battalion - or the Outpost-Commander, the Borderguard Engineering Division built the elevated towers at specified places.

In general these towers were 10 meters high above ground (from 8 to 12 m-s). The towers were built upon pine-wood poles, were equipped with port-holes and look-out windows. The borderguard on patrol duty was able to watch and fire at the same time. The ladder leading up to the tower was camouflaged and the changing of guards was thus not obvious. Every tower was equipped with a telephone and a map sketch to aid the guard in keeping himself properly oriented. By means of the telephone he could contact the Outpost Commander and through him the Battalion and/or the District Commander, or Headquarters. He could read off the map in the tower the exact location of the particular tower in relation to the other towers, and relative to the Outpost. From here the guard was to keep under observation the elevated and more significant points of the enemy (!) territory, the other side the border, so that if necessary he may give accurate description of it to the Outpost C.O. The exact distance from the tower of points that were to be kept under observation from here was given on the map sketch. (Example: The railroad station on the Austrian side is northward 500 m-s from the watch tower. The Austrian Police Force Barracks are 1500 m-s northeastward from the watchtower.)

POOR ORIGINAL

7

The borderguard was ordered to approach and leave the elevated towers concealed and under cover.

Telephones along the border:

In order to orient and guide the borderguards on duty the Outpost established reference-points in each border section. Near every reference-point (5-10 m-s from it) a hidden telephone apparatus was placed. When the reference point was one of the elevated towers, then of course the telephone was in the tower. In other cases the telephone apparatus was built in a 30 cm high concrete block, in such a way that when the door of it or the cover was opened by the patrol (by means of a key and a special "pipe-key") three electric plug openings became visible. The three plug openings were placed so as to form a ninety degree angle. The guard on patrol-duty carried a telephone receiver. If he plugged in his receiver in horizontal direction he got connected with the guard on duty at the Outpost, whereas if he plugged in his receiver in a vertical direction he could be called by the guard-on duty at the Outpost, at any time with a buzzing sound. The Outpost C.O. gave orders and instructed specifically every guard on duty by way of telephone. These phones were most important though when on alarm or when border incidents occurred.

signal-apparatus!

The signal apparatus in use by the guards were:

1. Flare signals;
2. Noise-signals
3. Halasi-type electric signals.

With the use of these signaling devices one guard could patrol as large a section of the border at night as he could during daytime. the signal-apparatus! would indicate when a person or persons

POOR ORIGINAL

were approaching the border, it would show where such persons were located, in what direction ~~they were~~ did they go, and would possibly show how many they were. The most frequently used were the flare-signals. The flare-colors indicated the direction in which the border violators were traveling, where they were at present and how many they were. The flare-firing apparatus' were fastened to 50 cm high pine-poles. Two such apparatus' were fastened to other with ~~them~~ wires upon in such a way that contact with the wires, the wire itself pushed out the safety-spring which in turn would cause the flare apparatus to fire up the signal. In the light of the flare the guard could see where and how many the border-violators were. In order to determine the direction ~~toward which~~ the border-violators were travelling the flare-signal apparatus were placed in three rows and the flare-color of each row was different. For example; the row closest to the border was red the one in the middle white and the one on this side yellow. If the border violation wanted to go out of the country the order of flare colors ^{signals} would be the reverse of the color sequence were he to attempt ~~come~~ in.

These signals were either placed for the whole season of summer or winter, in which case the Outpost C.O. ordered the Outpost guard in charge of flare-signals to place them in position, specified, or in many cases the guard on duty would place them along the 300-600m border section in his charge, at dusk and take them up at dawn. The flare-signal apparatus were continuous and camouflaged and even in the daytime difficult to spot. In most cases if the guard on duty placed the flare-signals he would place only one row of it and take up the row at ~~the end of~~ dawn or whenever on his duty time ended.

It should be mentioned here that the guards used flare-pistols to light up the terrain when necessary and in the absence of telephones as communication signals. If for some reason the guard on duty could not establish contact with the Outpost via telephone he then would use flare-signals previously agreed upon, to convey his message. For example: 3 red flare signals - unpunished border violation occurred. 2 red and 1 yellow - border-violator was captured, - 3 yellow - additional guards are needed. 2 yellow 1 red - unpunished border-violation toward out of the country occurred. 4 red - armed provocation.

POOR ORIGINAL

9

Noise-signal apparatus' devices

Where flare signals could cause fire (near wheat field or in woody areas) noise-signal mechanisms were used. These mechanisms were generally made by the Outpost and placed in position by them. Very simple operation it was. Empty cans were soldered then filled with gravel and tied to thin but strong wire. The wire was stretched 3 to 4 feet high from tree to tree in woody areas, across every path ~~break~~ and road to obstruct traffic. The cans were soldered so that they may not be shiny and obvious in sun light and in moon-lit nights. Such noise-signal devices were used by the following Outposts: Muck, Hermes, (in the Szron woody areas) Kószeg, in the Kószeg-Irottko mountain area, Keresztkuti, Hetforrasi and Stayerhazai Outposts. These outpost used flare-signals too in every case. These noise-making devices were not changed or replaced by new ones as long as they proved useful.

Halasi-type electric signals:

When previously warned to anticipate border-violation at a certain place on the border the Halasi-type electric signaling apparatus was used that is placed there overnight. The guard on duty usually held the apparatus in hand or in front of him in order to notice the signal immediately. The apparatus consisted of two electric bulbs mounted, in a box that was the frame of the electric field and of two contact wires one to the right the other to the left. In the given place the guard would stretch the two contact wires 20-30 cm-s above the ground, one to his left the other to his right. Then if the wire was contacted or jerked by anyone on either side the bulb on the side in question would lite up. This device was used mostly ^{only} in exceptional cases.

Track and guard-dogs

Track and guard-dogs were used to make border-violation even more difficult, and to chase the violator after the attempt. In the Districts on the Austro-hungarian border each Outpost had two guard-dogs with two dog-leaders; every battalion headquarters owned two track-dogs and had two trackdog leaders and every District Hdqtrs. owned 3-5 track and guard dogs and were assigned their trainers. It was the duty of the trainers and their dogs to (in some cases) discover border violators.

POOR ORIGINAL

10

to track them down and capture them. The trainers were trained at the Dunakeszi-Alagi Trainer-School. (see Borderguard: Strength, Hdqtr Here they raised and trained the German shepherd puppies. The track-dogs were trained exclusively for tracking. They were capable of tracing and tracking down the violator, and when it came to capture they helped the guard by hindering the violator in his ability to fight. The guard dogs too were taught to follow up tracks however their training was concentrated more on spotting and chasing. Every out-post had guard-dogs.

Every guard who performed border-patrol duty, every dog trainer and his dog had to go yearly for a two month training period to the Dunakeszi-Alagi Training School, and was obliged to participate in daily practice exercises. (tracking and struggle with the violator Every dog-trainer assigned to the outpost performed 6 hours of border-patrol duty with his dog daily.

Border-patrol horses

Every Borderguard unit had horses at its disposal. They were used for border-patrol and transportation purposes. These horses were trained at the Kiskunhalasi ^{Every} Trooper-Training School.

BELUGMINI SZTERIUMI HATAROR SEG.E S Z K O Z E I :

Ezen fejezet alatt a B.M.Hatarorseg olyan megelőző intézkedéseit (pl:Hatarmenti rend) és védelmi tárgyait tárgyalom, amelyek megnehezítették a határ megközelítést, valamint a határon való áthaladást, ugyanekkor megkönnyítették a Hatarorseg ellenorzo tevékenységét.

A Hatarmenti Rend: Megszobta a határ mellett élő polgári lakosság és katonai egyének megőrzését. Meghatározta, hogy bizonyos távolságokra (15 km. 500 m. 50 m.) ki közeletheti meg a határt és ezeken a közlekedést és a közlekedő eszközök használatát korlátozták. Ezért az itt élő polgári lakosság közül akik a kommunista kormányzattal szemben antipatiát nyilvánítottak 1950-51 folyamán eltávolították a határközeléből és a zitt maradtakat pedig felderítők útján ellenőrizték és szemlétartották. (Lásd a Hatarorseg Erői:Kerület Felderítő Csztaly.) A Hatarhoz közelebbi települések (15 km.) lakóinak földmunka-utalajdonát Termelő Szövetkezetek (T. Sz.) alakításával és Állami Gazdaságok létesítésével igyekeztek megszüntetni. A továbbra is egyéniül gazdálkodók földjeit az 1950-tól érvényben lévő társítási rendelkezés alapján a határtól tovább eső állami tartalom földjeivel cserélték ki. Ezzel megszüntették a határ megközelítésének egyik ilyen gyakorlati módját. (Gazdálkodók segítségével.) Továbbá a Hatarmenti-rend biztosította, hogy a Hatar-savban lévő települések lakói széttelepedés után a határ fele nem hagyhatták el a lakott területet, valamint megjarmukkal a határt megközelíteni csak előzetes engedéllyel lehetett.

Elvonható Hatar-savok: 1950 tavaszra a déli (Jugoszláv) határon is, 1956 tavaszra csak a nyugati (Osztrák) határon voltak érvényben a hatarsavok. Ez abból állt, hogy a határt 15 km-es sávban csak a B.M. Államrendorseg által kiadott allando, (a hatarsavból való végleges kiköltözésig vagy visszavonásig) ideiglenes, többszori és évszervi belépésre jogosító engedéllyel lehetett megközelíteni. Az allando hatarsav engedéllyel csak a 15 km-es hatarsavban lakók

rendelkeztek. Ezt a személyazonossági igazolvány nyolcadik oldalára belyegezték be, töltötték ki és aláírta a kiállítást eszközöz B.M. beosztott. A belyegző feltüntette a megyét, járást, városát, községet, a kiállítási dátumot a kiállítást eszközöz olvasható aláírást és a baloldalon egy nagy arab kettős (2) volt látható ami azt jelképezte, hogy a 15 km.-es határsávban tartozhat a tulajdonosa. Ezzel az igazolvánnyal a határt az illeto megye területén 500 m.-ig meg lehetett közelíteni. Az igazolvány visszavonható volt. 500 m.-en belül való határmegközelítésre engedélyt az illeto ors parancsnoka adhatott időszakai munkát elvégzésére. Határlakások ezen a távolságon belül csak kivételes esetben voltak vagy ha egy egész település közvetlenül a határral volt felelő. A 500 m.-es határmegközelítési engedéllyel csak napközben lehetett a határt megközelíteni és ennek később az befejeztével az illeto ös parancsnoknál kellett a csoport vezetőjének jelentkezni aki meggyozodott az egyének személyazonosságáról eseten pedig értesítette telefonon a határon szolgálókat teljesítő járőröket a csoport érkezésére és szemmel tartására. Az 500 m.-es határmegközelítési engedéllyel a határt 10 m.-ig lehetett megközelíteni. Általában csak rövid időre, - 1-2 napra -, voltak ki de akik alacsony jelleggel rendelkeztek vele azoknak a személyi igazolványukba föl volt tüntetve ugyanúgy mint a 15 km.-es határmegközelítési engedély csak a baloldalon lévő arab kettős helyett egy arab egyes volt látható. A határt 50 m.-en belül csak a határon járőröknek volt joguk megközelíteni. Bárki ha ugyan ezt cselekedte köteles volt a járőr orizetbe venni és az orsre elállítani. Ez a cselekedet már határsértés megkísérlésnek számított és bürokratikusan büntetendő volt.

A különböző határsávokban tartózkodó katonai és polgári egyének kötelesek voltak a határon belül bármely tagjának (szolgálatban vagy szolgálaton kívül egyaránt) igazolni magukat.

A határvizeken (pl: Fertő tó) halászással vagy nádvagással foglalkozó polgári egyéneknek külön "Határvízi halászati engedély" vagy "Engedély határvízi nádvagásra" elnevezésű engedélyek megszerzésére volt szükségük. Mindkét okmányt a helyi illető-

segu Községi Tanács javaslata alapján az ottlévo őrs parancsnoka adta ki egy-egy idenyre. Visszaes esetben az engedelyt tulajdonosától megvontak ugyszinten a tulajdonost bíróság elé állítottak. Időszakonként (evenként atlag 2-3 alkalommal) engedelyt adtak a határ megközelítésére vadászoknak (500 m.-en belül) de ilyenkor egy vagy két járort vezényelték a vadászok mellé kísérettel. Más alkalmakkor al polgári vagy katonai egyenek csak határon járór kísérettel közelíthettek meg a határt 500 m.-en belül munkájuk elvégzésére.

Külön engedely nélkül az alábbi egyeneknek lehetett a 15 km.-es határsavban tartozkodni, ill. a határt megközelíteni:

1. A Minisztertanács elnökeinek és tanácsjainak.
2. A Part Központi Vez. titkara és tanácsjainak.
3. Minisztereknek.
4. Az illeto terület Országgyűlési képviselője.
5. Utlevellel rendelkezők. (meghatározott helyen)

Az utlevellel rendelkezők csak az utazáshoz szükséges legközelebb ideig tartozkodhattak a határsavban és nem volt szabad a határsavban megállniuk. Mind az öt pontban feltüntetett egyenek kötelesek voltak személyazonosságukat igazolni a Határorség bármely tájjának vagy járójának. Határon egyenek a nem saját egyenük székelyen a határsavban tartozkodhattak menetlevellel vagy szabadságolási igazolvánnyal. Honvéd egyenek szinten menetlevellel és szabadságolási igazolvánnyal tartozkodhattak a 15 km.-es határsavban levo azon helyekben hova a menetlevellel vagy a szabadságolási igazolvány szolt.

A Határmenti Rend betartása minden katonai és polgári egyeneké aki a 15 km.-es határsavban tartozkodott kötelesege volt. A Határmenti Rend betartatása a Határorség egyeneinek feladata volt. Ezen feladat érdekében a Határorség az alábbi pontok szerint járt el: a. A határtól távolabb eső forgalmas és kevesbbé forgalmas utakon közlekedo egyenek, fogatolt járművek és különböző gépjárművek utasainak személyazonossági ellenőrzése.

b. A határ fele vagy mellett közlekedo személyvo-

hatok utasítva személyazonosági ellenőrzése. Pl: Hegyeshalom-Komárom és viszont, Hegyeshalom-Szombathely és viszont, Győr-Sopron és viszont stb.

c. A határhoz közelebb az 500 m.-es határsáv-
ból meg kívül eső állami és magántulajdonban lévő földet-
terülő polgári épületek személyazonosági ellenőrzése.

d. Felderítő helyzetben a határ menti lakosság
minden egyes tagjának ellenőrzése. (Lásd: A Hatoság Eroi, Ke-
relet és Zászlóalj felderítő osztályok munkája.)

A Határmenti Rend betartása a Hatoság minden egyes
tagjának a kötelessége volt azért, hogy ellenőrző tevékeny-
ségük folyamán, valamint azon kívül egyaránt a különböző vissza-
élésektől magukat távol tartottak.

Megerősített műszaki-zarak

Műszaki zarak 1956 nyaraig voltak használatban a Hátország ellenőrző és védelmi munkájának megkönnyítésére. 1956 nyarán ezen műszaki-zarak nagyrészt felszámoltak. A megmaradt szorványos műszaki-zaraszek eltávolítására is sor került volna ha az 1956 októberi bekövetkezése arra nem kényszeríti a kommunista diktatúrát, hogy Magyarországot a lehető legérosszabb intézkedésekkel a nyugati államtól ismét elzárja.

A műszaki-zarak építését a Jugoszláv-magyar határon kezdték meg 1948 folyamán majd 1949-ben ugyanezt cselekedtek az osztrák-magyar határon is. Feladatuk volt a határon való áthaladás fizikai megnehezítése és a határsértési szándékkal rendelkező erkölcsi megfélemlítése. Jelentő szerepet tettek, erkölcsi és katonai volt.

A megerősített műszaki-zarak 2 ill. 3 részből állottak. Először az úgynevezett műszaki-zar, második különböző aknamező építések, harmadik a buktató drót rendszer.

A műszaki zarak közvetlen a határvonaltól 2-3 méterre a hazai kezdődött, kettős sorban elhelyezett fenyőfás szlopokra erősített szögdrót húzókkal úgy, hogy azon keresztül jutni minél körülményesebb legyen és hosszú időt vegyen igénybe. A zar fenyőoszlopainak a földből kiálló része 150-160 cm. a két szembenlévő oszlop egymástól való távolsága 250 cm. volt. Az oszlopok etoldalt földbe vert karkokhoz voltak erősítve. (feszítve) Ez a feszítés a zar mindkét oldalán 2-2 m.-t vett igénybe. Az oszlopokon a szögdrót 5-sorosan volt alkalmazva. Ezután a műszaki zarral párhuzamosan cca. 20 m. széles aknamező volt gyereken telepítve taposó és botlódrotos aknákkal. Súlyterületeken ahol határsértés surun előfordult (pl: Hegyeshalom) a határsértők mozgásának megnehezítésére az aknamezővel párhuzamosan cca. 12 m. széles savban buktatódrót telepítéseket is alkalmaztak. A buktatódrót telepítések közel botlódrotos aknákkal voltak ellátva. Tehát a határon való áthaladást kívülről befelé a kettős drótsorony az aknamező és súlyterületeken meg a buktató drótsorony is akadályozta.

Nyomsav

A határvonalon való illegális átlépések, határsértések ellenőrzésére, valamint a határsértés irányak, idejének és a határsértők számanak megállapítását tette lehetővé. A nyomsavot az öknételepítésekkel párhuzamosan készítették úgy hogy a földet cc. 10 m. szélesen porhanyóssa megmunkálták (szántották vagy kapálták ezután fő asszal vagy gereblevel elsimították) úgy hogy az azon való keresztulhatolás alkalmával a nyomok világosan ki-
vehetőek legyenek. Határsértés alkalmával a nyomokat kiértékelésük után 24 órával eltávolították. A nyomsav használható sága megkövetelte az időnkénti nyomsav porhanyítását. Ezt általában sík terepen gepékkel, hegyek és vízenyos területekkel kezéssel végezték. A nyomsavra való tekintettel az országparancsnoknak volt jó a indokolt esetben.

Magasfi Figyelők (Hafi)

A határvonal és a helyeségi terület egy-egy szobáskénti lezárására ill. a legras megkönnyítésére, valamint a tájékozódás elősegítésére szolgált. A magasfi figyelők használatával egy-egy jóról cca. 600-800 m.-és határszélészt tudott festetesen lezárni. A magasfi figyelőket a Hataron Huszaki egységek építették a Kerületparancsnok, a Zászlóaljparancsnok ez az illeto országparancsnok által kijelölt helyeken. A magasfigyelők fölből kialakított részé általában 10 m. volt. (6-12 m.-ig) Mivel a figyelőt nagy fonyóterendából aszalt lábat építették úgy hogy megfelelő löréséken és kemény falakon a figyelés és tüzelet a szolgálatot teljesítő hataron egyaránt el tudja látni. A magasfigyelőbe letérni lehetett feljutni. Ez általában zöld fenyőgallyakkal el-
alcozták, hogy a figyelőben történt váltást ne lehessen látni. Minden magasfigyelőben volt egy határmenti telefonkészulek és egy térképvaslat a tájékozódás elősegítésére. A telefonnal bármikor érintkezésbe lehetett az országparancsnokkal, ezen keresztül pedig a zászlóalj ill. kerület parancsnoksággal. A térképvaslat pedig

fel tunte a magasfigyelonek a hatarszakaszon valo felvegi helyet, a szomszeds magasfigyeldt, az orsot, ezeknek a magasfigyeltol valo tavolsagat, valamint az ellenseges oldal fontosabb vagy kieledobb pontjait, azert hogy a magasfigyeloben szolgaltatot teljesito jaror az ellenseges területen eszlelt barnilyen jellegu eszreveteleirol pontos tajekoztatast es helyszinleirast adhasson az orsparancnoknak. Ezen pontoknak a magasfigyeltol valo pontos tavolsagait is fel tuntek a torlepvaslatra. (pl: az osztrak vasutallomas eszaki iranyban 500 m.-re van a magasfigyeltol, az osztrak esendor laktanya 1500 m. eszak-keleti iranyban) A magasfigyelt az odavezonyelt jarornek minden esetben rejtve es fedve kellett megkozeltetnie.

Hatarmenti telefon keszulekek

A Hataron orsok jaroneik elirazitassanak es ezek tajekozodassanak megkomnyitesere az orsok hatarszakaszait es helysegi teruletiket vonatkozas pontokkal lattak el. Minden vonatkozas ponthoz egeszen kozel (cca. 5-10 m.) egy rejtett telefonkeszulek volt beepitve. Ha a vonatkozas ponton magasfigyelo volt akkor a telefonkeszuleket abban helyeztek el. A telefonkeszulek (nem a mafiben) egy cca. 30 cm. magas betonoszlopban levo szekrenybe volt beepitve ugy, hogyha ennek ajtajat es fedolappjat a jaror kinyitotta (kulcs es specialis csokulcs igenybevetelével) akkor 3 konktor nyilas volt latnato. Ez a 3 konktor nyilas derekszobben volt elhelyezve. Ha a jaror a nala levo telefonkegylonak a konktorat vizszintes iranyban a konktor nyilasba tette azonnal az or ugyeleti szolgaltata erintkezesbe lepett vele. Ha pedig ugyanezt a telefonkegylot ill. konktorat a fu goleges nyilasokba helyezte akkor a jarort az orugyeleti szolgaltat barnikor hugo jellel a telefonhasznaltara kerhette. A hatarmenti telefonkeszulekek utjan adott utasitasokat az orsparancnok minden szolgaltatban levo jarornek, de jelento seguk riadok es egyebb hataresemenyek alkalmaval volt a legnagyobb.

Jelzőkészülékek

A Hatarország által alkalmazott jelzőkészülékeket három csoportra oszthatjuk. Mígpedig a : Raketajelzők

Zörgőkészülékek

Hélesi fele elektromos jelző.

A jelzőkészülékek segítségével egy járőr éjszakai időben is ugyanakkora határszakaszt tudott lezárni mint nappal. A jelzőkészülékekkel meg lehetett állapítani a határvonalhoz közeledő egyen vagy egyenlő tartozékos helyet, haladásának irányát s esetleg létszámukat is. A lövegkarakban elhelyezett jelzőkészülék a -

Raketa jelzők voltak. Különböző színeikkel követhetővé tenni engedték a határsértők haladási irányára, pillanatnyi tartózkodási helyükre és létszámukra. A raketa-jelzők rövid 50 cm.-es fegyvercsőbe erősített raketa (jelzőtöltet) elszórt készülékekből állottak. Két ilyen készüléket vékony dróttal úgy kötötték össze, hogy a dróthoz erősítve a drót kihúzza a biztosító csapószert és ezáltal az utószeg a raketa (jelzőtöltet) gyújtószála utva elszórt a betöltött jelzőkészüléket. A felrobbanó raketa fegyver mellett a járőr megállapíthatja, hogy hol hányan tartózkodnak. A határsértők haladási irányának megállapítására ezeket a jelzőkészülékeket három sorban telepítették s a különböző sorokban lévő raketa-készülékek színeik voltak. Pl: a határ fele eső sor piros a közepes fehér s a belső sor sárga raketa-készülékek voltak. Ha tehát először a piros színű majd a fehér és sárga színű jelzők ott ahol a határsértők befelé történt. Természetes ha az ellátva történt akkor a határsértők kifelé irányult.

Ezeket a jelzőket telepítették állandó jelleggel pl: egy egész telre vagy néhány füstszárra, vagy igen sok esetben a járőr maga telepítette alkonyatkor és szürkés felszökés napfelkelte után. A raketa-jelzőket állandó jelleggel pl: egy teli időszakra az országban mindenütt által kijelölt helyeken az orosz raketa telepítője telepítette. Ezek a telepítések összefüggések és terepszínek voltak, felvezetni ezen jelzőket még nappali időben is nehéz volt. A járőrök csak a rajukbizott cca. 300-600 m.-es határszakaszon telepítették egy éjszakai időszakokra raketa-jelzőket majdnem minden esetben csak

egy sorosan. Ezeket a szolgálatuk lejártakor vagy vilárolásokkor felszedték.

Itt kell megemlíteni, hogy a járőrök szintén használtak távvezényelést vagy híradást (telefon hálózatban) jelzőpisztolyból felvett rakétákat. Ha a járőr nem tudott valaki ólnál fogva telefonon érintkezni az orssal akkor előre megállapított rakéta jelekkel tudatta az ors orsnevel közölnivalókat. Például: 3 piros rakéta-büntetlen határsértés befelé,

2 piros és 1 sárga - Határsértés elfogás történt,

3 sárga - Tartalék járőrök kerék,

2 sárga 1 piros - Büntetlen határsértés kifelé,

4 piros - Fegyveres provokáció.

Zorgokészülékek:

Zorgokészüléket főleg olyan helyeken alkalmazták ahol a rakétajelzők tüzet okozhattak. (gabonatablak, erdő c-lombo s részek) A zorgokészüléket általában maguk az orsok állították elő és telepítették az előre kijelölt helyeikre. Eloállításuk igen egyszerű volt. Egeszen vékony de erős drótbuzalra kavicsokkal ellátott konzervdobozokat fűzték s ezeket az erdő s esernyes határszél aszokon általában derékmagasságban fak és bokrok törzseihez függesztették elzárva velük az orsok járható utakat. S hogy a zorgokészülékek a napfénytől és a holdfénytől ne csillogjanak előzőleg tüz fölött bekormozták az egész jelző ill. zorgokészüléket. Ilyen jelzőket használt (a rakétajelzők mellett) a Muck-i és Hernes-i ors a Sproni Hegyek erdő s vidékein, valamint a Koszeri Hegység (Irottko) Kereszthuti, Hetforrasi és Steyerhaza-i orsai. Ugyanezen orsok azonban rakétajelzőket is alkalmaztak minden esetben. A zorgokészüléket hosszabb idő szakokra telepítették. Altaban elhasználóiasig.

Halasi fele elektromos jelzők:

Elore jelzett határsértési akciók várható irányába telepítették egy-egy éjszakai időtartamra. Ez a keszu-

lek elnevezését készítője neve után kapta. Ket világitó kórte foglalatából elektromos tálcák keretéből (az egész készüléknek a doboza) és érintő drótaiból állott. Mivel a készülék a járort tartotta a kezében vagy helyezte maga elé, hogy a jelzést azonnal észrevehesse, érintődrótjait pedig az előre kijelölt helyeken tole jobbra és balra a földtől 20-30 cm. távolságra ki-feszítette. Ha a drótot láb al vagy bármely testrészével valaki megérintette, a baloldali vagy jobboldali kórte meggyulladt aszerint, hogy a baloldali vagy jobboldali drótot érintették.

A Halasi félé jelzót csak kivételes esetekben alkalmazták.

Nyomozó és járorkutyák

A határon való áthaladás megnehezítésére, valamint ezen események megtörténte után a határsértő vagy sértők elfozására járort ill. nyomozó kutyákat használtak. Határonszeg. Nyugati viszonylatban (a magyar-osztrák határ kerületei) minden órá 2 járort kutyával és 2 kutyavezetővel, minden zászlóalj székhely 2 nyomozó kutyával és 2 kutyavezetővel, minden körület székhely pedig 3-5 nyomozó és járort kutyával, valamint ezek vezetőivel (tréner) végzettette a határsértők alkalmazzeru felügyeletét, az ererutet ment-határsértők nyomonkövetését, (addig míg a körület v. a zászlóalj nyomozó kutyája meg nem érkezik) elfozását, valamint elfogását.

A kutyák vezetői (trénerai) a Dunakeszi-Alagi Tréner Iskola nyertek speciális kiképzésüket (lásd, Horsey, Erol. Fopk.-saj) s ott itt neveltek a rajtkbizott helyek felügyeletét nyomozó ill. járorkutyákra. A nyomozó kutyákat kizárólag nyomonkövetésére treniroztak. Ezek a nyomozó kutyák hosszú ideig képesek voltak a határsértő vagy határsértők nyomán haladni és az elfogásnál a járort ezen eseményeknek végrehajtásakor nagyban segítettek, a határsértő minden módon való hargkeptelemectetelevel. A járort kutyák szinten képesek voltak nyomonkövetni de trenirozasuk

Főleg figyelésre és üldözésre korlátozódott. Az orsók minden esetben járőr kutyákkal rendelkeztek.

A végrehajto-szolgálatot teljesítő járőr és nyomozó kutya-vezetők a rajukbizott kutyával évente 2 hónapos továbbképzésen (Dunakeszi-Alagón) és mindennapos gyakorlaton (nyomkövetés, határsértővel való harc stb.) vettek részt. Minden kutya vezető (orsón) napi 6 óra szolgálatot teljesített a kutyaival együtt.

Járőr lovak

A Hatarország minden egysége rendelkezett lovakkal. A lovakat használták járőrzésre és szállításra (eszközök és erők szállítására). A lovak trenírozását a Kiskunhalasi Lovaskepző Iskola vezette. *(+ frászeset m angliok to here)*

A Hatarország egységei min írt szükség szerint voltak ellátva járőr lovakkal. Rendes körülmények között minden ors 4 hamos és 2 járőr loval rendelkezett. A hamos lovakat az ors erőknek eszközeinek és fegyverzetének szállítására használták. A járőrlovak a parancsnok ellenőrző tevékenységnek megkönnyítésére, határsértők üldözése és a helységi területek okmányellenőrző járőreinek segítése érdekében hatótávolságuk növelésére, használtak. A járőrlovak jelentőse szerepét súlyponti területeken volt mindig a legnagyobb, itt a helységi területekben tartózkodók ellenőrzésére és utak lezárására használtak. Ilyen esetekben a Hatarország Főparancsnoka utasítására a súlyterület orsot 20-30 járőrloval láttak el és végzettettek ezek használatával a fokozott ellenőrző tevékenységet. (Pl: 1954-ben Kosszegi Zászlóalj Zsirai Ors. A Zsirai Ors területén a határsértők oly nagy számban ismétlődtek 1954 elején, hogy a Főparancsnok 30 járőrlovat rendelt ezen ors munkájának megkönnyítésére. Az ors ezután minden utat mely a határvonal fele vezetett lovasjárőreivel elzárattott s így elérték azt, hogy a határsértők nagy részét már a helységi területekben elfogták. A lovasjárőrök folyták el a Zsirai ors területén működő embercsempeszt is ugyanebben az időben.)

Buildings and Banachs of the Chaplas Badeprand (1)

The buildings of the Badeprand may be classified in two ways:

- I. According to their usage
- II. - - - - - build

From the point of view of usage the following may be discerned:

- (1) ^{General} Headquarters buildings
- (2) District seats
- (3) Battalion seats
- (4) Seats of units and small units
- (5) Temporary tent-camps.
- (6) Training centers
- (7) Banachs of units in training

From the viewpoint of building they may be classified as follows:

(1) Buildings erected before '49 and originally serving different purpose.

(2) Those erected after '49 to cover the specific demands of the Badeprand (latter were built after Soviet plans and models and served the special purpose of badepranding.) E.G. the building of the district, unit, subunit and training centers.

(1)

Chapter

A Hatarorseg epuletei es elhelyezesi korletei:

A Hatarorseg epuleteit ketfele keppen osztalyoztak:

I. Alkalmazasuk es igenybeveteluk szerint,

II. Epitesuk szerint.

Alkalmazasuk es igenybeveteluk szerint megkulonboztethetunk,

1. Foparancsnoksagi epuleteket,
2. Kerulet szekhelyekeet,
3. Zaszloalj szekhelyeket,
4. Orsok es kisorsok szekhelyei,
5. Ideiglenes satortaborok,
6. Kikepzo szekhelyek,
7. Trenirozo egysegek epuletei.

Epitesuk szerint megkulonboztethetunk,

1. Az 1949 elott epített mas celokra készült epuletek,
2. Az 1949 utan, kizarolag a hatarorzes specialis feladatanak vegrehajtasara epített (szovjet példak es eredmények alapján) epuletek. Kerulet, Ors, Kisors es Kikepzo egysegek epuletei.

(1)

I. From the point of usage,

(2)

(1) General Headquarters building.. (Budapest, Kuvósvölgyi ut Manner's building)

The buildings of Headquarters were erected before '49. (Their original function: cloister). These buildings could be as the directing center of the Borderguard after extensive alterations only.

These structures contained the offices of the Command in Chief, offices of the diverse ~~branches~~ departments at headquarters, bands, barracks, doctors' offices, transition barracks, military and civilian jail, kitchen and mess hall, store-rooms, machine shops, garages, stables, cellars, radio-telephone, teletype centers and other accommodations.

(2) District-seat buildings

The district seats were chosen on the basis of their distance from the base, the prevailing condition of the highways, the availability of good roads leading the battalions and units. Thus each district seat has been established in a town, from where the pertaining base-section could be reached at best road condition, within the shortest time.

(2)

I. Alkalmazasuk szerint,

1. Foparancsnoksagi epuletek, (Budapest Huvosvolgyi ut, Manreza epulet.)

A Foparancsnoksag epuletei 1949 elott epultek. (Rendeltetesuk szerint apaca zarda.) Ezeket az epuleteket csak atalakitas utan tudtak a Hatar-orseg irányito szekhelyeul alkalmazni.

A Foparancsnoksag epuletei magukba foglaltak a Foparancsnok es a foparancsnoksag kulonbozo osztalyainak irodahelysegeit, kulturhelysegeket, le- genysegi korleteket, orvosi rendelot, atvornlasi X korleteket, orszobakat, katonai es polgari fogdat, konyha es ebeldohelysegeket, raktarhelysegeket, gepjarmujavitot, garazsokat, istallokat, pinceket, radio, telefon, geptaviro kozpontokat es mas egyeb helysegeket.

2. Kerulet szekhelyek epuletei:

A kerulet szekhelyek megvalasztasat a hatarhoz valo tavolsaga, valamint az utviszonyoka Kerulet- tol a kerulet saszlaljaihoz es orseihez, hataroz- tak meg. Tehat minden Kerulet szekhelyt olyan va- rosba telepitettek ahonnan a hozzatartozo hatarvo-

2.

(2)

(3)

But as in case of enemy attack it was the district's duty to help out the attacked battalions and its units it was inadvisable to establish the district seat too close to the border so to run the risk of capture or being cut off from its battalions resp. units. So the district seats were chosen with great care at those locations where an attack was to be expected - according to the communist ideology.

The development of the Borderguard in Hungary was started in 1948 simultaneously with the accession to power of the communist regime and with the expulsion of Yugoslavia from the Soviet Block. At that time, the Hungary-Yugoslavia border being the most important one, the first district seats were established in the South. Immediately afterwards construction was continued along the Austro-Hungarian frontier.

These buildings (district seat buildings) were planned and constructed after Soviet plans and experiences. (There was only minimal difference among these ~~district~~ district seat buildings erected after '48)

(3)

nalat a legjobb utviszonyok mellett a legro-
 videbb ido alatt meg lehetett közelíteni. De
 mivel ellenseges tamadas eseten a Kerulet
 lett volna hivatott elsosorban a megtamadott
 orsok ill. zaszloaljok segitsegere sietni,
 nem lehetett a Kerulet szekhelyeket a hatarvo-
 nalhoz tul közel elhelyezni, nehogy egy tamadas
 folyamán a Keruletet el lehessen foglalni vagy
 az orseitől es zaszloaljaitól elzarni. A Kerulet
 szekhelyeket tehát nagy korultekintessel valasz-
 tottak meg az olyan hatarszakaszokon ahol a kom-
 munista ideologia szerint tamadast lehetett
 varni. 1948-ban a Kommunista Kormany hatalomra
 jutasaval es Jugoszlavianak a Szovjet Tombbol
 valo kilepesevel kezdodott meg Magyarorszagon
 a Hatarorseg kifejlesztese. Ebben az idoben mi-
 vel a magyar-jugoszlav hatar volt a sulyterulet
 így tehát itt epitettek az első új kerulet szek-
 helyeket. Közvetlen az ezt követő idoszakban az
 osztrak-magyar hataron folytattak az epítkezese-
 ket.

Ezeket az epuleteket (Kerulet szekhelyeket)
 mind szovjet példák es tapasztalatok alapján
 tervezték es epitettek. (Egy-egy ilyen 1948
 után epített kerulet szekhely epuletei kö-
 zött csak egészen kis elteres volt.)

3

- These district seats were composed of (4) the following buildings:
- Proper headquarters and departmental offices
  - Living quarters and recreational room for the troops being in service
  - Transit barracks for troops and officers with large capacity
  - Store-rooms
  - Diverse maintenance and repair-shops
  - Doctor's office and sick wards
  - Machinery center (water pumps, sewage-disposer etc.)
  - Guards-rooms
  - Immediately adjoining the District seat buildings apartments for officers and NCO's
  - Diverse cells (sub-ground level) rooms
  - Stables

Each district was composed of the buildings mentioned above. District seat buildings constructed after '49 were practically identical even in detail, so this type of district seat can be well studied on the attached map-sketch on the District Headquarters of the Border Guard of the Ministry of Interior at Coima.

(Buildings erected after '49 were built of ^(Border guard) brick and steel reinforced concrete elements. The main walls were 38 cm thick made of small sized bricks, dividing walls were 12 cm thick and the roof-structure was ^{made of} prefabricated steel-reinforced concrete logs with brick bars (!))

(4)

Ezek az újonnan épült Kerület székhelyek a következő épületekből tevődtek

össze:

- a. Megkelelő parancsnoksági és szakosztályi irodahelységek,
- b. Lakó és szórakozó helységek az itt szolgálatot teljesítő le-
genységnek.
- c. Nagy befogadóképességű legénységi és tiszti átvonulási korle-
tek.
- d. Raktárhelységek.
- e. Különböző karbantartó és javító műhelyek.
- f. Orvosi rendelő és gyengélkedő szobák.
- g. Gépházak. (vízszivattyúk, szennyvízelvezítők stb.)
- h. Orszobák.
- j. Közvetlen a Kerület székhely mellett tiszti és továbbszolgáló
tiszthelyettesi lakások.
- k. Különböző pincehelységek.
- l. Istallók.

Minden Kerület székhely a fent felsorolt épületekből tevődött össze.

Az 1949-ben és után épített kerület székhelyek épületei majdnem teljes egészükben megegyeztek egymással, ezért a csatolt B.M. Hatarország Kerület Parancsnokság Csorna térképvázlatán az ilyen típusú kerület székhelyek tanulmányozhatók.

(Az 1948 után épített Hatarorségi épületek tégla- és vasbeton elemekből készültek, 38 cm. vastag kisméretű tégla- és vasbeton szerkezeti főfalak, 12 cm. vastag válaszfalak és elölgartott vasbeton gerenda-téglatalcas födémek.)

4.

4

Buildings of the Bataria seat.

(8)

The Bataria seats of the Border Guard of the Ministry of Interior usually were located in Border-Police barracks erected between the 2 world-wars. As a result they did not always meet the requirements and consequently all were rebuilt and ^{re}installed according to demand during the course of usage.

The barracks i.e. the Bataria-seats were always situated ^{separately} from the district ^{seats} nearer to the border (usually 5-15 km.)

They had the following buildings

- ① Headquarters building w.r. section
- ② Barracks for the ^{of it} reserve platoon and the Bataria staff. Transition quarters.
- ③ ~~Motors~~ Auto repair shops and garages
- ④ Various workshops
- ⑤ Store-rooms
- ⑥ Stables
- ⑦ Other rooms

(This part I do not understand even in Hungary. The essence of it is that the upper structures were made of wood and were highly inflammable and dangerous).

(5)

Zaszloalj szekhelyek epuletei:

A B.M.Hatarorseg Zaszloalj szekhelyei altalaban a ket vilagaboru kozotti idoszakban epített Hatarvadasz laktanyakban voltak elhelyezve. A zaszloaljak epuletei tehat nem minden esetben ~~feleltek~~ feleltek meg a kivanalmaknak ezert a hasznalat folyamán mindenegyus ilyen szekhelyet át-epitettek s így rendeztek be a feladatnak megfeleloen.

A zaszloaljak epuletei vagyis a zaszloalj szekhelyek mindig a Kerulet-től a hatar fele ill. a hatarvonálhoz közelebb (általában 5-15 km.-re a hatarvonalától) voltak elhelyezve.

A zaszloalj szekhelyek az alábbi epuletekből tevődtek össze:

1. Parancsnoksági epulet ill. epuletresz.
2. A Tartalek szakasz es a zaszloalj torzs elhelyezési korletei : Atvomlasi korletek.
3. Gepjarmu javito es garazsok.
4. Különböző mhelyek.
5. Rakatar helysegek.
6. Istallok.
7. Egyebb helysegek.

(A két Vilagaboru közötti idoszakban epült hatarorsegi epuletek szinte kizarólag tomor egetett tegla szerkezeti fofalakkal, az emeletes epuletek acélgerendas vagy monolit vasbeton fodemmel, a kisebb feszta-volsagu emeletes es földszintes epuletek fagerendas fodemekkel es valamennyi fa fedelszekekkel, egetett oserep vagy aszbeszt-cement pala hejazattal készült. A fa fedelszekek es fodemek tuzveszelyessege közismert volt. Tuzbiztos anyagokkal való kicserelésükre azonban nem került sor meg az át-epitkezések során sem.)

5

Buildings of the Units

⑥

The effectiveness of the borderguarding service rested with the Units of the Borderguard as the immediate policing was their duty, so their placement was of importance. As a result beginning with '49 the majority of Units was located in barracks ^{newly} constructed in accordance with Soviet experiences, along the Southern and Western (Austro-Hungarian and Yugoslav-Hungarian) borders. The location for the buildings of a Unit was chosen on the following viewpoints.

① It should be situated in the center of the border-section of the Unit, 1.5-2 km from the border.

② It should have a good road leading to the barracks and/or the district.

③ The light-signs used along its section should be clearly seen by the sentry from the close spot (the barracks). (It usually was built on an elevation)

These Unit quarters built after '40-'45 could hold 60 troops and the pertaining number of officers and NCOs. (At times of border activity it could accommodate 40 more men at most)

The main building contained the follow-

ing rooms:
Headquarters office, service-rooms,

⑥

Orsok epuletei:

A Hatarorseg vegrehajto szolgalatanak ellatasa szempontjabol az ors epuleteknek. A kozvetlen hatarorzessel u.i. az Orsok foglalkoztak. Eppen ezért 1949 kezdodoen a deli (Jugoszlav - Magyar) es a nyugati (Osztrak * Magyar) hataron az orsok tulnyomo tobbseget ujjonnan epített szovjet tapasztalatok alapjan keszult ors epuletekben helyeztek el. Az ors epuletek helyenek megvalasztasat az alabbiak szerint vegztek:

1. Lehetoleg az illeto ors hatarszakaszanak koeppontjaban a hatarvonaltol 1,5-2 km. tavolsagban fekudjon.
2. Jo bekotoutja legyen a zaszloalj ill. a kerulet fele.
3. A megvalasztott helyrol (az ors szekhelyerol) a hozzatartozo hatarszakaszon alkalmazott fenyjelzeseket az ors orszeme zavartamul tudja eszlelni. (Lehetoseg szerint magaslatra epitettek.)

Ezek a szempontok voltak az iranyadok a Hatarorseg szempontjabol az Ors epuletek helyeinek megvalasztasaban.

Az 1948-49 utan epített orsok befogado kepessege 60 legenysegi (hataresemenyek alkalmazaval mod volt meg legfeljebb 40 fo elhelyezesere) allomanyu fore es a hozzájuk tartozo tisztak es tiszthelyettesekre voltak meretezve.

Az orsok epuletei:

1. Focpulet. (a focpulet ezeket a helsegeket tartalmazta; Parancsnoksagi irodahelysegek, szolgalati helysegek

6.

⑦

dining room, recreation room, room
for cleaning and maintenance of arms,
storage rooms and barracks.

(cistern and lookout - part)

- ① Cleaning and decontaminating accommoda-
tion for the troops
- ② Stable
- ③ Well
- ④ Ammunition dump
- ⑤ 2 officer's apartments

Since 'up-'ing the location and planning,
resp. construction of the buildings of the
unit remained unchanged. Those construction
built before 'up' were gradually demolished
and new ones were erected instead.

⑦

ebedlo, kulturhelyseg , fegyvertisztito es karbantarto helysegek
kulonbozo raktarhelysegek, es a legehységi korletek helysegei.
(Viztorony es kilato.)

2. Tisztalkodo es fertotlenito helysegek a szemelyi allomany re-
szere.

3. Istallok es kocsik szinek.

4. Pince.

5. Loszerraktar.

6. Ket tiszti lakas.

Az ors epuletek elhelyezese es epitese 1948-49-tol kezdodoen teljes mertek-
ben meggyeztek. Az 1948 elott epult orsepuleteket fokozatosan lebontottak
es helyettuk uj ors epuleteket letesitettek.

7

7.

Kisorsok epuletei:

A Hatarorseg azon orsei melyek sulyterületen fekudtek s nehez te-
repviszonyokkal rendelkezo nagy hatarszakaszuk volt a B.M.Hatarorseg Fe-
parancsnokanak rendelkezese alapjan kisorsot szerveztek.

Ezeket a kisorokat az esetek nagy tobbsegeben kozvetlen a hatar
kozeleben fekvő regi gazdasagi (farmer) epuletekben helyeztek el. Ha ilyen
nem volt ugy az ors vagy a zaszloalj a saját kereten belül epített egy
erre a celra alkalmas helyseget. A kisorsok epuletei egy irodahelyseget,
legenysegi korletet, fegyverkarbantartó helyseget es egy ugyeleti helyse-
tartalmaztak. Hozzátartozott még egy istálló epulet.

A kisorokat minden esetben az alantás parancsnokságok (zaszlo-
alj vagy ors parancsnokság) felügyelete mellett tervezték es építették
ezért sose voltak azonos méretűek es befogadókepeségük is különbözött.

Ideiglenes satortaborok:

A Hatarorseg egyes helyeken ideiglenessen elhelyezett egysége-
ket úgynevezett satortaborokban. (Általában orsok epuleteinek az épít-
kezese alatt.) Ezek a satortaborok számos helyen az ors epuleteket
helyettesítették rövidebb vagy hosszabb ideig de sose tovább tavasztol-
oszig terjedő időszaknál.

A satortaborok satai tartalmaztak a parancsnoki irodát, ügyele-
tes helyseget, legenysegi korletetket, raktarakat es istállóepuleteket.

Kikepző egységek épületei:

A Hatarország a személyi állományának az időszakonkénti feltöltését a saját kereten belül végezte. (Kivétel: kepeztek a tabornokok és a főtisztek akik a kiképzésüket ill. továbbképzésüket a Szovjetunióban nyerték.) Ennek a munkának a végrehajtására kiképző egységeket létesítettek és tartottak fenn a Hatarország kereten belül. A kiképző egységeket vagy a két Világháború közötti időszakban készült laktanyaépületekben (pl: Soproni) vagy pedig 1948-49 után épített határon kiképző laktanyákban helyezték el. (pl: Nagyatádi)

A kiképző egységek épületei minden esetben a következő helységekből állottak:

1. Az egység parancsnokságának és az egységet ellátó torzsának iroda ill. iroda és raktárhelységei.

2. Nagy kiterjedésű (500-1500 főig) legényeségi korlétek.

3. Szolgálati helységek.

4. Szórakozó és kulturális helységek, valamint oktató helységek.

5. Különböző karbantartó és javító műhelyek.

6. Orvosi rendelő és gyengélkedők.

7. Gépjármű javító és garázsok.

8. Gépházák.

9. Irtások és szinek.

10. Fedett lóter.

11. Helységek esetleges nehezebb fegyverek részere. (aknavetok, panceltoro agyuk stb.)

12. Egyéb helységek.

Minden kiképzőegység rendelkezett még tornateremmel vagy e helyett szabadterei sportpályával.

Trenirozo egysegek epulete:

A Hatarorseg trenirozo egysege a Kiskunhalasi lovaszkepzo es jaror-
lo trenirozo iskola volt. Ezenkivul resztvett az Alagi Belugyminiszteri-
umi jaror, nyomozo es orkutya trenirozo iskola fenntartasaban. Az elhelye-
zesi korleteket azonban csak a Kiskunhalasi Lovaszkepzo iskolának bizto-
sitotta.

A Kiskunhalasi Lovaszkepzo Iskola epuleti 1948 elott a ket Vilag-
haboru kozott epultek. Ezek az epuletek magukba foglaltak a parancsnoksa-
gi irodahelysegeket, kulonbozo szolgalmati helysegeket, legenysegi korlete-
ket, szorakozo, kultur es oktatohelysegeket, raktarakat, gepfazakat, istallo-
kat, kovacsnehelyt (patkolo es gyogykovacs nehely) es lovardat, valamint
egyeb helysegeket.

A Hatarorseg trenirozo egysegeinek epuletiről reszletesebb felvi-
lagositast adni nem tudok mivel ismereteim erre nem terjednek ki.

Chapter

Híradó eszközök:

Communication instruments

Az eredményes hatarorzes egyik fo követelmenye volt, hogy a Hatarorseg zavartalanul mukodo megbizhato hirkozlo eszkozokkal rendelkezzenek.

1956 nyaran a Hatarorseg hirkozlesre, telefont, géptavíró, radiót és futár-~~postát~~ postát használták.

A Hatarország legáltalánosabban használt hirkozlo eszköze a telefon volt. A Hatarorseg minden egyes egysége telefonon összeköttetést tudott teremteni az összes fölöttes parancsnokságával a főparancsnokságig, valamint a Magyar Posta központjain keresztül minden polgari és állami szervvel. A telefon-összeköttetést az alábbiak szerint építették ki. A Hatarorseg főparancsnokság telefon központja közvetlen vonalú összeköttetéssel rendelkezett a 11 Hatarőr Kerület telefon központjaival, a kikepző egységek telefon központjaival és a trenírozó egységek telefon központjaival. (***) Ezeknek az egységeknek a telefon központjain keresztül pedig az ezen egységek alá rendelt alegységekkel tudott összeköttetésbe lépni. Például: A Főparancsnok telefon összeköttetést kért a Csornai Kerület Soproni Zászlóaljának Mucki őrsével, akkor a Főparancsnok ¹⁹⁵⁶ telefon központjára/erőinkezésbe lépett a Csornai kerület telefon központjával. Csorna biztosította a vonalat a Soproni Zászlóalj telefon központjaig, a Soproni Zászlóalj telefonközpontja pedig kapcsolta a Mucki őrs központját.

**A B.M. Hatarorseg Főparancsnokság közvetlen vonallal rendelkezett az állami közigazgatási szervek felé és minden karhatalmi szerv parancsnoksága felé az ún. Közvetlen Titkos Állami telefonon.

(1)

Tehat az egyes egységeknek és alapegységeknek a telefon hálózata léposözetesen volt kiegészítve főntről a Főparancsnokságtól lefele, úgy hogy a Főparancsnokság központja minden alá rendelt önálló egységgel bármikor érkezésbe tudott lépni és ezeken keresztül az alacsonyabb egységekkel is. Például: A Főparancsnokság bármikor érkezésbe tudott lépni az alá rendelt 11 Kerület közül akár melyikkel és ez a Kerület biztosítani tudta az összeköttetést a zászlóaljai ill. orsei és kisorssei fele.

A Főparancsnokság alá rendelt egységeknek egymással azonban nem minden esetben volt közvetlen összeköttetésük csak a Főparancsnokság telefonközpontjain keresztül. Például: ha a Csornai Kerület telefonon akart érkező az Orosházi Kerülettel, akkor először a Főparancsnokságot hívta és az kapcsolta az Orosházi kerület telefonközpontját. Eloffordult azonban, hogy az egymással szomszédos egységek (kerületek) rendelkeztek közvetlen telefon összeköttetéssel. (pl. Csorna-Győr) Az egységek alá rendelt alacsonyabb szinten csak a magasabb egység telefonközpontjain keresztül tudtak egymással érkező. Például: a Muck-i őrs a szomszédos Hermes-i őrsel (mindkettő alacsonyabb) csak a Soproni Zászlóalj telefonközpontjain keresztül tudott érkező. Ez a körülmény bizonyos mértékben lassította az egységek közötti kapcsolat létesítés gyorsaságát, de sosem volt ennek a gyakorlatban nagyobb hátránya. Viszont bizonyos fokú hátrány származott ebből a hang erősenek a csökkenésével. Ezt a hangerő csökkenést erősen a csökkenésével küzdötték le.

Például: ha a Hegyeshalmi F.E.P. telefon összeköttetést kért a Nyírbatori Kerülettel akkor a F.E.P. központja kapcsolta a Győri Kerületet, Győr kapcsolta Budapestet és Budapest biztosította a Nyírbatori vonalat.

2.

Ilyen távolság mellett a telefon beszélgetés erősítés nélkül majdnem lehetetlen volt, ezért a Hegyeshalmi F.E.P. kérésére a Győri Kerület érindkezésbe lépett a Győrben lévő erősítő állomással. Ezután a hírközlés zavartalanul működött. Az erősítő állomások minden esetben a Magyar Posta tulajdonát képezték, s ennek a polgári szervnek a kezelésében is állottak.

A Hatarország telefon hálózatának kiépítését a B.M. hataror Híradó egységek végezték. A karbantartásról, javításról és bővítésről (Kiszélesítésről) is ezen szerv gondoskodott. A karbantartó, javító és építőeszközöket a Hatarország Hadtáp szervei szerezték be a B.M. Anyagi és Technikai Főosztálytól. A telefon központok és készülékek részben a Magyar Posta ill. a Hatarország tulajdonát képezték.

A Hatarország tulajdonát képezték a kisorsok és orsok alközpontjai és telefon készülékei.

A Magyar Posta tulajdona volt a Zászlóaljok, Kerületek, különböző egységek és a Főparancsnokság telefon központjai és készülékei. A tulajdonjogtól eltekintve minden esetben a Hatarország kezelésében állottak. (üzemeltetés, fenntartás)

A telefon vonalak építői, karbantartói és javítói, valamint a telefon központkezelői (kivéve az orsok és kisorsok alközpontjainak kezelőit) minden esetben elvégezték az Ady-ligeti (Budapest) Hataror Híradó iskolát vagy a Hataror Híradó tiszthelyettes iskolát ugyan ott. A továbbszolgálo híradó tiszthelyettesektől és a híradó tisztektől megkivánták a polgári telefonépítői vagy szerelői szakképzettséget és begyakoroltságot is a többi hataror tovább szolgálo tiszthelyestestől és tiszttől eltérően. A legénysegi és sor tiszthelyettes állományuktól nem

koveteltek meg az elokepzettseget. A legenysegi allomanyu ~~hiradokat~~ a bevemulas utan 2-3 het mulva onkentes jelentkezes alapján ~~talogattak ki.~~ A jelentkezoeket Budapest Ady-ligeten kepeztek ki telefon vonal epitove vagy telefonkozpont kezelove, valamint telefon szerelo, javito es epitove. Ezen utobbh kepzettseget a Hataror Hirado Tiszthelyettes Iskola novendekai kaptak.

A telefon hasznalata a B.M. Hatarorsegnel:

A B.M. Hatarorseg a telefonon kozolt hiranyagot rendes beszélgetéseken, távmondatokban ill. rejtjelezett távmondatokban adta.

Az elobbi esetben egy parancsnok az alarendeltjenek szoban telefonon keresztul adott parancsot vagy utasította valamilyen feladat végrehajtására ill. az alarendelt kert valamire engedelyt illetve valamilyen parancs végrehajtasarol beszamolt.

Távmondattal formalyaban utasitasokat, foleg gazdasagi es anyagi vonatkozasu parancsokat kozoltek. (távmondatot csak egy magasabb parancsnoksag kuldott az alarendelt egység parancsnokanak vagy mas alarendeltjenek).

Titkos jellegu parancsokat, utasitasokat, vagy Belugyminiszteri rendeleteket rejtjelezett távmondatok alakjaban vagy ha tobb egységnek szolt korozvenyben továbbítottak.

A távmondatot kuldo parancsnoksag parancsnoka ill. a parancsnok megbizotta megszovegezte, rejtjelezte vagy rejtjeleztette a kivant szovegrész a rejtjelezokkal ezutan a kozpontkezelonek atadta továbbítás vegett.

A központ kezelője a szöveget a rendeltetési helyére közvetítette, hol a távmondattal való (titkosított napló a központkezelők kezelésében) rögzítettek. Ezután azonnal átadta a címzettnek aki pontos keltezéssel és aláírásával igazolta a tudomásulvételt és annak időpontját.

A korozvények továbbítása ugyan így történt azzal a különbséggel, hogy egyszerre több egységnek ill. alegységnek közvetítettek.

Mind a távmondatok mind korozvények titkos jelleggel rendelkeztek még akkor is, ha nem rejtjelezett szöveggel továbbítottak. A szövegek tartalma azonban csak akkor volt teljes mértékben érthető ha a telefonbeszélgetés hallgatója tárgyi ismerettséggel rendelkezett. Megnehezítette a telefonbeszélgetések megértését (kiülalloknak, lehallgatoknak) az állomások fedő névvel való ellátása. A fedőnévvel való ellátást fentől lefele a B.M. Hataror Foparancsnokság és a B.M. Hataror Keruletök végezték, úgy hogy a Foparancsnokság ellátta fedőnévvel a közvetlen alárendelt ill. Hataror kerület telefon központjait, a Hataror Tisztviselőiskola a Foti Hataror tisztviselőhelyettes iskola és a legénységi kiképző egységeket. Ezek az egységek pedig az alájuk rendelt alegységeket (főleg orsokot és kisorsokot, mert az iskolák és kiképző egységek nem rendelkeztek alegységekkel) vagyis a Kerület Híradó osztály parancsnoka a kerülethez tartozó zászlóaljakat orsokot és kisorsokot látta el fedőnévvel-tablazattal.

Ezeket a fedőnéveket két hétenként változtatták és a használatuk minden telefon híváskor kötelező volt, kivéve ha a Hatarország valamelyik állomása postai vonalat használt vagy a MP. részeről történt hívás. Ez utóbbi esetben, a posta által hívott egység a hivatalos néven jelentkezett. (pl. Hegyeshalom Hatarország stb.)

(5)

A telefon használata a vagrehajto szolgálatban

A közvetlen határozást az orsok ill. az orsok által kiküldött határozatok végzetek. A járőrök a fény és hangjeleket kiveve minden jelentésüket, keresüket, megfigyelésüket és a határozással kapcsolatos észleléseket az orsparancsnoknak (vagy ors ügyeletésnek) telefonon közölték. Az orsparancsnok ill. az ors ügyeleti szolgálata szinten telefonon tartotta az összeköttetést minden általa kiküldött járőrével.

Az orsparancsnok azonban nem csak a járőrökkel tartotta a kapcsolatot és utasította őket parancsai végrehajtására, hanem az ors életének minden mozzanatáról jelentést tett a feljebbvalóinak. Ez a mindennapos jelentéssel telefonon keresztül történt. A Zászlóalj szinten telefonon keresztül tették meg jelentéseiket a kerületek fele. A hírközlés csupán csak a kerületektől felfelé oszlott meg. (géptávíró és rádió használatával) A kerületektől lefelé a zászlóalj, orsok és kisorsok fele minden hírközlés (kiveve a futarpostát) telefonon bonyolódott le. Kerületektől felfelé a hírközlés egy tekintélyes részét szinten telefonon keresztül közvetítették. A telefon használata a határőrségnél mindennapos volt.

Példák a telefon használatára a Határőrségen belül:

I orson szolgálatott teljesítő járőr megállapítja, hogy határsértés történt befelé, a terepviszonyok kiértékelése után és nyomolvasás után a legközelebbi hátermenti telefonkészülektől jelentést tesz a parancsnoknak

6

minderrol. A parancsnok ezután utasítja a járort a határserto elfogásának eszközleserő vonatkozó harci feladatok végrehajtására. Ezután az ors személyi állományának a riadoztatásával egyidejűleg jelentést tesz a zászlóalj vagy kerület hadműveleti ügyeletesének ill. fontosság szerint magának a zászlóalj vagy kerület parancsnoknak telefonon a határsertesről a határserto valószínű haladásirányáról és a saját elharító ill. felgöngyölítési intézkedéseiről. A későbbiek folyamán minden parancsot telefonon kapották az orsparancsnok és mindenről telefonon tett jelentést a parancsnoknak. (rendes telefon beszélgetés)

2.) A nemzeti ünnepek alkalmával a B.M. Hatarország egysegei erősített szolgálatot láttak el. Az erősített szolgálat megkezdésére és befejezésére a Hataror zászlóaljak, orsok és a kisorsok telefonon kaptak utasítást a felsőbb parancsnokságtól. (Tavmondat vagy rejtjelezett tavmondat)

3.) A B.M. valamelyik karhatalmi szerve korozást adott ki, (valaki felkutatására és elfogására) ha ezt a korozást a Hatarország erőire is kiterjesztették akkor a Hataror egysegeknek a Keruletektől lefele a korozás elrendelésére szóló parancsot és a korozott egyen ill. egyenek személyi adatait, ismertetőjeleit, személyleírást, valamint valószínű mozgási irányát telefonon közölték, tavmondat vagy korozvény formájában. (tavmondat vagy korozvény)

4.) A kerületek a zászlóaljakat a zászlóaljak pedig az orsokat minden hónap első felében anyag és elelem felvetelezésre a kerület ill. a zászlóaljszék helyére berendelték. Ezt a parancsot minden esetben telefonon közölték. (tavmondat)

5.) Ha az orsparancsnokokat a kerület székhelyre továbbképzésre be-

7

rendeltekezett a parancsot rejtjelezve korozveny alakjaban tovabbitottak az orsok fele. (rejtjelezett korozveny.)

6.) A Hatarorseg eroinek atcsoportositasara szolo Foparancsnoksagi parancsot az egysegek ill. alegysegek telefonon kozolt parancsban kaptak meg. (tavmondat illetoleg rejtjelezett tavmondati forma.)

7.) A Hatarorseg tanfolyamaira valo jelenkezesre szolo felhivast ill. parancsot a magasabb egysegek telefonon rejtjelezve vagy rendes szoveggel tovabbitottak az egysegek ill. alegysegek fele. (korozveny ill. rejtjelezett korozveny.)

8

Chapter*Arms and Military Equipment*IX. Fegyverzet és Katonai Felszerelések:

Mivel a Határőrség feladata a Népköztársaság határainak "résmentes" lezárása védelme volt, a feladatnak megfelelően kellett ellátni fegyverzettel és felszereléssel. (A fegyverzettel és felszereléssel való ellátást a B.M. Anyagi és Technikai Főosztálya végezte a neki szakmailag alárendelt Határőr Hadtáp szerveken keresztül. -Lásd Kerület, Zászlóalj, Őrs és F.E.P. Hadtáp parancsnok.)

A fegyverzetnek és felszerelésnek döntő fölényt kellett biztosítani a határsértő vagy határsértők esetleges tüzfegyvereivel szemben. Ellenséges tervszerű határincidens vagy provokáció leküzdésére pedig megfelelő hatákonyságú fegyverzettel és felszereléssel kellett rendelkeznie. Ezeknek az igényeknek a modern gépesített gyalogság rohamosztágainak fegyverzete és felszerelése felelt meg a legjobban.

A járőr fegyverzete:

A járőr minden esetben (akár tiszti, akár legénységi járőr) szál-fegyverrel (géppisztoly, távcsöves puská, puská szuronyal) volt felszerelve. A járőr parancsnok géppisztollyal vagy távcsöves puskával a járőrtárs vagy járőr társak pedig puskával ill. puskával és géppisztollyal voltak felfegyverezve. Ezenkívül esetenként marokfegyverrel (pisztoly, rohamkés) is el lehettek látva.

Ezzel a fegyverzettel géppisztolyhoz 2 tár (2x70 db.) géppisztolytöltény, puskához 12 tár (12x5 db.) puskatöltény volt rendszeresítve. -Pisztoly -tölténnyel való ellátás esetenként változott. (átlag két tár 2 x 7 db. tölténnyel)

①

A fentieket kiegészítette járőrtagonként 2-2 db.kezigranat.

A járőr felszerelése:

a) Az időjárásnak és terepviszonyoknak megfelelő öltözet.

Gsizma vagy hegyászobakancs, lovaglonadrág, ingzubbony, sapka, különböző meleg öltözetek (vatta ruha, posztó kópény, esőkópény, őrbunda) rejtőruhák, (hólepel, tavaszi, őszi rejtőoverall). A rejtőruházat kivételével a fenn felsoroltak hordása a járőrparancsnoktól függött a honvédséggel ellentétben.

b). 1 db.jelzőpisztoly a helyi viszonyoknak megfelelő szimű és mennyiségű jelzőtölténnyel, valamint 2-3 db.világító tölténnyel. (éjszaka terepmegvilágításra)

c). Járőrtagonként 2-2 db.sebkötőcsomag.

d). 1 db.nyomsávellenző lámpa.

e). 1 db.bilinos.

f). A szolgálatnak megfelelő élelem. (feketekávé, tea, szalonna, kenyér)

g). Jegyzetfüzet, ceruza járőrtáskával.

h). 1 db.katonai távosó.

j). 1 db.telefonkagyló vezetékkel és telefon kulccsal ill.csavarkulccsal. (A határmenti telefonkészülékeket csak ezzel a felszereléssel lehetett használni.)

A fentieken kívül esetenként: si, kerékpár, motorkerékpár, ló, kutya.

2

2

Az ors fegyverzete.

Az ors fegyverzete az őrök szervezési létszámának megfelelően (60 fő) volt kiszabva az alábbiak szerint.

2 db. "Gorjunov" mintájú leghuteses géppuska.

4 db. golyoszoro,

4-6 db. távosvespuska,

40 db. puska,

25 db. géppisztoly,

11 db. pisztoly.

Rohamkészek.

Ors loszerkeszlete: Az orsok loszerkeszlete két csoportban volt tagolva, mégpedig "Jarorloszer" és "Karhatalmi loszer". Ez előbbi az ors által kiküldött jarorok minden nap használtak az utóbbit pedig csak felsőbb Kerületparancsnoki utasításra nagyobb határc incidensek vagy provokációk alkalmával lehetett igénybe venni. A loszermennyiségek fegyverenként voltak kiszámítva és rendszeresítve.

Jarorloszer: Géppuskánként 2 rakasz (2x250) géppuskatöltény.

Golyosoronként 9 tár (9x45) töltény.

Puskánként 12 tár (12x5) töltény.

Géppisztolyonként 2 tár (2x70) töltény.

Pisztolyonként 4 tár (4x7) töltény.

Ezt a jarorloszert meg kiegészítette 60x2 db. kezigranat. (120 db.)

Karhatalmi loszer: A karhatalmi loszerreltámany orsonként a jarorloszernek a többszöröse (általában haromszöröse) volt kiegészítve 150-200 db. acelmagvas és 500 (öt száz) db. világító (nyomjelző) tálténnyel. A

karhatalmi loszer ellentetben a járőrloszerrel mindig rak-
tarban lepecsetelve volt tartolva. Használatához súlyos indok
vagy kerületparancsnoki engedélyre volt szükség.

Az ors felszerelése:

- a). Oltozet: az ors letszamanak megfeleloen 2-3 szoros mennyi-
segu ruhazat, valamint egyeb ruhazati felszerelés plusz
3-5 % tartalék.
- b). Az ors letszamanak megfeleloen hatizsak, satorlap, pokroc,
sisak, gyalogsagi aso, gazalarc, kulacs, csajka, evoeszkozok,
elsosegelynyujto felszerelések.
- c). Közlekedési eszközök. 2 hata slo, 4 igaz slo, 6 kocsik, 6 kerekpar.
- d). Hírkozló eszközök.
- e). Egyeb eszközök. (Lásd VIII. fejezet.)

Zaszloalj fegyverzete:

A zaszloaljak fegyverzete ugyanazon fegyverekkel tevodott össze mint
az orsoke a nagyobb letszamanak megfeleloen. Sokkal több volt a sorozatlo-
fegyverek száma így a géppuskake 10 db. a golyósorozok száma pedig 6 db. volt.

Mivel az alaja rendelt 6-8 orsot is a zaszloaljnak kellett elsosor-
ban ellatnia, megfelelo fegyver es loszer tartalekokkal is rendelkezett.

A fegyverek javitasara fegyverkovacs muhelyt tarott fenn.

Tartalekolt kiképzési loszert a zaszloalj es az alarendelt orsok le-
genysegenek a lokikepzesere.

4

4

Jarorloszer keszlete a letszarnak megfeleloen aranyosan nagyobb volt az orsok jarorloszer keszletenel, az egy fore eso jarorloszer ellatmany azonban azonos volt.

Karhatalmi loszerkeszlete az egész zaszloalj es a hozzatartozo orsok fegyverzeterere volt meretezve olyan aranyban mint az orsok karhatalmi loszerellatmánya. (Az egész zaszloalj plusz a hozzatartozo orsok jarorloszer keszletenek haromszorosa.)

Zaszloalj felszerese:

Lenyegben megegyezett az ors felszeresevel azzal a kulonbseggel, hogy nagyobb tartalekokkal rendelkezett, valamint tobb kozlekedesi eszkozzel, hogy az alaja rendelt orsok hatarszakaszat szuksegeg eseten meg tudja kozeliteni ill. erositessel ellatni, a legrovidebb ido alatt. Igy rendes felszeresehez tartozott:

4 db. motorkerekpar,

1 db. személyauto, (jeep)

2 db. $1\frac{1}{2}$ tonnas auto, (weapon carrier)

2 db. $3\frac{1}{2}$ tonnas gepkocsi,

2 db. mozgokonyha.

Hirado eszkozok es egyebb eszkozok, -lasd

VIII. fejezet plusz tablázat.

Kerulet fegyverzete:

Mivel a keruletet es az alajarendelt osszes zaszloaljakat es orsokat onnalloan latta el, a kerulet területen allomasozo osszes hataror szervek fegyverszuksegetenek ketszereset, karhatalmi loszerszuksegetenek

5

5

segletenk pedig haromszorosát tartalekolta.

Jarorlosszer szukseglete a kerulet szekhelyen allomasozo személyi allomanynak megfeleloen volt kiszabva.

A kerulet fegyverzete gyalogsagi egyes, es sorozatlovo, valamint meredekroppalyaju fegyverekbol (pisztoly, puska, geppisztoly, golyoszoro, geppuska, aknaveto) tevodott össze. Ezekbol a fegyverekbol a kerulet az alabbiak szerint volt ellatva.

Pisztollyal minden tiszthelyettes es tiszt rendelkezett, valamint tartalek. Puskaval a legenyseg 70 % rendelkezett plusz tartalek. Geppisztollyal a legenyseg 30 % rendelkezett es azon személyek akik fegyverzete normalis korulmenyek kozott pisztoly volt, plusz tartalek. Tavcsoves puskaval a mesterovok es kivalo lovok rendelkeztek. A nehezebb sorozatlovo (ket ember kezelést igénylo) es meredekroppalyaju fegyverek szama kerületenként az alabbi volt,

30 db. Gorjunov geppuska. (plusz tartalek)

30 db. golyoszoro. (plusz tartalek)

12 db. 75 m/m-es aknaveto.

A fenn felsorolt fegyverzet a kerulet személyi allomanyanak ellatasara volt rendszeresítve míg a tartalek a kerülethez tartozo összes egyes es alegység kíségetesére szolgált.

Az egyes keruleték fegyverszuksegleti normait a Belugyminiszterium ill. maga a minszter hagyta jóva. A keruleték ezen normák alapján a Belugyminiszterium Anyagi es Technikai Fosztalya latta el. A fegyverzet felujitását is ezen szerv vegezte.

6

Kerület felszerelése:

Az egész kerület határörsegeinek felszerelését önállóan végezte, (a fegyverzettel való ellátáshoz hasonlóan) így a Határörsegeknél rendszeresített összes felszerelési tárgykból nagy raktárkészletekkel rendelkezett, amely mindig a tényleges szükséglet többszöröse volt. Emellett különböző szakmuhelyei voltak az összes szükséges karbantartási és javítási (fegyverzet, gépkocsi, telefon, radio, ruházat, kovacs, acs stb.) munkák elvégzésére.

x A felszerelési tereken döntő jelentősége volt a rendelkezésre álló nagyszámú gépkocsi és tehergépkocsi, mely a kerület erejének gyors átcsoportosítását tette lehetővé. Az egyes kerületek az alábbiak szerint voltak gépjárművekkel ellátva: 2 db. 5 tonnas riadó tehergépkocsi,

10 db. $3\frac{1}{2}$ tonnas tehergépkocsi,

6 db. $1\frac{1}{2}$ tonnas weapon carrier,

4 db. jeep,

1 db. $3\frac{1}{2}$ tonnas muhelykocsi,

1 db. $1\frac{1}{2}$ tonnas radiokocsi,

1 db. $1\frac{1}{2}$ tonnas egészségügy kocsi, (mento)

1 db. $1\frac{1}{2}$ tonnas kultur gépkocsi (ellátva mozigeppel, hangszoróval, lemezjátszóval stb.)

10 db. személygépkocsi és

10 db. motorkerékpár.

Ero átcsoportosításra hawználtak a kerület területen lévő 6 db. igas és 6 db. hataslovat is.

7

7.

Ezenkívül géptáviró, telefon és rádió állt rendelkezésre, mely lehetővé tette a leggyorsabb együttműködést a Főparancsnoksággal és minden fegyveres alakulattal.

(Hordozható rádióeszközökkel is rendelkeztek melyeket határeseményekkor használt az egyes működésben lévő csoportok és a kerületparancsnokság összeköttetésének biztosítására.)

A határon lévő akna és akadályrendszer fenntartásához és javításához, valamint bővítéséhez megfelelő anyagkészlettel és eszközökkel rendelkezett.

Orvosi rendeléssel, fertőtlenítővel és állatorvosi rendeléssel szintén fel volt szerelve.

Egy 100 fős sátor táborhoz szükséges anyagkészlettel is rendelkezett.

A fentebb felsorolt fegyverzet és felszerelés a keleti, északi és 1956-ban a déli határon ugyanilyen minőségű volt, azonban a feladatnak megfelelően kisebb számban és kisebb tartalommal.

8

80

Chapter

Cooperating Units and Organs

A Belugyminiszterium Hatarorseg egyuttmukodo szervei:

A Hatarorseg rendeltetesszeru es sikeres mukodese erdekeben minden karhatalmi, honvedsegi, valamint ~~part~~ part, kozigazgatasi es egyeb vallalati es gazdasagi szervek, ugyszinten kozoktatasi es ifjusagi szervek stb. szorossan egyuttmukodtek vele.

A Hatarorseg felettes parancsnoksagan (A B.M.Horseg es Belsokarhatalom Poparancsnoksag.) keresztul hivatalos kapcsolatot tartott fenn a Belsokarhatalommal mint testveralakulataival, mely elsofoku tagogato es segito szerve volt. Ez az egyuttmukodes abban nyilatkozott meg pl. hogy akar egy varhato, akar egy mar bekovetkezett hatarsertes eseten a Belsokarhatalom ha ez szuksegesnek bizonyult "Erot" es "Eszkost" csoportosított át a saját kotelekebol a Hatarorseg kotelekebe. A Bkh. erre a celra területi egysegenkent karhatalmi egysegeket tartott keszenletben. (Az akcio befejeztevel az atcsoportosított eroket természetesen visszavonta.) Ezek a karhatalmi egysegek erre a celra (bandaharora) valamint karhatalmi razziak elvezesere es egyeb karhatalmi teendokre voltak kikepezve. A Belsokarhatalom tehat lenyegeben a Hatarorseg allando tartalakat kepezte igy biztosította azt, hogy a Hatarorseg le tudjon kuzdeni olyan akciokat is melyeket segitseg nelkul nem tudott volna. Mivel mindket alakulatnak kozos foparancsnoksaga volt es mind a Hatarorseg mind a Belsokarhatalom a kozos akciokhoz szukseges kikepzest megkapta a ket fegyveres alakulat egyuttmukodese sikeresnek is bizonyult.

(1)

- 2:

Az együttműködés másik igen fontos része az volt, hogy a Határország felderítoszerveinek a Belsőkarhatalom külföldi és belföldi felderítoszervei határsértések és egyéb a Határország munkájába tartozó akciók felderítésére a legmegszébbmő támogatást és segítséget nyújtott.

Az Államrendőrség szinten testveralakulata volt a Hőrségnek mely illetősegi területen alkalomszerűen működött közre a határsértők felderítése és elfogása érdekében.

Bar hivatasszerűen és rendszeresen határsértők felderítésével nem foglalkozott, az általa észlelt gyanús eseményekről vagy személyekről azonnal értesítette a legközelebbi Hőrség vagy BkH. szervet és azonnali beavatkozást igénylő esetben elfogást is eszközölt.

Az Államrendőrség ezenkívül szinten adott ideiglenes megőrsítő tartalek járőrokat vagy kisebb egységeket a Hőrségnek (elősorban a határonban de az ország belsejében is) fontos esetekben. Mivel az Államrendőrség nagyobb tartalekokkal nem rendelkezett, a közös főparancsnokság csak a legfontosabb esetekben (pl.: ha a razzia és átvesülés az egész országra vagy egy egész országreszre kiterjedt) vette igénybe az államrendőrséget nagyobb számban.

A Hőrség szinten a Határország tartaleka volt amennyiben szükség esetén a Hőrségügyi Minisztérium a Főparancsnokság részere korlátlan számban adott át Hőrségügyi egységeket a Határorségnak egy-egy hataresemény sikeres lebonyolítására. (Ilyen volt pl.: a Balint fele ügy 1953-ban, amikor budapesttől délre egészen a Jugoszláv határig az egész hadsereget bevontak a razzia lebonyolítására.)

Emellett azonban a határsavhoz közel fekvő nagyobb településekben állomaszó katonai egységek (pl.: a nyugati határon a Papi

(2)

3.

32 gyalogos hadosztály stb.) Feladata volt a túlerőjű határsértés vagy támadás leküzdésére a megfelelő segítség megadása ill. a határszakasz védelmének (háború esetén) teljes átvétele. Ugyanez történt volna háború esetén is.

A fennemlített karhatalmi, államhatalmi, katonai stb. szervezeteiken kívül azonban úgyszólván minden egyéb polgári és más szerv együttműködött a határorsséggel a határsértők felderítésével és elfogásában beleértve még az iskolákat és a fiatalokú diákokat is. A Határorsség polgári együttműködőknek szervezése állandóan folyamatban volt elsősorban a határsavban lakó polgári lakosság körében. Mivel ez a munka titkos volt nehéz tiszta képet adni a szervezés sikerességéről. Másrészt a Határorsséggel való együttműködés az ill. körzetben lakó polgári személyek egyéni felfogásától és magatartásától függött döntően tehát körzetenként változott. Annyi azonban kétségtelen, hogy a határmenti falvakban és városokban való megbízható és együttműködésre kész személyek telepítése, valamint ezek anyagi és erkölcsi támogatása révén minden határsavban lévő településben az együttműködő polgári személyek túcsatjával álltak rendelkezésre. Kétségtelen tény, (melyet határor parancsnokok surun hangoztattak) hogy a sikeres elfogások igen jelentős százalékában polgári személyek is működtek közre. Ezt a körülményt elsősorban az magyarázza meg, hogy a helybeli lakosság a határsavban lévő idegeneket ázzonnal fel tudja ismerni és lakóhelyének körzetében ~~szíj~~ a terepet szinten jól ismeri beleértve minden lehetséges buvóhelyet.

A határovezetben a Horseg mindenegyész tagjának kötelessége volt az 2 u.n. "házaftias lakosság" vagy "önkéntes határorok" taborát minden lehető módon növelni.

3

~~Chapter~~

Activities of the Borderguards

A HATARORSEG MUKODESE,

Az elozo fejezetekben letargyaltuk a Hatarorseg szervezeti felepiteset, eroit, eszközeit, egyuttmukodo es kiegeszito szervezeteit stb. vagyis mindazokat a lenyeges jellemzoket, amelyek alapján a Hatarorsegrol atfogo kepet kaphatunk.

A modern kommunista allamgepezet egyik legfontosabb szervezetenek a Hatarorsegnek tokeletes megismertetesehez az ismertetett fejezetek szama es terjedelme azonban nem elegendő. Egy olyan bonyolult funkció ellatasa mint egy orszag hatarainak hermetikus lezarasa es totalis ellenorzese szuksegszeruen egy hasonloan bonyolult fegyveres szervezet mukodteteset es fenntartasat kivanja meg. Ehhez meg hozzájárul, hogy a tárgybeli szervezet létrehozója maga a kommunista államhatalom is nagyon es annyira ujszeru, hogy más államformakhoz nehezen hasonlithato egy-egy jellemzojenek tárgyalasa során. Ahhoz tehát, hogy a legteljesebb kepet adjuk es kapjuk rola, vagy egy fegyveres szervezeterol, (jelen esetben a Hatarorsegerol) igen sok nehezseggel találjuk magunkat szembe.

Az egyik fontos akadaly a sok kozul bizonyara az, hogy a kommunista allamon kívül elo egyen más logikat követ mint az azon belül elo egyen elzartsagaban es kiszolgaltatottsagaban kenytelen követni.

Hogy az elozo fejezetek anyaga a lehetosegekhez kepest minel erthetobb legyen es minel tisztabb kepet adjon, az alábbiakban olyan

~~Handwritten scribble~~

(1)

megtörtént eseményeket (sikeres és sikertelen határsértések, elfogások stb.) fogok ismertetni melyek alkalmasak a Hatarország egy-egy konkrét esetben való működésének illusztrálására.

1.) Helyszín: Nyugati határszakasz Csornai Kerület Soproni Zászlóalj, Muck-i Ors. Idopont: 1954. április.

A Csornai Kerület felderítő szerveinek tudomására jutott, hogy egy 8 tagú felfegyverezett csoport határsértést akar elkövetni a Soproni Zászlóalj területén. A felderítők feltevése szerint a Magyarfalvi, Mucki, Hermesi orsók területének valamelyiket fogják választani a határsértés követésére. Ugyanezen szerv adatai szerint a csoport sikeres határsértést osztrák részről is támogatni fogják, géppuska és puska tüzzel, melyet a határsávból levő határsértők egy zöld színű rakéta felleveséssel fogják kéri. Az így megadott jel vétele osztrák részről pedig egy fehér rakétának a felleveséssel fogják jelezni. A kerület felderítő parancsnok a várható határsértés lehetőségét közölte a kerület parancsnokkal aki az ügyet jelentette a Foparancsnokságnak a felgöngyölítési akciótervezéssel együtt. Ezután a Kerület parancsnoka egyidejűleg az egész kerület (Kerület székhely, zászlóaljak és orsók) személyi állományát riasztotta. Az orsók bevezettek az erősített szolgálatot és ezzel a határon levő járőrök száma 50 %-al megnövekedett. A Kerület Parancsnok azonban nem tartotta elegendőnek a határon levő erőt ezért a Zászlóaljak

~~5~~

2

~~5~~

31

tartalek szakaszaiból (kiveve a Soproni Zászlóalj) és a Kerület tartalek századából a súlyponti orsókra "erőt" csoportosított át. Ugyanekkor a Főparancsnokságtól megerősítő Belsőkarhatalmi erőknek átcsopórtosítást kért (cca. 200 fő) a felgöngyölítési akció sikeres végrehajtásához. Miután a Belsőkarhatalmi erőt megkapta a határvonalon lévő járőrök száma megkettőződött, ezenfelül az orsók kevesek voltak a határvonal felé vezető utakat is teljesen lezárni, míg a Zászlóalj és a Kerület a meglevő tartalek erejével a 15 km-es határsávba vezető utakat tudta ellenőrizni. (A Ker. megerősített járőrökkel ellenőriztette a határ felé közeledő személy és gyorsvonatokat is.) Így a határ megközelítése engedély nélkül mondhatni teljesen lehetetlenné vált.

A következő feladata a parancsnokoknak az volt, hogy aszolgálatba lévő járőrök a feladatukat a lehető legpontosabban lássák el. Ennek érdekében a járőr párokat úgy állították össze, egy-egy tapasztalt és politikailag fejlett határőr mellé egy-egy kevésbé képzett határőrt adtak társul. (Ez egyébként riadón kívül is így történt.) Ezenkívül a járőrök tiszti és tiszthelyettesi járőrökkel való ellenőrzését is fokozták, valamint az elemzési ellátottságot is javították.

Eredmény: 1 eredményes fegyverhasznalattal történt elfogás.

A felderítők hirszervezése alaposnak bizonyult. A 8 tagú felfegyverzett csoportot azonban nem sikerült sem elfogni sem megsemmisíteni. Feltételezhetően a csoport tudomást szerzett a riadóztatás komoly méreteiről (akár külső jelek akár közvetítő személy által) és még idejében elhagyta a határsávot és az or-

4.

szag belsejébe távozott.

A riadóval együttjaro razziazas során egy a hatarsavban tartozkodo, fegyverrel rendelkezo fiatalembert sikerult elfogni aki a jarob többszori felszollitasara vadasz fegyverével tovabbra is kozeledett. A jaror terdlovelsel harokeptelenitette lefegyverezte es elfogta.

A fiatal-ember (soproni lakos) nem volt bizonyithato kapcsolatban a fentebb említett 8 tagu csoporttal. Vallomasa szerint több ed magaval vadaszaton vett részt es ez indokolta a hatarsavbañ valo jelenletet. Vadasztarsai a lovesek hallatara hirtelen hazatavoztak. Vallomasa szerint a jaror "allj" felszollitasait hallotta.

A razziakon megerolteto szolgálatban résztvevo hatarorok ideg es lelki állapotanak rendkivuli megterheleset jól jellemzi a fennemlitett hatarsertot elfogo Varga Lajos hataror beszamoloja: A hatarserto kezében vadaszfegyverével többszori "allj" felszollitas ellenere kozeledett. Figyelmeztee lovest akart leadni, geppisztolyának sulyzara azonban felakadt es nem tudta elsutni. A vele levo Belso-karhatalomhoz tartozo jarortars ennek hatásara annyira megzavarodott (ujonc volt) hogy keptelenne valt barmilyen tevekenysegre. Varga hataror megjavította geppisztolyan a felmerult kis hibát es figyelmeztes keppen a kozeledo fegyveres fiatalember föle lott. A hatarserto azonban tovabb kozeledett s ekkor Varga hataror terden lotte, majd kezében a kezigranattal (mert a geppisztoly újabb fennakadasatol tartott) a megsebesített fiatalembert megkozelítette lefegyverezte es elfogta.

5

Varga Lajos hatarort személyesen ismertem nyugodt, egyenes
 jaszagi parasztfiu volt es rosszindulatot feltetelezni nem lehetett
 rola. Nem volt kommunista erzelmu. Hogy megis mintaszeruen latte
 el szolgálatot (bar a 3-nal több "allj" felszólítás nem szabályszeru)
 kizarolag kenysszerűttségnek tulajdonithato.

2.) Helyszin: Nyugati hatarszakasz, Csornai Kerulet, Koszegi Zaszlo-
 alj, Zsirai ors. Idopont: 1954 junius.

A Zsirai ors hatarszakaszan 1954 jamarjato a kifele
 es befele iranyulo buntettlen hatarsertesek rendkivul novekedtek,
 anelkul, hogy a felderitoszervek egyszer is elozetesen tudomast szer-
 reztek volna errol. A Kerulet es Zaszloalj Parancsnok elharito in-
 tezkedesei nem jartak eredmennyel. (megerositett szolgálat bevezete-
 tese, keruleti erosites) A Foparancsnoknak kuldott Kerulet Felderito-
 parancsnoki jelentések szerint a Zsirai ors személyi allomanyanak
 hataror tagjai segitettek elo a hatarserteseket. A felderitoparancs-
 noki jelentest igazolni latszott a kovetkezo keppen tortent hatar-
 sertes. Ezt a hatarsertest 7 fo kovette el nok es ferfiak gyerekek-
 kel a megerositett szolgálatot ellato Zsirai ors hatarszakaszan. A
 Foparancsnok ezutan beszamolt az esemenyekrol a Belugyminiszternek
 s hitelt adtak a felderitoparancsnok jelentésének. Ennek alapjan a
 kovetkezo intezkedeseket hajtottak vegre. Azonnal leváltottak a Zsi-
 rai ors tiszti es tiszthelyettesi allomanyat, valamint rovid idon
 belul az ors személyi allomanyanak legenysegi tagjait is teljes ege-
 szeben a deli es keleti hatarrol atcsoportositott kiváló hataror-

6.

okkal váltottak fel. Eközben az ors létszámát is növelték. Ezekkel az intézkedésekkel a buntettlen határsértések száma csökkent az elfogások száma növekedett, de még mindig nem tudták a határt resmentesen lezárni. Eppen ezért a Foparancsnok a szovjet tapasztalatok alapján 30 db. járőrlovat rendszeresített a zsirai orsra és parancsba adta, hogy a járőrlovakkal főleg a melysegi területeket ellenorizzék úgy, hogy a határ fele vezető útvonalakat telejesen el lehessen zárni ill. a forgalmat ellenorizni lehessen. Ez az intézkedés eredménnyel járt, a zsirai ors melysegi területen a lovasjárőrök eredményes munkát végeztek a következő okoknál fogva. A járőr látokora és mozgási lehetősége megnövekedett, valamint a felfedezett határsértők ha menekülni próbáltak az üldözés sokkal eredményesebb volt.

3.) Helyszín: Nyugati határszakasz, Csorna Körület, Mosonmagyaróvari Zászlóalj, Marialigeti Ors. Idopont: 1955 február.

A Marialigeti Ors Parancsnoka kotelekredezés alkalmával észrevette, hogy az ors személyi állományának egy tagja Kocsis határor távolmaradt a kotelekredezésről bár a jelenlet az ors mindenegyes tagjára kivétel nélkül kotelezo volt. A szolgálati könyvből megállapította, hogy a határor szabadnapos volt az elmúlt határorizeti napon. Azonnal utasította az ügyeletest a határor megkeresésére. Ennek megtörtente után az egyik nyomsavellenorzo járőr aki szolgálatban volt az ors határszakaszan telefonon jelentette,

7.

hogy kifele irányuló határsértés történt az osztrák területen le-
 vo Karolymajori tanyakkal szemben lévő határszakaszon cca.harom
 orával ezelőtt. Az orparancsnok azonnal a helyszínre sietett ahol
 könnyen meg lehetett állapítani a nyomokból, hogy a határsérto
 testmagassága és labnagysága Kocsis határával megegyezik. A ke-
 sőbbiek folyamán megállapítást nyert, hogy Kocsis határor az ors-
 rol eltavoztakor nem ment az általa megjelölt faluba hanem kis
 kerülővel a határ fele vette útját. Ezekből az adatokból az orpa-
 rancsnok meg tudta állapítani, hogy hazaárulás történt. Ezt azonnal
 jelentette a Zászlóalj és Kerület Parancsnoknak egyaránt. A Keru-
 let Parancsnok azonnal utasította az erositett szolgálat beveze-
 tesére, hogy az esetleges újabb határsértéseket elkerüljek. A Keru-
 let Parancsnok pedig kiszállt a helyszínre ahol a hazárulást el-
 követő határor raj és orparancsnokának munkáját, valamint az ors
 belső életét, ellátottságát tanulmányozta. Ezelőtt azonban a Kerület
 Szovjet Tanácsadóival tárgyalt aki azt ajánlotta, hogy a Győri
 szovjet alakulatok egyik csoportjával át lehetne menni a szovjet
 csapatok által megszállt zónába és talán el lehetne fogni szov-
 jet támogatással az illető határor aki meg nem érhetné el az
 amerikai vagy angol zónát.

Meg az nap a Kerület Felderítő Parancsnok a Kerület Szer-
 vezési osztályán Kocsis határor összes személyi adatait átnezte
 majd utasítást adott Kocsis határor szüleinek és testvereinek a
 letartóztatásukra, valamint kihallgatásukra. (Később a szülőket és
 testvereket buntetlenség miatt szabadon bocsátottak.)

A következő reggel Siklosi ornagy Kerület parancsnok ha-
 rom magasrangú szovjet tiszt társaságában kilepesre jelentkezett

a Hegyeshalmi F.E.P.Beosi uti kilépojenel.Siklosi ornagy szovjet alezredesi egyenruhat viselt.

A hazaarulo hataror elfogását a magyar szarmazasu oszt-
rak parasztok egyike akadalyozta meg ugy,hogy autojan a nyugati
ovezetbe szállította az ill.hatarort elkerulve a szovjet zonaba
levo oszttrak illeteres hatosagokat,akik kozott sok kommunista er-
zelmu volt es ~~az~~ a szovjet megszállotoknak dolgozott.Allitolag a
szovjet csapatok illeteres szervei ezeket az egyeneket rendszeres
anyagi tamogatasban reszesitettek.

(1954 juniusaban mikor a Csornai Kerulet Sopron II.Zaszlo-
alj Hermesi orsen hazaarulast elkoveto hatarort a szovjet csapa-
tok az egyik oszttrak esendor kozremukodesevel oly hamar elfogtak
es szállítottak vissza Magyarorszagra,hogy az illeto orson a ha-
zaarulast meg fel sem tudtak fedni.)

4.) Helyszin:Csornai Kerulet,Soproni Zaszloalj,Magyarfalvi ors.

Idopont:1954 aprilis.

A Magyarfalvi ors területen a hatarsertesek szama
hirtelen megnovekedett az 1954 aprilis elotti idoszakban.A kerulet
parancsnoka ezert az egyik kivalo tisztjet jeleolté az ors parancs-
nokanak.Az uj orsparancsnok jól ismerve az ors hatarszakaszat a suly-
ponti teruleteteket ugy latta el jarorokkal,hogy a hatarvonal megkoze-
litese a leheto legnehezebb legyen.A hatrhoz vezeto osvenyeket es du-

8

9.

loutakat mind elzaratta jaroreivel, valamint magat a hatarvonalat is. Az egyik borus ejjel a hatarvonalatol oca.1 mile-re levo "figyelo jaror" fegyverhasznalattal ketto fegyveres hatarsertot fogott el ugy, hogy miutan a hatarsertok kozeledtet felfedeztek atengedtek oket a maguk vonalan, beszoritva oket a hatarvonalon levo jaror es maguk koze, egyidejuleg elvagva a visszavezeto utjukat. Ezutan felszolitotak oket a megadasra s mivel erre a hatarsertok puskatuzzel valaszoltak a jaror raketafeny mellett az egyik hatarsertot megsebesitette. Erre mindket hatarserto megadta magat.

Eredmeny: Az orsparanosnok jo szolgalszervezese es a jaror ugyes magatartasa ill. hatarozott viselkedese "eredmenyes fegyverhasznalatot" es elfogast eredményezett.

Hiba: A jaror mindket tagja puskaval volt felfegyverezve az eloirt geppisztoly es puska fegyverzet helyett. Pontosan ez esetben a sotetseg miatt lett volna igen fontos a geppisztoly. (tuzgyorsasag es sotetben vale celzas) Ez a kis eset nagyon jól mutatja, hogy meg a legnagyobb igyekezet, szervezo, kikepzo, oktato es ellenorzo tevenyseg mellett is tortennek hibak, melyekre mindig tudatosan szamithat a hatarserto.

5.) Helyszin: Csornai Kerulet, Mosonmagyaróvári Zászlóalj, Hegyeshalmi ors. Idopont: 1955 majus.

A Hegyeshalmi ors bal csatlakozasa es a Beosi uti kilopo (F.E.P. ~~Ullmann~~) ket figyelo jarort (2-2 fo) vezenyelt az

9

9.

loutakat mind elzaratta jaroreivel, valamint magat a hatarvonalat is. Az egyik borus ejjel a hatarvonaltol oca.1 mileere levo "figyelo jaror" fegyverhasznalattal ketto fegyveres hatarsertot fogott el ugy, hogy miutan a hatarsertok kozeledtet felfedeztek atengedtek oket a maguk vonalan, beszoritva oket a hatarvonalon levo jaror es maguk koze, egyidejuleg elvagva a visszavezeto utjukat. Ezutan felszolitotak oket a megadasra s mivel erre a hatarsertok puskatuzzel valaszoltak a jaror raketafeny mellett az egyik hatarsertot megsebesitette. Erre mindket hatarserto megadta magat.

Eredmeny: Az orsparancsnok jo szolgalszervezes es a jaror ugyes magatartasa ill. hatarozott viselkedese "eredmenyes fegyverhasznalatot" es elfogast eredményezett.

Hiba: A jaror mindket tagja puskaval volt felfegyverezve az eloirt gepisztoly es puska fegyverzet helyett. Pontosan ez esetben a sotetseg miatt lett volna igen fontos a gepisztoly. (tuzgyorsasag es sotetben vale celzas) Ez a kis eset nagyon jól mutatja, hogy meg a legnagyobb igyekezet, szervezo, kikepzo, oktato es ellenorzo tevenyseg mellett is tortennek hibak, melyekre mindig tudatosan szamithat a hatarserto.

5.) Helyszin: Csornai Kerulet, Mosonmagyarovari Zaszlealj, Hegyeshalmi ors. Idopont: 1955 majus.

A Hegyeshalmi ors bal csatlakozasa es a Becsi uti kilopo (F.E.P. ~~idopont~~) ket figyelo jarort (2-2 fo) vezenyelt az

9

orparancsnok, valamint a melysegi teruletről a határ fele húzódo
osvenyt a határtól kb. 1000 m-re elzáratta egy harmadik járőrrel,
éjféltől kezdve a reggeli világosodásig. Éjféltől erre a határsza-
kaszra egy nyomsvellenőrző járort is vezényelt majd hajnali negy-
kor egy másik szinten nyomsv ellenőrző járort. ^Azonban ban az éj-
féltől kivezenyelt járőr akinek feladata a melysegből a határ fele
vezető út elzárása volt elkészített mert 11 óra 30 perckor egy 5 fo-
ból (plussz egy gyerek) álló csoport a határvonalat ca. 500 m-re
megközelítette majd elkezdte a járőrök mozgását, elhelyezkedését
figyelni. Az éjféli nyomsvellenőrzésre jött járort már láttak a
csatlakozástól visszafelé jövöben hajnali 3 óra körül, ezután nemse-
kara kuszva megindultak a határ fele. A határvonaltól 100 m-re a
csoport megállt. A vezető (gyakorlott embercsempész) előrement el-
vágta a muszáki zár drótosvényeit, valamint az aknak között is kere-
sett egy kivezető utat. Ezután visszatért a csoporthoz és átvitte
a határvonalon az egyik not és ennek 12 éves kislányát, ezután uj-
ból visszatért és a csoport másik két férfitagját vitte át, majd
harmadszor is visszatért és a csoport utolsó tagjával megindult a
muszáki zár fele, (a csoport utolsó tagja a nő férje és a kislány
apja volt) a nyomsvához való közeledtükbe már láttak, hogy a követ-
kező nyomsvellenőrző járőr felejük közeledik. Erre sietni kezdtek
de már késő volt a járőr észrevette őket és azonnal tüzelni kez-
dett. A vezető meg átjutott de a csoport utolsó tagja a levelek kö-
zött le akart feküdni de véletlenül egy aknára feküdt ami felrob-
bant. A csoport vezetője már észtrák területre pisztolyból visz-
sza lett a járőrre, hogy a csoport többi tagjai menekülni tudjanak

ekkor a közelben levő két határőr járőr odaérkezett a helyszínre és tüzet nyitottak a csoportra. Ez a tűz megzavarta az első nyomonkövető járőr egyik tagját aki a mélysegi területrel foglalkozó járőr (eseményellenőrző járőr) parancsnokát egy rövid sorozattal megölte. A járőrök többi tagja pedig folytatta a tüzelést az osztrák területen lévő csoportra, mivel a csoport nincsen tagja visszaindult a ferjeért majd elvesztve tájékozódóképeséget a Becsiúti átkelőhelyen lévő járőrtől azt kérdezte, hogy osztrákok-e. Erre a járőr azonnal elfogta. Mire az orsról az erősítés és a parancsnok megérkezett az osztrák területen lévő csoport minden tagja annyira meg volt sebesítve, hogy a területet keptelenek voltak elhagyni.

Eredmény: A járőr ebértelensége miatt a csoport majdnem észrevétel nélkül jutott át a határon (1-es figyelő járőr) a másik járőr egyik tagja pedig elvesztette onuralmat és az egyik határőrt halálosan megsebesített, majd a Kerület Parancsnok is csak későn intézkedett és vette fel a szovjet megszállókkal a kapcsolatot. Így a határsértőket az osztrák parasztek vitték a kórházba mielőtt a szovjet katonák odaérkeztek.

Hibat követtek el a határsértők is mivel a nő férjét vitték utolsonnak át a határon akinek halála a már túldoldalon lévő csoport nincsen tagját annyira megzavarta, hogy férje keresésére indult ezzel a csoport eltávozását a határvonaltól késleltette ami végzetes volt a későbbi erős fegyvertűz által.

11

6.) Helyszín: Nyugati határszakasz, Hegyeshalmi F.E.P.

Idopont: 1953 május.

A Hegyeshalmi F.E.P. hajnali személyvonat kísérőjáratának egyik tagja a robogó vonat leposojén állva észrevette, hogy a határvonaltól cca. 800-1000 m-re egy egyen kuszva igyekszik a határvonalat megközelíteni. Bár a határsértő nem az ő területén akart határsértést elkövetni, mégis azonnal cselekedett. A személyvonatot szabályszerűen átkísérte a határvonalon majd a pihenőszoba helyett azonnal a határsértő elfogására igyekezett. Tarsával úgy helyezkedett el, hogy a mitsem sejtő határsértő útját folytatva őket el ne kerülhesse sőt vissza se fordulhasson. Ezért a járortárs a határsértő mögé került a járőrparancsnok pedig fegyvert a határsértőre tartva felszólította a megadásra, aki miután látta, hogy bekerítettek s nem lehet menekülni megadta magát.

(A járort sikeres elfogásért jutalomszabadságban részesítették.)

Eredmény: A járőr öbren teljesítette a szolgálatát ezenkívül a terepviszonyokhoz mértén jól választotta meg az elfogás színhelyét és határozottan nem elhamarkodva intézkedett a végső pillanatban.

Hiba: A járőr miután a vonat áthaladt a magyar területre osztrákra nem használta ki közelséget a telefon készülékhez és nem értesítette parancsnokát, hogy a határon lévő orsi járőroket a fokozott szolgálatellátásra figyelmeztessék az esetleges határsértési kísérletre miután a felfedező járőr nem tudhatta, hogy nem változtat-e meg az útvonalat a határsértő mikor egyedül keptelen lett vol-

12

na az elfogas sikeres vegrehajtasara.

Nagyobb hibát követett el azonban a hatarserto aki nem mer-
legelte, hogy a rejtekhely nem rejtekhely es, hogy a hatarfele hala-
do vonatokat hataror jarorok kiserik.

7.) *(Lise. 7 nap)* HejyszníNyugati hatarszakasz, Hegyeshalmi F.E.P. Becsi uti atkelo.

Idopont: 1952 augusztus.

A Becsi uti atkelohelyhez vezenyelt sorompoorok a
sorompotol jobbra es balra levo hatarszakasz 150-150 m-nyi sert-
hetetlensegeert is felelosek voltak.

1952 augusztusanak egyik napjan a soropokezelo jaror
egyik tagja eszrevette, hogy a hatarsorompotol balra mintegy 1000-
1200 m-re egy polgari egyen mar atlepte a hatart es setalva megin-
dult a 3 km-re levo osztrak falu fele. (Nickelsdorf) A jarorparancs-
nok azonnal intezkedve utasította a tarsat a szolgálat fokozott
eberseggel valo ellatasara maga pedig fegyveret csoretoltve atlep-
te a magyar hatart (amit a Ideiglenes Hatarorizeti Utasitas szigo-
ruan tiltott) es a mitsem sejto hatarsertot ugy megkozelitette,
hogy az csak akkor fedezte fel a hataror jelenletet mikor az meg-
adasra es azonnali visszafordulasra akarta kenyszeriteni. A hatarserto
mivel nem engedelmeskedett hivatkozva arra, hogy mar elhagyta a Magyar
Nepkoztarsasag területet a hataror figyelmeztotte a fegyverhasznalat-
nak a lehetosegere, amit rovidesen meg is tett. A hatarserto holttes-
tet visszavitte a hatarra es a hatarsertes szinhelyen a muszakizar
drotsovenyebe dobta. Majd azutan jelentette az utlevelkezelo tiszt-

14

nek (közvetlen szolgálati parancsnokának) hogy jogos fegyverhasználatot követett el .

A cselekmény után cca. $1\frac{1}{2}$ óra múlva a Kerület Parancsnok személyesen megvizsgálta a helyszínt és megállapította, hogy a nyomsvonal a kifele vezető nyom a megtalált holttesttől kb. 50 m. távolságban van északi irányban. Ez gyanúsnak tűnt előtte s ezért személyesen hallgatta ki a járőr mindkét tagját kik végülis bevallottak a megtörténteket. A kerület parancsnok ezután jelentette a főparancsnoknak az eredményes fegyverhasználatot, a járőr parancsnokot (felelősségrevonás helyett) pedig a Főparancsnok azonnal orvosi felügyeletre levezette, valamint 2-het jutalomszabadsággal és egy kerekpárral a járőrtársát pedig két hét szabadsággal és egy rádióval jutalmazta.

Eredmény: A járőr határozott és leleményes magatartásával meggyőztette a főparancsnokot, hogy a járőr határozott és leleményes magatartásával meggyőztette egy már eredményesen elkövetett határsértést.

Hiba: A határvonal jogtalan átlépése a határőr által ami az Ideiglenes Határvédelmi Utasítás értelmében szigorúan tiltva volt. Jellemző, hogy a határőr által elkövetett súlyos szabálysértést maga a Főparancsnok kezdte el a produkált eredmény miatt.

*Megjegyzés: A F.E.P.-ek (Forgalom Ellenőrző Pontok) működésének részletes ismertetése ezen tanulmányban nem történetelt meg mivel első sorbántas legszűkebb értelemben vett határvédelmi tevékenység tárgyalása volt célként megjelölve.

A F.E.P.-ek bonyolult tevékenységeik ismertetése egy terjedelmes fejezet hozzáadását igényelné ezen tanulmányhoz. Ez csak abban az esetben volna indokolt amennyiben az utlevéllel ~~hatalmazott személyek~~ be- és kilépő személyek (döntően diplomata), poggyász stb ellenőrzési módszereiről érdeklődés mutatkozik

14

157

8.) Helyszín: Nyugati határszakasz, Hegyeshalmi F.E.P.

Idopont: 1955 november.

Az országot elhagyó Arlberg Express a kétoldalt felállt kordonszolgálat közé futott be s ezután a szerelvény elejéről és végéről 2-2 kutató elemzőlámpával a kocsik, valamint a mozdony alját és tetejét ill. az összes buvó és rejtékhelyeket aprólékosan átvizsgálták. A szerelvény közepén lévő halokocsi alján a tengejeken két lábat majd megkettőt vett észre a járóparancsnok. Figyelmeztette a többi kutatókat, akik a kocsit körülzárva felszólították az egyeneket, hogy hagyják el a rejtékhelyüket. A kocsi aljáról 5 egyen szállítottak le akik azonnal bevallották, hogy határsértést akartak elkövetni.

Eredmény: A kutatók eber szolgálatot láttak el s ez elfogast eredményezett. Ezt nyilvánvalóan az tette lehetővé, hogy a határsértők csak felületes ismeretekkel rendelkeztek az országot elhagyó vonatokról és ellenőrzéséről. - Egyébként a határ megközelítéssel akadályozó hatósági intézkedések az általános tájékozatlanságot tudatosan elősegítik az ellenőrzést illetően.

9.) Helyszín: Csornai Kerület, Mosonmagyaróvári Zászlóalj, Marialigeti ors. Idopont: 1956 május.

A Marialigeti Orsparancsnok felterjesztése alapján a Kerület Parancsnok engedélyezte a Rajkai Állami Gazdaságnak, hogy novendek menetet délelőtt 8-tól délután 5 óra közötti időszakban

15

közvetlenül az 50 m-es határsáv mellett fekvő legelőn (kaszalon) legeltesse azzal, hogy a legeltetést esetenként előre be kell jelentenie az orparancsnoknak.

Az Allami Gazdaság vezető agronómusa jelentette az orparancsnoknak, hogy a következő naptól kezdve igénybe fogják venni az engedélyt és, hogy kb. egy hétig ott fog a csikos az engedélyezett időben tartózkodni. Az orparancsnok másnap járort vezényelt arra a területre. A harmadik napon a csikos megvadtott a menest majd belezavarta a muszáki zárba ahol a lovak az aknákat felrobbantottak majd a gyorsan határsértést követett el. A járor a nagy zavarban meg csak fegyveret se tudta használni.

Hiba: Az orparancsnok a járort nem a magasfigyelőbe vezényelte ahonnan a terepet uralta volna, hanem a sík terepen helyezte el, ezért a járor nem tudta megakadályozni a határsértést. Bár a járor meg így is nehezen tudott volna eredményesen működni. - Mindaz orparancsnokot mind az Allami Gazdaság Vezetőségét felelősegre vontak az illő csikosnak a határ közelébe való engedéseért.

10.) Csornai Kerület, Mosonmagyaróvári Zászlóalj, Rajkai ors.

Időpont: 1955 július.

A Rajkai Ors területén az Allami Gazdaság szántóföldjein egy traktoros brigád dolgozott. A hosszú idő óta itt dolgozó munkásokat a járorok személyesen is ismerték, ezért az éberségük ezekkel a dolgozókkal szemben csökkent. Ez feltűnt a munkásoknak is akik elhatározták, hogy határsértést követnek el. Megfigyelték azt is, hogy a járor

17,

bizonyos idokozonkent, az ors ugyeletestol parancsokat vett at. Ezt az idot akartak kihasznalni. Masnap a munkat ugy kezdték el, hogy a telefonkaszulektol legalabb 800-1000 meterre legyenek. Munkajuk kozben pedig arra figyeltek, mikor megy a jaror jelentest tenni. Ez be is kovetkezett a jaror elhaladt mellettuk. Ekkor lekapcsoltak a traktorrol az eket es teljes sebesseggel neki robogtak a muszaki zarszak. A traktor felrobbantott ket aknat, majd atszakította a zar drot sovenyet es csak az osztrak területen allt meg. A jaror teljesen tehetetlen volt.

Hiba: hogy a jaror mindket tagja egyszerre hagyta magukra a munkasokat, ahelyett, hogy egyikuk veluk maradt volna.

El.) Helyszin: Csornai Kerulet, Soproni Zaszloalj, Agfalva-i ors.

Idopont: 1954 nyaran.

Az agfalvai ors területet, igen könnyen meg lehetett kozelíteni az orszag belseje felol vasuton. Ezert sokszor választottak hatarsertés elkovetesere.

Az ors területen ~~egy~~ a bal csatlakozasnal levo duloutat kizarolag a jaror hasznalta, mely ketoldalrol fasorral volt szegelyezve. Az Agfalvi ors hatarszakaszan ezen a reszen volt az elkovett hatarsertések 70 %-a. Ezert az ut vegere az orsparancsnok allando figyelo jarort vezenyelt. Egy borus ejszakan a fentemlitett helyen ugy helyezkedett el, hogy foleg a befele irányulo hatarserteket fedezze fel. (Melyet egyebkent a felderitok jeleztek.) Ejjefe fele a jaror ket egyent vett észre egy fa moga lapulva, akik a terepet kemleltek. A jaror megvárta mig elindulnak a hatar fele s mikor el-

17

18,

hagytak a fat felszolitotta oket a megadasra. A hatarsertok egyike azonnal felemelte a kezét es megadta magát a másik visszaugrott a fa mögé. S a járőr újból felszolitására azt felelte, hogy inkább agyonlövni magát erre a járőr elhamarkodva tüzet nyitott és a már elfogott de még messzelevo hatarsertot 17 halalos lövés érte, míg a másik egyen a tüzeles zúrzavara alatt ca. 50 m-el odebb kuszva sikeresen atlepte a hatart.

Hiba: A járőr túl korán szolitotta fel a hatarsertoket megadasra.

12.) Helyszín: Csornai Kerület, Soproni Zászlóalj, Muck-i Ors.

H

Idopont: 1952 július.

A Mucki Ors területen egy év lefoggasa alatt számtalan hatarsertest követett el egy nagy terepismerettel rendelkező embercsempesz és állítólag kem. A befele történő hatarsertes után amit mindig egyedül követett el azonos helyen és időben (14 nap múlva) az ors másik bal csatlakozásán sikeresen kilepett. Július 1-en szinten sikeresen atlepte a hatart és nyomai Sopron fele vezettek. (A járőrkutyák a Katóly magaslatig követték a nyomokat.) Az ors parancsnok jelentésére a kerületparancsnok az összes tartalék erőt riadoztatta és atosoportositotta a mucki ors területére, valamint Sopronba. Ahol a hatarfele vezető utakat teljesen elzártak. Ezután a főparancsnok megerősítő belsokarhatalmi erőt is csoportosított a fenti területre valamint a Foti Hataror Tiszthelyettes Iskola egy kisebb egységet.

A hatarvonalon 300 m-kent voltak a járőrök elhelyezve valamint a mélysegbe minden úton Soprontól a hatarig.

18

19,

Julius 14-en ejjel a felderítok hírszerzesei alapján az érosítéseket visszavonta a Foparancsnok. (A felderítok szerint az illeto már elhagyta az ország területet a Mosonmagyaróvári zászlóalj területén.)

Julius 15-en a rendes szolgálatot teljesítő ors határszakaszának középpontjában lévő osvény végén egy figyelő járőr teljesített szolgálatot fekvő testhelyzetben. Mindketten elaludtak az előző éjszakai kimerítő 24 óras szolgálatuk után. Először hozzájuk érkezett ~~egy~~ egy az orsra bevonuló járőr és egy az orsról kikerkezett járőr. Mindketten járőr megállt felkeltette az alvó járőr tagjait velük beszélgetett, majd 10 perc múlva az egyik kifelé a másik befelé tőlük eltávolodott. Az ottmaradt járőr újra elaludt. A határsértőknek ezalatt sikerült a határt az említett osvényen teljesen megközelíteni és megfigyelniük a ki és bevonuló járőrt is. A harmadikat (a fekvőt) azonban nem. Mikor az egyik járőr elhaldt jobbra a másik balra egy negyedóránál várakozás után megindultak a határ felé. Elöl ment a vezető és őt követte 50 m-re a társa. A vezető azonban meglepődve látta, hogy egy harmadik járőr is van az út végén azonban nem hatralt meg, hanem közvetlen közelről ~~ke~~ az alvó járőrre tüzelte. Két tölteny kilövés után a fegyvere megakadt a járőr pedig felebredve több lövest adott le a menekülő egyenre akit sikerült is halálosan megsebesíteni bár sebével meg menekült és csak később járőrkutya segítségével találtak meg egy fa alatt. A hatrmaradt másik egyennek azonban sikerült az erdőbe menekülnie és egy fenyőfára felmászáva elrejtőzködni. Harom nap múlva azonban lejött pont akkor amikor egy járőr ért oda aki elfogta. Az agynlott határsértőnél iratokat és számokat találtak a cipője sarkában. A számok Budapesti telefonszámok voltak amik alapján számos egyént letartóztattak.

A másik később elfogott egyennel pedig egy Salgotarjani gyár

19

20:

terveit es termelési adatait találtak. Az illető a gyár igazgatója volt.

13.) Helyszín: Csornai Kerület, Mosonmagyaróvári Zászlóalj, Hegyeshalmi ors, Idopont: 1955 május.

A hegyeshalmi ors határszakasza a fenti időszakban a nyugat felé irányuló határsértések egyik leggyakrabban választott területe volt mivel vasúton, és országúton egyaránt könnyen meg lehetett közelíteni vagy elhagyni az ország belseje felé.

Mivel a határsértések 90 %-a ebben az időszakban éjszaka történt a Hegyeshalmi ors parancsnoka a járőrök többségét a besötétedés utáni órákban vezényelte a határ őrzésére. A nappali órákban a járőrök száma meglehetősen ritka volt. Így volt ez ezen a napon is mikor az ors nyomsvellenőrző járőre az őrs jobb csatlakozásától mintegy 800-1000 m-re befelé irányuló nyomokat ill. határsértést észlelt. A nyomsvellenőrző járőr szerint a határsértést ca. $\frac{1}{6}$ egy órával a nyom felfedezése előtt követték el. A₂ orsparancsnok azonnal riasdoztatta az őrsöt és a mellysegi területet 4-5 km-re a határtól (ca. ennyit tud egy jó gyalogló terepen 1 óra alatt megtenni) járőreivel lezárta, valamint a határvonal mellett lévő járőreit is megduplázta, hogy a visszavezető utat is elzárja. A Zászlóalj és a Kerülettel közt és érkezett erőkkel pedig razziát szerveztek a községgel egyirányban lévő szántófoldeken és a község északi oldalának magánosabb hazái körül gondolva, hogy a határsérte nem kockáztatta meg az országúton való keresztülhaladást, több ókna fog-

20

21

va. Eloszor mert vilagos nappal barki folfedheti mint idegent, mas-
 reszt kerulot vagyis idoveszteseget jelentene holott a hatarsertok
 jellemzo tulajdonsaga volt, hogy a hatarovezetet igyekeztek a legrovi-
 debb idon belul elhagyni. A riado azonban eredmenytelen volt. A hatar-
 sertest koveto 3 oraval egy hazafias lakos a Hegyeshalmi F.E.P. egyik
 felderitojenek Kocsis Andras av. hadnagynak azt jelentette, hogy a koz-
 seg deli oldalán levo kavicsbanyához vezeto uton egy idegen ferfi a
 pontos idot tudakolta holott a karjan olyan orat latott ami a pon-
 tos idot mutatta. A felderito az ertesulest azonnal továbbította a
 felgongyolest vezeto erdekelt parancsnoknak. A faluba vezeto utakat
 elzartak es a razziazo csoport nagyreszevel a Kavicsbanyat teljes-
 eszeben atkutattak. Eredmeny azonban nem mutatkozott egészen addig
 mig a hatarserto a kozsegbe nem akart jutni delfelol azon azuton a-
 melyre az egyik jaror volt felallitva. Mikor a hatarserto az egyik
 paraszthazba bement az ott lako termeloszovetkezeti tag azonnal a
 jaror tudomasara hozta ezt aki a menekulo hatarsertot fegyverhasz-
 nalattal elfogta.

Megjegyzes: Ezen fejezet során tárgyalta példákban a hivatalos Hatar-
 orsegi terminologiat hasznaltam a korabbi fejezetekhez
 hasonloan. (Hazaarulas elkovetese, Hazafias lakosag, stb.)

21